ISAAC ASIMOV

Respirația morții

Editura Andante 1993

Moartea este întotdeauna prezentă într-un laborator de chimie, numai că, dacă poți s-o pui în umbră, uiți de prezența ei. De fapt, stă ascunsă acolo, în flacoanele mici, maronii, sau sub formă de cristale asemănătoare cu cele de sare și simpla atingere duce la moarte, se află în "bomboanele" de acizi, din care o singură picătură desfigurează sau orbește; în buteliile de gaz comprimat - care explodează la cea mai mică greșeală de manipulare. Cea mai mică neatenție și moartea își înșfacă prada.

Lei 499

ISBN 973-95820-0-1

Isaac Asimov

RESPIRAŢIA MORŢII

(Titlul original: A whiff of death – 1958)

Versiunea 0.9 standard RIF1

CAPITOLUL I

Moartea este întotdeauna prezentă într-un laborator de chimie, numai că, dacă poţi s-o pui în umbră, uiţi de prezenţa ei. De fapt, stă ascunsă acolo, în flacoanele mici, maronii, sau sub formă de cristale asemănătoare cu cele de sare şi simpla atingere duce la moarte, se află în „bomboanele” de acizi, din care o singură picătură desfigurează sau orbeşte; în buteliile de gaz comprimat – care explodează la cea mai mică greşeală de manipulare. Cea mai mică neatenţie şi moartea îşi înşfacă prada. Un pic de praf prost şters pe o masă de experienţă şi un sandviş pus deasupra, un pahar umplut cu oranjadă după ce i se goleşte conţinutul de un somnifer atroce…

Louis Brade, maestru de conferinţe în domeniul chimiei organice la Facultatea de ştiinţe, scufundat în fotoliul său după plecarea poliţiei, reflecta tocmai la aceste lucruri. Înţelegea că niciodată nu va mai putea uita că fusese atât de mult în preajma morţii, după ce i se întâmplase ceea ce i se întâmplase.

Îşi scosese ochelarii ca să-i cureţe şi îşi privea chipul în sticlele lor. Nu se schimbase: mereu aceeaşi faţă prelungă, acelaşi ten luminos, aceleaşi buze subţiri, acelaşi păr şaten, aceeaşi alură mai degrabă tinerească pentru cei patruzeci şi doi de ani ai săi… Şi totuşi ar fi putut jura că ultimele ore îşi puseseră amprente pe trăsăturile sale…

Ziua de muncă tocmai se terminase şi el ieşea din laboratorul său. Reacţia chimică de oxigenare mergea bine, pusese o butelie nouă de oxigen ca să alimenteze circuitul. Totul era pregătit pentru perioada nopţii.

Înainte de a se întoarce acasă, unde avea o întâlnire cu Cap Anson la ora cinci, se dusese, ca în fiecare seară, să-şi ia rămas bun de la Ralph Neufeld, studentul-doctorand care lucra la capătul celălalt al culoarului. Profita de ocazie ca să-i ceară, cu împrumut, puţin acid clorhidric standardizat, deoarece Neufeld avea reputaţia de a deţine stocul de

produse chimice cel mai ordonat şi complet din tot serviciul.

Deschizând uşa, Brade îl văzu pe student aplecat, sub gura de aerisire, pe masa de experienţe.

Ridică sprâncenele. Pentru un băiat atât de riguros ca Neufeld, asta era o poziţie anormală. Un bun chimist, atunci când face o experienţă sub gura de aerisire, are grijă să pună geamul de protecţie între faţa sa şi produsele nocive, tocmai pentru ca vaporii toxici să se elimine prin sistemul de evacuare.

Brade se apropie repede, cu paşi tăcuţi, pe pardoseala acoperită cu plută a laboratorului şi spuse: „Ralph!” Studentul nu mişcă. Brade puse mâna pe umărul lui, însă corpul rămase ţeapăn. Cu o energie spontană, profesorul întoarse trupul spre el, pentru a-i privi faţa. Părul blond, tuns scurt, era vesel, ca de obicei, dar ochii, sub pleoapele lăsate, aveau o privire sticloasă.

Ce poate deosebi atât de net faţa unui mort de cea a unui om adormit sau a unui beţiv – după o petrecere zdravănă? Brade ştiu imediat că era vorba de moarte. Încheietura mâinii lui Neufeld era fără puls, pumnul deja se răcise. Nasul cunoscător al profesorului simţi uşor un vag miros de migdală amară.

Înghiţind cu greutate, el chemă facultatea de medicină la telefon – era mai jos, în campusul Universităţii – şi ceru să-i vorbească doctorului Shulter, pe care îl cunoştea. Pe urmă chemă Poliţia. Apoi sună la decanul facultăţii, dar secretara îi răspunse că profesorul Littleby lipsea de la prânz. Brade îi spuse ce descoperise şi îi ceru să facă totul pentru a evita ca vestea să se răspândească. Reveni în laboratorul său şi întrerupse reacţia în curs, debranşând oxigenul; închise circuitul şi ridică anvelopa de încălzire. Toate acestea nu mai aveau nici o importanţă în circumstanţele actuale. Privi, aproape fără să le vadă, manometrele buteliei mari de oxigen, incapabil de a se concentra.

În cele din urmă, conştient de liniştea profundă şi vidul din jurul său, se reîntoarse în laboratorul studentului,

împinse cu grijă uşa şi se aşeză lângă mort pentru a aştepta.

Doctorul Shulter ciocăni încet la uşă. Imediat Brade îi deschise. Examenul nu dură.

— Este mort de două ore, spuse doctorul. Cianură.

— Nu mă îndoiam, răspunse Brade.

Shulter îşi ridică de pe frunte o meşă de păr cărunt. Faţa îi sclipea din cauza transpiraţiei.

— Ce poveste! observă el. Asta va face nişte complicaţii ale dracului de mari! Şi era de aşteptat că lui trebuia să i se întâmpla.

— Îl cunoşteaţi? întrebă Brade surprins.

— L-am întâlnit de câteva ori. Împrumuta cărţi de la Facultatea de Medicină şi uita să le aducă înapoi. Eram obligat să-i trimit o armată de bibliotecari pentru a-mi recupera titlurile de care aveam nevoie şi era atât de nesuferit, încât uneori chiar le făcea să plângă pe fetele trimise de mine. Bineînţeles, toate acestea nu mai au nici o importanţă acum.

Puţin mai târziu sosi şi Poliţia. Doctorul legist stabili acelaşi diagnostic ca şi Shulter, luă câteva note şi dispăru. Fotografii lucrară din toate unghiurile, apoi corpul lui Ralph Neufeld fu acoperit cu un cearceaf şi scos din încăpere.

Un poliţist îmbrăcat civil rămase mai In urmă. Se prezentă sub numele de Jack Doheny. Avea obrajii dolofani, un aer jovial si o voce înfundată.

— Ralph Neu-feld, zise el silabisind penibil. Aşa se scrie? Brade încuviinţă.

— Ştiţi pe cine trebuie să înştiinţăm?

— Cred că locuia cu mama lui. Secretariatul facultăţii o să vă dea adresa.

— Bine. Acum, domnule Profesor, aţi putea să-mi spuneţi cum s-a întâmplat?

— De fapt, nu ştiu nimic. L-am găsit mort când am intrat în laborator.

— Avea neplăceri în ceea ce priveşte studiile?

— Nu, pe zona asta totul mergea bine. Dar ce sens are această întrebare?

— Sunt oameni care se sinucid cu cianură, din această cauză.

— Dacă ar fi vrut să se sinucidă, nu ar fi trebuit să simuleze o experienţă de laborator.

Doheny, perplex, privi împrejurul încăperii.

— Spuneţi-mi, Profesore, ar putea fi vorba de un accident? Nu mă pricep.

— Da, s-ar fi putut. Ralph făcea cercetări pentru care trebuia să dizolve acetat de sodiu într-un amestec de reacţie.

— O clipă. Ace – cum? de sodiu…

Brade silabisi cu răbdare termenul de specialitate şi Doheny îl notă.

— Amestecul trebuie încălzit până la fierbere, urmă Brade, şi, câtva timp după adăugarea acetatului, amestecul capătă proprietăţi de acid, formându-se astfel acidul acetic.

— Acidul acetic este o otravă?

— Nu neapărat. El se află şi în oţet. El îi dă aroma specifică. Dar probabil că Ralph a luat cianură de sodiu în loc de acetat.

— Cum a fost posibil? Seamănă?

— Vă daţi seama şi singur.

Brade luă de pe raft flacoanele cu cele două produse. Amândouă erau închise în pahare maro, înalte de cincisprezece centimetri şi care purtau etichete aparent identice. Însă flaconul cu cianură avea şi o etichetă roşie pe care sta scris OTRAVĂ.

Brade ridică dopurile de plastic şi Doheny privi prudent înăuntru.

— Aceste două flacoane stau unul lângă altul pe etajeră? întrebă.

— Da. Ele sunt aranjate în ordine alfabetică: toate produsele pe bază de sodiu stau la un loc.

— Dar cum se face că flaconul cu cianură nu stă închis într-un dulap special? Dacă părinţii băiatului vor să facă tapaj, Universitatea poate avea neplăceri serioase cu un avocat care v-ar putea acuza de neglijenţă criminală.

Brade scutură din cap.

— Deloc. Jumătate din produsele pe care le vedeţi pe aceste rafturi sunt toxice. Chimiştii le cunosc şi acţionează în consecinţă. Revolverul dvs. este încărcat, nu? Dar pentru asta nu vă împuşcaţi cu el.

— Chimiştii cu experienţă, da, de acord. Dar un student?

— Ralph nu era un începător, să ştiţi acest lucru. Terminase de patru ani şi-şi pregătea doctoratul. Practic, era capabil să lucreze fără a mai fi supravegheat. De altfel, ca şi colegii lui de acelaşi nivel, el asigura lucrările practice ale studenţilor care-şi pregăteau licenţa.

— El lucra singur în acest laborator?

— Nu. Cu unul din colegii lui, Gregory Simpson.

— Simpson era azi aici?

— Nu. Joia este la cursuri toată ziua.

— Deci Ralph Neufeld era singur.

— Da.

— Era un student bun?

— Excelent.

— Atunci dvs. cum vă explicaţi greşeala lui? Ar fi trebuit să remarce absenta mirosului de oţet si să ia imediat măsuri, nu?

Figura poliţistului era la fel de bucălată şi inocentă ca mai înainte expresia – la fel de placidă, însă Brade încruntă sprâncenele.

— Poate că, dimpotrivă, până când a constat el anomalia, drama s-a şi produs. Când cianura de sodiu se acidifică, se formează cianura de hidrogen, care este un gaz la temperatura de fierbere a apei şi este ucigaş.

— Este vorba de gazul utilizat în camerele de gazare? întrebă Doheny.

— Da. Se acidifică cianura pentru a se forma gazul. Ralph lucra sub o hotă prevăzută cu un sistem de aerisire pentru evacuarea vaporilor toxici, dar asta nu l-ar fi împiedicat să simtă mirosul de oţet al acidului acetic. Când a observat prezenţa acestuia, prima sa reacţie, în loc să fugă, cum v-aţi putea imagina, a fost de a se apleca să vadă ce nu este în regulă. Evident, un chimist nu trebuie să respire vapori atunci când nu ştie exact despre ce este

vorba, sau îşi ia precauţii extreme, dar pot să-mi imaginez că Ralph, într-un moment de surpriză, a pierdut din vedere aceste măsuri de securitate.

— Vreţi să spuneţi că, aplecându-se, a inhalat o pală de cianură?

— Da. Când l-am găsit eu, avea tot capul băgat sub hotă.

— Deci a murit instantaneu.

— Sigur.

— Hm' hm'! Spuneţi-mi, Profesore, aş putea să-mi aprind o ţigară sau asta ar face să sară în aer „baraca"?

— Deocamdată, puteţi.

Doheny îşi aprinse o ţigară, cu expresia unei mulţumiri mult timp reprimate.

— Aş vrea ca totul să fie foarte clar, domnule Profesor. Dacă mă înşel, să mă întreruperi. Băiatul vrea să utilizeze ace… acetatul de sodiu, dar încurcă flacoanele şi îl ia pe unul în locul celuilalt…

Timid, Doheny ridică flaconul cu cianură şi-l ţinu grijuliu cu două degete.

— El varsă produsul în amestecul său… cum? Cum se pune zahărul?

— Nu. Mai întâi a luat o cantitate mică, cu o spatulă – un fel de linguriţă plată – şi a pus-o într-un recipient.

Poliţistul aşeză flaconul pe masa de experienţă, lingă gura de aerisire, şi îl privi atent.

— Asta-i tot?

— Cred că da, răspunse Brade.

— Asta se leagă de ceea ce aţi văzut când aţi intrat în laborator? Nu aţi remarcat nimic anormal? Absolut nimic?

Lui Brade i se păru că ochii interlocutorului său îl fixau cu o anume perspicacitate. „Tensiunea nervoasă îmi creează halucinaţii", îşi zise.

Scutură din cap.

— Nu. Dar dumneavoastră?

Doheny ridică din umeri şi se scărpină în cap.

— Accidentele se întâmplă peste tot – spuse el – mai ales în locuri ca acesta, unde nici nu este greu să se

întâmple.

Îşi închise carnetul pe care îşi luase notiţe şi îl puse în buzunarul vestei.

— Putem oricând să vă găsim aici, Profesore, dacă o să mai fie nevoie?

— Bineînţeles.

— Totuşi, dacă vreţi să-mi cunoaşteţi părerea, părerea unui profan, cianura ar trebui ţinută sub cheie.

— Mă voi gândi ia asta, răspunse Brade ca diplomaţie. Apropo, Ralph avea o cheie a laboratorului. Aţi putea să mi-o daţi dacă nu mai aveţi nevoie de ea?

— Bineînţeles. Bună seara, Profesore. Şi aveţi grijă să nu încurcaţi etichetele de pe flacoane!

— Voi încerca, spuse Brade.

Odată poliţistul plecat, Brade era din nou singur în încăpere şi-şi contempla propriul chip reflectat în geamurile ochelarilor, cu moartea dând târcoale.

Se gândi la soţia lui, Doris. Ea probabil că era grozav de îngrijorată.

Îl aştepta devreme acasă, fiindcă avusese întâlnire cu Cap Anson la ora cinci... Doamne! Cap, atât de punctual! Trebuie să fie furios, îşi spuse Brade cu nemulţumire. Omul ăla este capabil să considere lipsa asta de punctualitate ca o ofensă personală faţă de preţiosul său manuscris. Dar cum să-i evite?

Brade îşi privi ceasul. Aproape ora şapte şi nici un chip de a pleca încă. Mai avea ceva de făcut pe aici.

Trase storurile veneţiene prăfuite şi aprinse tubul fluorescent din tavan pentru a concentra lumina pe masa de experienţe. Agitaţia cursurilor de seară nu începuse încă şi clădirea era aproape goală. Grupurile de studenţi şi de curioşi care se formaseră la venirea Poliţiei se risipiseră.

Brade era mulţumit de această singurătate. Trebuia să lucreze repede şi avea nevoie pentru asta de foarte multă linişte.

CAPITOLUL II

Drumul la întoarcere i se păru lui Brade interminabil. Ora târzie dădea peisajului un aspect de iarnă, plin de stranietate; circulaţia însăşi diferea de cea din alte zile. Deasupra oraşului cerul era luminiscent şi lăsa să plouă deasupra fluviului bizare reflexe multicolore, care dansau – ireale.

Ireale! Oare însăşi existenţa lui Brade nu era în întregime ireală? Era ea altceva decât o fugă continuă?

La început, patru ani de universitate, la sfârşitul epocii numite Marea Criză – graţie unei burse oferite de guvern (în timpul acela, o bursă avea aspectul unei pomeni puţin umilitoare, azi un student în fizică sau chimie poate alege între mai multe burse, îşi poate alege profesorul – se poate vinde la un preţ mai bun). Apoi au venit primele diplome obţinute cu felicitările juriului, apoi cariera universitară – neprevăzută – diferitele grade, doctoratul sub conducerea lui Cap Anson, postul de asistent la facultate, promovarea ca maestru de conferinţe…

În toate acestea, nici un contact cu viaţa, totdeauna fuga din faţa realităţilor. O universitate nu aparţine mai mult vieţii decât aparţine un golf fluviului… Studenţii, aduşi de râurile afluente, traversează golful, apoi se lansează în marele şuvoi, către orizonturi necunoscute.

În timp ce Brade rămâne pe loc, în apa liniştită, stătută.

Totuşi, anii treceau. Studenţii erau din ce în ce mai tineri. La început, Brade trebuia să facă eforturi pentru a-şi afirma demnitatea sa faţă de elevii care aproape erau de aceeaşi vârstă cu el. Acum – câţi ani mai târziu? aproape şaptesprezece, Doamne – Dumnezeule – nu trebuia să mai facă nici un efort în acest sens, studenţilor nici nu le mai trecea prin minte să-l mai socotească „de-al lor”. Îi spuneau „Domnule Profesor” fără nici un efort.

Dar asta nu semnifica nici o certitudine. Mai rămânea de trecut o frontieră esenţială: aceea care separă gradul de

maestru de conferinţe de demnitatea universitarului titular. Pe de o parte, contractul său trebuia înnoit în fiecare an, cu riscul ca, într-o zi, el să nu mai suporte acest regim. Pe de altă parte, era stabilitatea asigurată, catedra pe care eşti sigur că o vei ocupa până la pensie, în afara unor situaţii grave.

Or, Brade era maestru de conferinţe de unsprezece ani.

Fiecare an care trecea făcea tot mai necesară obţinerea statutului de profesor titular. Iar acum, după cele petrecute, o asemenea eventualitate era practic exclusă, pentru viitorul apropiat…

Automobilul rula pe şosea, ca un cal care goneşte singur spre grajd.

În fine, coti pe străduţa unde, ascunsă după un sicomor, casa lui Brade îl aştepta.

Ce va zice Doris? Prima reacţie bineînţeles, va fi să se neliniştească în faţa consecinţelor dramei asupra şanselor de promovare ale soţului ei. Şi totuşi el nu era responsabil de moartea lui Ralph… Doar dacă…

*

Doris îl întâmpină la uşă. După mişcarea perdelelor, Brade remarcase că ea îi pândise întoarcerea.

„Ar fi trebuit să telefonezi, gândi el. Bineînţeles, nu este o catastrofă să vii acasă mai târziu, însă…”

Acum, cum să-i anunţe vestea? Trebuia să se scuze că nu o prevenise, să vorbească despre altceva? Să întrebe de Anson? Sau să nu-i spună nimic, ca la întoarcerea din acea faimoasă seară când o curtase pe soţia unui coleg, sub ochii lui Doris, şi când, disperat de a fi nevoit să se explice, se mărginise să spună, când ajunseseră acasă: „Ei, asta este! Hai să bem ceva!” remediu care s-a dovedit eficient, căci Doris nu mai adusese niciodată vorba despre seara aceea.

Dar se impacientase degeaba. Abia fusese uşa deschisă, că Doris năvăli spre el.

— Ştiu ce s-a întâmplat. Este o grozăvie!

Era aproape la fel de înaltă ca soţul ei, dar mai brunetă. Faţa sa, în afara ridurilor specifice celor patruzeci de ani,

rămăsese netedă ca pe vremea studenţiei, dar trăsăturile se mai aspriseră, ca şi cum oasele se puneau în relief sub dulceaţa pielii.

— Dar cum ai aflat? exclamă Brade stupefiat. Să nu-mi spui că s-a transmis deja la radio.

— Mi-a telefonat secretara.

— Domnişoara Makris?

— Da. Ea mi-a spus că a avut loc un accident, că Ralph Neufeld este mort şi că tu întârzii. Părea că insistă să te menajez. Ca şi cum ar fi avut îndoieli în privinţa aptitudinilor mele pe această temă!

Dar Brade nu era capabil să guste asemenea ironii.

— Domnişoara Makris – aşa e ea, spuse el aşezându-se într-un fotoliu. Nu trebuie să-ţi faci probleme.

Era atât de obosit că îşi aruncase pardesiul pe braţul fotoliului, în aşa fel încât mânecile atingeau parchetul. În general, el era foarte meticulos cu lucrurile lui, chiar în detaliu, ceea ce era iestul de firesc pentru un chimist, dar Doris atribuia acest fapt unei nevroze contractate datorită unei mame dominatoare.

— Ginny s-a culcat? o întrebă.

— Da.

— Ea nu ştie nimic despre… drama asta?

— Nu încă.

Doris luă pardesiul şi îi agăţă în antreu. Când se întoarse în cameră coborî vocea.

— Ţi-e foame?

— Oh! nu, n-aş putea băga nimic în gură.

— Atunci bea ceva.

Brade, cu toate că nu era obişnuit cu alcoolul, nu protestă. Deodată, regretă că Ginny se culcase atât de devreme. Avea sentimentul că totul ar fi părut normal dacă ea ar fi fost aici.

O privi pe Doris desfăcând capacul la lichior, scoţând paharele, căutând la bucătărie gheaţa şi apa minerală.

De ce, se întrebă el, atâtea lucruri iau turnura unui eşec, în moduri atât de diferite? în timpul copilăriei sale, lumea era ameninţată de criză. De când s-a căsătorit, apăruse

spectrul atomic. Purta oare în el această angoasă, de la naştere, fără să-şi dea seama, pentru că pur şi simplu nu ştiuse altceva, nu avea element de comparaţie?

Doris reveni şi se aşeză pe taburet, lângă el, şi îl privi calm cu ochii săi mari, negri – cel mai mare farmec al ei, gândi el.

— Povesteşte-mi, spuse ea. Ce s-a întâmplat exact? Domnişoara Makris nu a fost explicită.

Brade sorbi dintr-o înghiţitură jumătate din pahar. Începu să tuşească, dar se simţi mai bine.

— Ei bine, se pare că Ralph a folosit cianură de sodiu în loc de acetat, pentru experienţa lui.

Ea nu era chimistă, dar ei erau căsătoriţi de mult timp, aşa încât pricepu ce însemna asta.

— Înţeleg, spuse ea. Una peste alta – tu nu ai nici o vină.

— Nu, bineînţeles. Dar spune-mi ce-a zis Cap Anson când a venit şi nu m-a găsit?

— Nu l-am văzut. Nu a mai intrat. A vorbit doar cu Ginny, afară.

— A, era prea furios ca să mai intre! Tocmai de asta mă temeam.

— Dar ce contează acum Cap. Care a fost reacţia decanului Littleby?

— Nici una. Nu a venit.

— Noi suntem invitaţi la el sâmbătă seara.

Brade ridică sprâncenele, gânditor.

— Crezi că mai putem merge?

— Evident! Moartea lui Ralph Neufeld este un lucru foarte trist, dar n-o să îmbrăcăm acum doliu… De altfel, băiatul ăsta nu a provocat decât neplăceri la toată lumea. Otto Ranke ţi-a spus asta când l-ai luat ca student.

— Ranke nu putea să prevadă ce s-a întâmplat astăzi.

Otto Ranke fusese primul profesor ales de Ralph – în calitate de conducător ştiinţific. În general studenţii îşi alegeau profesorii în funcţie de specialitatea lor sau de şansa pe care o aveau de a obţine burse pentru „copiii” lor. Dar Ranke nu era un profesor ca toţi ceilalţi. Contrariu

colegilor săi, el nu-şi simţea conştiinţa obligată să-şi susţină studenţii până la diplomă sau până la eşecul definitiv, cu orice preţ. Când unul dintre ei nu-i plăcea, el se debarasa de acesta cu riscul oricăror strigăte sau înjurături. Caracterul urât şi grosolănia sa erau celebre în Universitate (până acolo încât Brade se întreba dacă nu o făcea dinadins), dar i se ierta totul datorită valorii lui profesionale. Era considerat savantul numărul unu al facultăţii, cu posibilitatea – cine ştie? – de a obţine într-o zi premiul Nobel, încununarea carierei sale.

În aceste condiţii, relaţiile dintre Ralph Neufeld şi profesorul Ranke erau deplorabile. Ralph nu suporta caracterul urât al oamenilor, nici la cele mai înalte personalităţi. După o lună de colaborare cu Ranke, venise să-l caute pe Brade şi-i propusese să lucreze cu el.

Brade, foarte corect, ceruse avizul colegului său, pe care acesta i-l dăduse, nu fără a strâmba din nas.

— Nu-ţi doresc decât bine cu tipul ăsta! Este imposibil. Creează neplăceri la toată lumea.

— Nici dumneata nu eşti uşor de suportat, Otto, spuse Brade surâzând.

— Asta nu înseamnă nimic. Neufeld s-a bătut, ai auzit bine, s-a bătut cu August Winfield.

— Din ce s-au luat?

— O poveste cu o eprubetă pe care a folosit-o Winfield, după ce Neufeld o spălase. Înainte nu avusesem necazuri cu Winfield. De altfel, nici nu am chef să-mi păstrez un psihopat în echipă. Dar te previn, Louis: ia-l şi ai să-ţi muşti degetele.

Însă Brade nu luase în seamă avertismentul. Îl acceptase pe Neufeld şi îl tratase cu amabilitate, lăsându-l, la început, să lucreze singur în laborator, pentru a se obişnui.

Brade se mândrea cu faptul că primea în colectivul său studenţii cei mai dificili, pe care alţi conducători ştiinţifici nu-i voiau. Uneori uitai, pe chestia asta, că raţiunea esenţială a acestui fapt era că nu aveai şanse prea mari de a obţine burse, cu el. Dar mulţi dintre discipolii săi

deveniseră totuşi remarcabili, ulterior, ca adevăraţi cercetători de elită, ceea ce îl recompensa pe Brade grozav: de exemplu Spencer James, numărul „unu” al său, care lucra acum pentru Manning Chemicals şi reuşise să se impună cu brio; şi alţii, mai merituoşi decât mulţi dintre „puii” lui Ranke.

Neufeld, după un start destul de lent, dăduse treptat speranţe. Ultimele lui rezultate de laborator erau totodată surprinzătoare şi încurajatoare. Totul conducea la ideea că, la sfârşitul unui an cu Brade, putea susţine o lucrare de prima mână.

Însă în locul unui referat si ai unei teze de doctorat, îşi terminase cariera cu cianură.

— Într-un fel, reluă Brade, eu ar trebui să port doliu. Ralph era o forţă în matematică. Mult mai bun decât mine. Amândoi, am fi putut scrie un articol pentru Journal of Chemical Physics cu care i-am fi luat piuitul lui Littleby.

— Găseşte pe altcineva cu care să faci asta, spuse Doris.

— Aş putea vorbi cu Gregory Simpson, noul student, să reia el experienţele lui Ralph în cinetică, dar nu cred că o va face cu aceleaşi rezultate. Nu cred că va ajunge la faza tezei de doctorat, or rostul meu ăsta este.

— Rostul tău este şi acela de a face o carieră, Lou. Şi de-a te gândi şi la familia ta.

Brade îşi turnă încă puţin whisky, în pahar. Ce să răspundă?

Fu scos din încurcătură de zgomotul unor paşi mici de picioruşe goale, pe mocheta de la etaj. Se auzi o voce de copil.

— Tată! Tu eşti, tată?

Doris merse spre scară, cu un aer ferm.

— Virginia…

— Lasă-mă pe mine să-i vorbesc, spuse Brade.

— Cap Anson i-a lăsat două capitole să ţi le dea. Asta-i tot.

— Trebuie să-i spun măcar câteva cuvinte.

Urcă scara şi-şi îmbrăţişă fetiţa – de aproape

doisprezece ani. În câţiva ani va fi la fel de înaltă ca mama ei, de la care deja moştenise părul întunecat şi frumoşii ochi negri, dar avea-pielea albă, ca tatăl său.

— Ce s-a întâmplat, Ginny?

— Păi… mi s-a părut că te-am auzit intrând şi pentru că n-ai urcat să-mi spui noapte bună…am…venit să văd.

— Bine-ai făcut, draga mea.

— Am un mesaj pentru tine. Cap m-a oprit la uşă…

— Fix la ora cinci? (Brade surise: punctualitatea bătrânului Anson era proverbială, aproape maladivă).

— Da. Mi-a dat un plic pentru tine.

— Era furios pe mine?

— Era ţeapăn şi nu mi-a surâs.

— Ai hârtiile?

— Aşteaptă.

Fugi în camera ei si reveni cu un plic mare sigilat.

— Uite-l.

— Mulţumesc, Ginny. Acum du-te la culcare şi închide uşa.

— Bine. Văd că ai ceva de vorbit numai cu mama.

— Nu vrem să te deranjăm. De data asta ţi-am spus să închizi uşa. Noapte bună, draga mea.

Ea îl privea cu ochi strălucitori.

— Tată…ai necazuri la facultate? întrebă cu o voce mică, neliniştită.

Brade se simţi ciudat, nemulţumit. Oare ascultase ea la uşă?

— De ce mă întrebi aşa ceva?

— Decanul Littleby te-a…dat afară? Deodată, Brade simţi că se sufocă.

— Întrebarea asta este stupidă, draga mea. Du-te în camera ta. Nimeni nu mă dă afară. Acum, hai, fii cuminte şi nu face zgomot.

Văzu uşa închizându-se, se asigură că era bine închisă şi coborî în linişte. De ce se înfurie pe Ginny? Ea, de fapt, ar fi trebuit liniştită. Nu era vina ei că părinţii o făceau părtaşă – fără voia lor – la problemele lor grave.

Acest gând îl făcu să renunţe, faţă de Doris, la falsuri şi

subterfugii. Era cu mult mai bine să-i mărturisească totul, cu francheţe.

— Doris, drama reală constă în faptul că moartea lui Ralph Neufeld nu a fost un accident.

Ea îl privi stupefiată.

— Vrei să spui că s-a sinucis?

— Nu. N-ar fi înscenat toate astea pentru o sinucidere. A fost asasinat.

CAPITOLUL III

Doris îşi fixă soţul cu ochii holbaţi.

— Glumeşti! spuse ea, cu un mic surâs iritat. Ce au spus poliţiştii?

— Ei cred că e un accident.

— Atunci lasă-i în pace.

— Ei nu ştiu tot. Pentru că ei nu sunt chimişti.

— Ce importanţă are asta?

Brade îşi privi visător mâinile. Începea să-l doară capul, iar lumina parcă-i ardea ochii. Stinse lampadarul şi se simţi mai bine. Tubul fluorescent din bucătărie ajungea pentru a lumina şi sufrageria.

— Acetatul şi cianura de potasiu erau în flacoane identice şi Ralph ar fi putut să le confunde, dar el şi-ar fi dat imediat seama de eroare.

— De ce?

— Cele două produse sunt sub formă de cristale albe, iar poliţistul care conduce ancheta nu a mers mai departe, pentru că e vorba de o asemănare superficială. Am făcut tot ce-am putut ca să nu-si dea seama. Acetatul de sodiu absoarbe mai multă umiditate din atmosferă decât cianura, aşa încât cristalele lui se lipesc unele de altele. Un chimist obişnuit să ia acetat cu spatula, cum era Ralph, ar fi realizat imediat că a încurcat substanţele, chiar dacă ar fi fost legat la ochi.

Doris se aşeză pe canapea, în faţa soţului ei, parcă ameninţătoare, în penumbră. Mâinile ei formau o pată albă, pe rochia neagră.

— Şi ai mai vorbit cu cineva despre asta, în afară de mine? întrebă.

— Nu.

— Nu m-ar fi mirat dacă ai fi făcut-o. De multe ori tu eşti puţin ciudat, însă de data asta mă întreb dacă nu ai înnebunit.

— De ce să fi înnebunit?

— Littleby a promis, cel puţin virtual, că te va numi titular, anul ăsta. Tu mi-ai spus.

— Nu-i adevărat. M-a făcut doar să observ că au trecut unsprezece ani de când lucrez aici şi că-i destul. Asta poate să însemne tot atât de bine că-mi va cere să demisionez sau că se pregăteşte să mă dea afară, cum spune Ginny. Ai auzit-o, presupun, când mi-a aruncat chestia asta, adineaori.

— Da.

— Cine i-ar fi putut da o asemenea idee?

— Probabil că ne-a auzit vorbind. Nu e surdă şi e la vârsta la care înţelege.

— Crezi că e bine că noi o determinăm să trăiască într-un fel de nelinişte?

— Este, în orice caz, mai bine decât să trăiască într-o securitate iluzorie. Dar nu schimba subiectul. Trebuie să obţii titularizarea.

Brade reuşi cu greu să-şi stăpânească vocea.

— Subiectul conversaţiei era Ralph Neufeld.

— Nu. Cariera ta era subiectul. Dacă Ralph a fost omorât, Littleby e capabil să amâne numirea ta. Dacă, din întâmplare, tu vei începe să vorbeşti despre crimă şi să provoci scandal, soarta ta este definitiv pecetluită.

— Dar nu am intenţia să…!

— Sper că nu, dar vei sfârşi prin a aprecia că datoria ta faţă de Universitate, faţă de societate, ce ştiu eu faţă de mai cine este să joci rolul lui Don Quijote. Singura obligaţie pe care o uiţi este datoria pe care o ai faţă de familia ta.

— Tu nu crezi ce spui, Doris. Dacă e un ucigaş în campus, nu pot să mă fac că nu ştiu că există. Un laborator de chimie este locul cel mai puţin indicat pentru a lăsa un criminal în libertate. După ce a folosit cianura, el poate găsi o sută, o mie de alte mijloace de a ucide, dacă are chef. Şi chiar o persoană prevenită îi poate cădea în cursă. Acum spune: crezi că datoria faţă de familia mea îmi permite să-mi asum un asemenea risc?

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, de ce tocmai tu ai fi vizat?

— Dar de ce Ralph? De ce oricine altcineva?

Cu un gest nervos, Doris aprinse din nou lampadarul.

— Oh! Mă enervezi! Eşti omul cel mai enervant pe care-l ştiu. Tu vorbeşti de crimă, când probabil imbecilul de Neufeld pur şi simplu a folosit din greşeală cianură. Nu poţi nega. Tu spui că un chimist nu le poate încurca. Dar un chimist nu e un robot. Poate şi el să fie distrat, somnolent, anxios, neglijent Poate să facă şi el greşeli, chiar absurde. Asta i s-a întâmplat şi lui Ralph.

Brade scutură din cap. Lumina îl obosea, dar nu făcu nici un gest pentru a o stinge din nou.

— Nu, spuse el. Am dovada faptului contrar.

Vorbea încet, alegându-şi cuvintele, pentru a fi sigur că este bine înţeles.

— Ralph era un băiat metodic şi-şi prepara totdeauna, cu grijă, din timp, elementele experienţelor, aşa încât să nu fie nevoit să se întrerupă pe parcursul lor. Deci – îşi pregătise acetatul de sodiu în cantităţi de câte două grame, în zece flacoane, adică pentru toată seria de experienţe din zilele care urmau. Folosea un flacon pe zi. M-am uitat ta dulăpiorul său după plecarea poliţistului şi am găsit şapte flacoane intacte. M-am asigurat, testându-le cu o soluţie de nitrat de argint, că ele conţineau acetat pur, fără nici o urmă de cianură. Or, flaconul pe care Ralph a utilizase pentru ultima lui experienţă era pe masă, chiar sub hotă, cu câteva cristale lipite pe pereţii săi. Le-am tratat şi pe ele cu nitrat de argint şi am obţinut un precipitat alb, care s-a dizolvat când am agitat flaconul. Deci cristalele erau de cianură. Este o adevărată şansă că Doheny nu a gândit mai repede decât mine.

— Cine este Doheny?

— Poliţistul.

— Poţi să-mi spui, dacă nu-ţi cer prea mult, ce înseamnă toată povestea asta cu flacoanele şi precipitatul alb?

— Mi se pare că e clar. Ralph şi-a început experienţa cu o serie de zece flacoane, pe care le pregătise în acelaşi timp. A stilizat din ele două, unul alaltăieri, altul ieri; ele nu i-au provocat nici un rău. Al treilea l-a omorât. Cele şapte

care mai rămăseseră erau inofensive. Or, admiţând că într-un moment de neatenţie el & confundat cianura cu acetatul, cum zici tu, ar fi pus cianura în toate cele zece flacoane. Nu ar fi umplut un flacon din cele zece cu cianură, după ce, conştiincios, le-ar fi garnisit pe celelalte nouă cu acetat.

— Ar fi putut pune la început cianură, într-un flacon, şi apoi să fi observat că a greşit.

— Atunci ar fi vărsat conţinutul şi ar fi spălat bine flaconul.

— Poate că a pus din greşeală cianură în două flacoane şi a neglijat să-l cureţe pe unul?

— Aşa intrăm în domeniul neverosimilului. Ar trebui să presupunem două stângăcii greu de imaginat: mai întâi că a confundat cele două substanţe; apoi că a uitat să cureţe un flacon care ar fi conţinut cea mai puternică otravă. Dar nici un chimist – nici măcar un începător – nu ar fi umblat atât de neglijent cu cianura. Crede-mă, este un tip de eroare imposibilă. Şi Ralph era un cercetător extrem de atent.

Doris nu mai spuse nimic şi se aşternu liniştea. Este extraordinar, gândi Brade, cum an detaliu poate duce la concluzii atât de grave! Şi totuşi, în domeniul cercetărilor; ştiinţifice se întâmplă frecvent. De ce se ezită atunci când e vorba să se aplice oamenilor legături ce par logice în cazul simbolurilor sau atomilor?

— Concluzia cate se impune – spuse el – este că totuşi cineva deliberat a operat o substituire de flacoane în dulăpiorul lui Ralph…

— Dar de ce să o fi făcut?…

— Ca să-l omoare, bineînţeles. În ceea ce priveşte mobilul, nu-l cunosc Nu ştiu nimic despre viaţa particulară a acestui băiat Deşi lucra cu mine de un an şi jumătate.

— Sper că nu ai să-ţi faci din asta un complex de culpabilitate. Ce, Cap Anson ştia multe despre tine când îi erai elev?

Brade nu se putu împiedica să surâdă. Profesorul Anson – pe cât îşi aducea aminte, toţi îl numeau Cap fără ca să fi

putut spune cineva de ce – considera fiecare minut petrecut în afara laboratorului timp pierdut. Orice conversaţie purtată pe alte teme în afara chimiei era, în ochii săi, frivolă şi lipsită de interes. Studenţii lui nu erau pentru el decât braţele lui auxiliare, alte creiere ale sale, prelungiri ale lui însuşi.

— Cap este un caz special, spuse.

— Ei bine, Seu Doris, mi-ar place să-i semeni puţin. Mi-a povestit mereu că nu-i plăcea – şi ăsta era marele lui merit – să tragă concluzii decât din fapte; tu o iei în galop, mult înaintea faptelor! Toată teoria ta se bazează pe faptul că Ralph pregătise zece flacoane de acetat Dar ce dovadă ai pentru asta? Chiar dacă proceda aşa de obicei, ce te face să crezi că nu a făcut de data asta altfel?

— Raţionez în funcţie de probabilităţi, aşa cum face şi poliţia.

— Să admitem. Dar a putut vărsa în cursul experienţei flaconul preparat? Sau a putut uita că umpluse unul dintre ele? şi umplându-l din nou să se înşele în privinţa conţinutului?

Brade clătină din cap, obosit.

— Da, toate astea s-ar fi putut întâmpla, dar ele de fapt sunt supoziţiile pe care tu le inventezi, treptat Dacă în loc de a exagera cu invenţiile, te-ai limita să evaluezi faptele aşa cum sunt, ai ajunge şi tu la concluzia asasinatului, indiferent dacă îţi place sau nu.

Doris îl întrerupse vehement.

— Ascultă, Louis. Tu vrei să te lansezi în această istorie? Puţin îmi pasă dacă Ralph Neufeld a fost omorât sau nu, dar nu vreau sa-ţi periclitezi cariera declanşând un scandal. Înţelegi?

Telefonul începu să sune. Doris întinse mâna spre receptor.

— E Littleby, şopti ea, cu mâna pe microfonul receptorului.

— Ce vrea?

— Nu ştiu. Fii prudent.

Brade luă receptorul.

— Alo? Bună seara, domnule decan!

Vocea lui Littleby, în aparat, Seu să apară în faţa ochilor lui Brade imaginea fugară a interlocutorului său, tenul său colorat sub părul alb, faţa sa pe care bărbia şi nasul aveau aceeaşi formă bulbucată (ca şi cum Creatorul, forţat de timp, utilizase aceeaşi plastilină pentru amândouă), ochii săi de porţelan albastru, cu gene albe.

— Alo, Brade. Ce istorie oribilă! Am fost pus la curent.

— Da, teribilă, domnule decan.

— Eu nu ştiu mare lucru despre acest băiat Mi se pare că avea note destul de proaste până când a început să lucreze cu dumneata. Îmi vei spune că asta nu are nici o legătură cu ce s-a întâmplat, dar eu am observat că adesea studenţilor cu o personalitate dificilă li se întâmplă accidente. Bineînţeles, psihiatrii ar găsi explicaţii fanteziste la asta, dar eu mă mulţumesc doar să constat… Spune-mi Brade, ai vrea să treci mâine pe la mine, înainte de cursuri?

— Bineînţeles, domnule decan. Dar pentru ce?

— Oh! Păi tocmai pentru povestea asta şi consecinţele ei… Deci, te aştept la ora opt şi jumătate. Curaj, Brade! Este teribil, teribil!

Şi închise după un al treilea „teribil”.

Brade simţi brusc nevoia unui alt pahar, dar avu forţa să reziste tentaţiei.

— Ar trebui totuşi să mâncăm ceva, spuse. Tu ai luat masa?

— Nu.

Mâncară o salată, în linişte, spre uşurarea lui Brade.

— Louis, aş vrea ca un lucru să fie foarte clar între noi, spuse, în fine, Doris.

— Ce anume?

— Eu nu am intenţia să mai aştept prea mult. Tu trebuie să fii titularizat anul ăsta. Dacă îţi diminuezi şansele, s-a terminat totul între noi. Şi aşa am destule emoţii aşteptând poşta, în fiecare lună iunie, pentru a primi actul care îţi anunţă reînnoirea contractului pentru anul imediat următor.

— Chiar crezi că ar putea să nu îmi mai reînnoiască la un moment dat contractul?

— Nici nu vreau să mă gândesc la aşa ceva. Nu vreau să mă tulbur şi mai mult, socotind toate posibilităţile. Doresc stabilitate, siguranţă.

— Dar, draga mea, asta nu depinde de mine.

— Ba da, în măsura în care poţi compromite totul definitiv, împărtăşindu-i lui Littleby bănuielile tale în legătură cu moartea lui Ralph. Oh, Louis, înţelege-mă! Nu pot continua să trăiesc aşa.

Brade înţelegea. Şi el gândea ca ea. Anii de criză. Îi marcaseră pe amândoi cu aceeaşi cicatrice cumplită, anii copilăriei lor, trăind anxietatea părinţilor. Parcă ar fi avut nevoie amândoi să se vindece de această amintire angoasantă, simţindu-şi viitorul asigurat Dar ce să facă?

Încet, el tăie o foaie de lăptucă în două, apoi în patru, apoi în opt.

— Nu e simplu, spuse, în sfârşit. Dacă este o crimă, poliţia va sfârşi prin a înţelege.

— Las-o pe ea. Nimeni nu-ţi cere să te amesteci tu.

— Dar cum aş putea să nu mă amestec?

Se ridică de la masă şi-şi mai turnă un pahar de alcool.

— Te-ai gândit, urmă, la implicaţiile unui asasinat?

— Nu, şi nici nu intenţionez.

— Greşeşti. Nu este un gând agreabil, dar trebuie să avem curajul să privim adevărul în faţă. Cel care l-a omorât pe Ralph era familiarizat cu chimia. Un profan n-ar fi îndrăznit să opereze cu substanţe în laborator nici dacă ar fi avut intenţii criminale. Ar fi fost prea periculos şi cel în cauză nu ar fi fost prea sigur pe el. Ar fi recurs la un mijloc mai puţin complicat: revolver, cuţit, aruncarea de la înălţime.

— Vrei să spui că asasinul este cineva din facultate?

— Este singura concluzie care se impune. El trebuia să intre în laborator ca să substituie flacoanele. Asta nu s-ar fi putut face în prezenţa lui Ralph, pentru că el era foarte bănuitor şi nu ar fi acceptat ca vreo altă persoană să se atingă de lucrurile lui Deci asasinul avea acces în laborator şi în timpul absenţei lui Ralph. Or, el închidea întotdeauna uşa cu cheia, chiar dacă nu ieşea decât pentru câteva

minute, de exemplu când mergea la bibliotecă să verifice ceva. L-am văzut procedând aşa de multe ori Deci, asasinul avea o cheie.

— Oh! Ce deducţii! spuse Doris. De parcă dacă a făcut asta de obicei nu ar fi putut totuşi neglija într-o zi să închidă uşa. Şi de altfel o uşă se poate deschide şi cu chei false.

— Tu imaginezi explicaţiile cele mai improbabile. Poliţia nu va merge atât de departe. Ea va căuta pe cineva având cheia laboratorului fiind la curent cu experienţele lui Ralph şi cu metodele sale de lucru. De altfel simplul fapt că doar al treilea flacon era schimbat este semnificativ.

— De ce? întrebă Doris, interesată împotriva voinţei ei.

— Pentru că ucigaşul cunoştea caracterul meticulos al lui Ralph şi ştia că folosea câte un flacon pe zi, de la stânga la dreapta pe măsura derulării experienţelor sale. Aşa, el a înţeles că al treilea flacon va fi folosit joi, ziua în care Ralph avea să fie singur în laborator, deoarece colegul său era ia cursuri.

— Unde vrei să ajungi?

— Poliţia va face acelaşi raţionament ca şi mine şi, începând cu acel moment, ea va găsi imediat persoana care întruneşte aceste condiţii.

— Adică?

— Te mai întrebi?

Brade dădu pe gât paharul, apoi îl trânti pe masă.

— Şi totuşi e foarte clar, spuse. Cine a avut, oricum ai lua lucrurile, cele mai multe facilităţi pentru a comite crima, dacă nu profesorul Louis Brade?

CAPITOLUL IV

Conducând, a doua zi, spre Universitate, lui Brade drumul i se păru mai lung ca altădată.

Terminase seara precedentă cu un al treilea, apoi al patrulea pahar care mai degrabă îl abrutizase decât îl calmase. După ce Doris, înţepenită într-o tăcere plină de semnificaţii, se instalase morocănoasă în fata televizorului, el încercase – fără succes – să citească cele două capitole pe care Cap Anson i le dăduse pentru el lui Ginny; literele dansau pe dinaintea ochilor şi nu reuşi să se concentreze nici măcar pentru a termina primul paragraf.

Petrecură amândoi o noapte fără somn, iar a doua zi dimineaţa Ginny plecă la şcoală cu o faţă trasă şi neliniştită. Brade observase mai de mult existenţa acestor misterioase antene pe care le au copiii care vibrează la umorile schimbătoare ale adulţilor de care depinde soarta lor.

Totuşi, nu se simţea vinovat nici faţă de Ginny, nici faţă de Doris.

Ei erau toţi trei victimele unor consecinţe care constituie bunul comun al bietei omeniri.

Când terminase teza de doctorat sub conducerea bătrânului Cap (deja pe atunci i se spunea „bătrânul Cap”), i se oferise un post de asistent la facultate. Îl primise cu entuziasm. El nu-şi dorea deloc cariera lucrativă dar instabilă a chimistului din industrie. El nu era făcut pentru a se da în spectacol, pentru „coji de banană” puse sub tălpile colegilor sau lupta cu cuţitul pentru avansare. Tot ce-şi dorea era o situaţie calmă şi viitorul asigurat.

Pe urmă se căsătorise cu Doris. Ea avea aceleaşi gusturi ca şi el, aceeaşi nevoie de siguranţă şi stabilitate – fără ambiţii.

În aceste condiţii, ce ar fi fost mai de dorit ca Universitatea?

Chiar în perioadele dificile economic sau de reducere a salariilor, profesorul universitar îşi avea postul asigurat şi,

când venea bătrâneţea, el continua să se bucure de o pensie confortabilă, aşteptând momentul când va ţine prelegeri îngerilor.

Cariera universitară a lui Brade fusese, aşa cum şi-o dorise, calmă, fără lovituri. Cercetările sale erau pe zone puţin controversate şi nu stârneau furtuni. Dar, în acelaşi timp, ele treceau cam neobservate, bursele de cercetare îi scăpau, iar el rămânea un simplu maestru de conferinţe, fără să ajungă la titularizare.

În fond, înţelegea reacţia lui Doris. Şaptesprezece ani de incertitudine în privinţa viitorului este mult. El încercase să-i explice că ea îşi făcea iluzii în ceea ce priveşte securitatea absolută a profesorilor titulari. Dacă, oficial, ei nu pot fi privaţi de catedră decât pentru greşeli foarte grave şi numai cu avizul consiliului facultăţii, compus din colegi care îşi apără cu invidie propriile privilegii, există alte mijloace care să-i determine indirect să demisioneze când este necesar şi, dacă refuză, să li se facă viaţa absolut insuportabilă pentru ca, în final, să cedeze totuşi.

Dar Doris nu voia să vadă atât de departe Pentru ea totul era simplu: atâta timp cât nu era titularizat, soţul ei era la discreţia celor care reînnoiau contractele la sfârşitul fiecărui an şcolar. Fără vot al consiliului pe facultate, fără o anume raţiune chiar. Insecuritate permanentă. Or, Doris, ca şi el, dorea cu disperare siguranţa.

Conduse maşina în parkingul Universităţii, reperând un loc liber. Tot manevrând ca să gareze automobilul, se gândi la profesorii titulari care aveau locuri rezervate în parking, în partea acoperită, iată încă un aspect al diferenţei existente de-o parte şi de alta a faimoasei graniţe.

Mergând spre intrarea în clădire, remarcă doi studenţi, aşezaţi pe o bancă, lângă peluză, care, observându-l, începură să vorbească în şoaptă şi să-l urmărească cu privirea. El ridică din umeri, probabil că ziarele de dimineaţă relataseră drama. Devenea el un obiect de curiozitate în facultate? Faţa lui căpătase aspectul unui cap de mort? Avea ca şi scris pe el: „Atenţie, cianură”? îşi dădu seama că aproape alerga şi îşi încetini pasul, la uşă.

Intrând în antecamera biroului decanului se simţi deodată rău, ca altădată în liceu, când câte un profesor îl trimitea la cancelarie.

Orologiul bătea ora 8 şi 20 de minute. Venise cu zece minute mai devreme…

Domnişoara Makris, secretara decanului Littleby, se ridică la sosirea lui Brade şi veni să-i strângă mâna.

— Domnul decan vă va primi în zece minute. El vorbeşte acum la telefon.

Deborda de solicitudine şi simpatie, astfel încât el se dădu un pas înapoi. Era o fată cu o faţă lungă, neplăcută, cu dinţi proeminenţi, o faţă care excela în a respinge pe musafirii nepoftiţi. Brade ştia că ea îl plăcea şi-i făcea servicii când avea ocazia, jucând pe lângă el, în măsura în care era posibil, rolul secretarei pe care el nu o avea.

— Am trecut prin tot felul de stări, ieri, când m-aţi sunat, şopti ea. Cred că eraţi foarte bulversat.

— A fost într-adevăr un şoc puternic, admise el.

— Sper că doamna Brade a înţeles de ce aţi întârziat. Am încercat să-i explic…

— Ai fost foarte amabilă, miss Makris.

— M-am gândit că dumneavoastră fiind totdeauna foarte punctual… doamna Brade s-ar putea nelinişti… în fine s-ar gândi că…

Brade se întrebă dacă domnişoara Makris făcea aluzii la posibile bănuieli de infidelitate conjugală şi o privi cu o surpriză plină de groază. Dar ea se mulţumi să schimbe subiectul.

— Este cu atât mai cumplit cu cât a fost unul dintre studenţii dumneavoastră.

— Într-adevăr.

— În legătură cu asta… Se auzi un bâzâit pe birou şi domnişoara Makris se întrerupse.

— Domnul decan vă aşteaptă. O să vă revăd când ieşiţi.

Şi ea se îndreptă spre scaunul ei, aranjându-şi bluza – la fel de feciorelnic albă, fără nici o îndoială, gândi Brade, ca şi pieptul slab pe care îl acoperea.

Decanul Littleby aşeza receptorul în furcă în momentul

în care Brade intră în biroul lui. El îi surise maşinal musafirului. Acest surâs probabil că fusese autentic, cu ani în urmă, dar oamenii suspuşi pe scara ierarhică nu mai au reacţii naturale pentru a produce un surâs ori de câte ori acest lucru este obligatoriu. Le este necesar un gest sigur şi instantaneu, un procedeu automat care să pună pe figura lor o mască indiferent care ar fi starea lor – dincolo de această aparenţă de cordialitate. Brade arboră şi el un surâs artificial.

— Bună ziua, domnule decan.

— Bună ziua, Brade. Ce poveste teribilă! Teribilă! Figura decanului – bărbierită până la luciii – reflectă pentru o secundă sentimentul însuşi care exprima cuvântul „teribil”. Era în haină, cu vestă – particularitate vestimentară care îl deosebea de ceilalţi membri ai facultăţii, fără a se putea şti dacă se îmbrăca aşa, desuet, din grija pentru înalta sa demnitate sau pentru că nu era la curent cu moda.

Lumea încetase de a merge înainte, pentru Littleby, de douăzeci de ani.

În epoca aceea, cartea sa despre electrochimie avusese trei ediţii succesive şi fusese considerată clasică în sfera ei, dar o a patra ediţie nu fusese tipărită şi acum cartea se epuizase. Când avea ocazia, Littleby spunea că ar pregăti o reeditare dacă ar avea timpul necesar, dar nu mai credea nici el în asta cu sinceritate. În fond, acum îi era egal: cartea îi adusese celebritatea, câteva brevete lucrative privind galvanoplastia cromului şi postul de decan al facultăţii, la moartea bătrânului Bannerman.

— După toate, nu sunt deloc surprins, reluă Littleby, că asta i s-a întâmplat lui şi nu altcuiva. Cum ţi-am spus şi ieri la telefon, nu era un băiat echilibrat. I-am revăzut dosarul universitar şi trebuie să spun că, în afară de dumneata, nici un profesor nu avea o părere bună despre el.

— Din multe puncte de vedere era dificil, spuse Brade, dar avea si calităţi.

— Aş vrea să cred. De altfel, acum asta nu mai are nici o importanţă. Ceea ce mă preocupă acum este reputaţia facultăţii. Nu trebuie să se spună că nu am făcut totul în

ceea ce priveşte măsurile de securitate ale studenţilor noştri.

— Desigur.

— Cum s-a întâmplat exact? Ştiu că a murit pentru că a inhalat acid cianhidric, dar cum s-a întâmplat asta, prin ce accident?…

Brade relată pe scurt faptele, fără a face vreo aluzie la ipoteza sinuciderii sau la cea a asasinatului.

— Asta e, remarcă decanul. Nu ar fi trebuit să lucreze în sistem deschis. Se impunea să opereze în reflux. Brade trebuia să spună că i-a atras atenţia în acest sens lui Ralph, de mai multe ori, dar îi fu ruşine să arunce astfel răspunderea pe un mort.

— Ar fi fost necesar un echipament special, se mulţumi Brade să spună, şi Neufeld aprecia că era mult mai simplu să urmărească desfăşurarea experienţei în sistem descoperit. Degajarea gazelor nu era foarte importantă şi aşa putea mai uşor să adauge substanţele de care era nevoie.

— Este ridicol. În zilele noastre tinerii nu mai au nici o noţiune despre securitate. Am făcut de curând un tur prin laboratoare şi am fost absolut scos din minţi de ce am văzut. Solvenţii în fierbere sub flacără, se pare că nimeni nu ştie ce este amianta. Iar hotele de evacuare sunt într-o situaţie deplorabilă. Aveam tocmai intenţia să convoc consiliul ca să discutăm acest lucru şi regret grozav că nu am făcut-o. Mi-o voi reproşa mereu.

Brade se agita pe scaunul lui. El nu găsea nimic scandalos în insecuritatea în laboratoare.

— Este singurul accident produs în ultimii zece ani, în afara unor răni sau mici arsuri, la degete, domnule decan.

Littleby se supără.

— Dar câte accidente ca ăsta ţi-ar trebui? exclamă el…

Brade tăcu. Şi decanul savură în linişte, câteva clipe, vigoarea replicii sale.

— Uite ce-o să facem, urmă. Vom organiza o serie de conferinţe despre securitatea muncii în laborator, după masa, la ora cinci, cu prezenţa obligatorie a tuturor

studenţilor. Ce spui de asta?

— Este o idee bună.

— Bine. Dumneata te vei ocupa de aceste conferinţe şi cred că este bine ca să fii secondat de Cap Anson. El va fi fericit să fie util şi-i vom fi, în felul ăsta, pe plac.

— Bine, domnule decan.

Perspectiva nu-l încânta deloc pe Brade. Părea ca o sancţiune pentru el, o moarte în stilul lui Dante, un rit de purificare. Pentru că unul dintre studenţii lui fusese neglijent, el era condamnat să-i îndoctrineze pe ceilalţi contra neglijenţei.

— O conferinţă pe săptămână, mai spuse decanul. Vom începe chiar din această săptămână. Dacă ziarele… hm… Am putea spune că această serie de conferinţe fusese prevăzută de mult timp, în cadrul programului nostru de securitate a studenţilor. De altfel ăsta e adevărul, pentru că ţi-am spus – mă gândeam de mult la asta, efectiv…

Ridică ochii spre pendula care indica ora nouă fără un sfert.

— Cursul dumitale este la ora nouă, nu?

— Da.

— Cred că eşti totuşi în formă… Bineînţeles, dacă eşti prea tulburat…

— Nu, domnule decan. Îmi voi ţine cursul ca de obicei.

— Cu atât mai bine, cu atât mai bine. Ah! Pentru mica recepţie de mâine cred că vei veni cu draga doamnă Brade? Dacă totuşi te gândeşti că, date fiind circumstanţele…

Brade făcu un efort ca să nu răspundă acru.

— Dimpotrivă, suntem foarte bucuroşi să venim. Este o ocazie atât de agreabilă…

Şi cei doi bărbaţi se salutară, cu surâsurile lor artificiale, cu schimburile unor formule pline de platitudine, fără sinceritate.

„Nu avea chef să ne vadă la serata lui, gândi Brade. Încep ostilităţile. Prin mine începe scandalul…”

Dacă ar fi fost singur, nu s-ar fi dus. Dar mai era şi Doris. Şi acum, după conversaţia asta, ce speranţe mai

putea avea pentru o titularizare imediată? Răceala decanului era evidentă. Cum să-i transmită lui Doris decepţia lui? De mai multe ori în trecut ea fusese disperată, dar în cele din urmă găsise în ea resurse de curaj, pentru a face faţă încercărilor…

În timp ce ieşea din biroul decanului, lui Brade îi veni în minte o altă remarcă a lui Littleby: dosarul universitar al lui Ralph Neufeld.

El studiase acest dosar când studentul venise ia el să-i ceară să-i devină conducător ştiinţific de lucrare şi, într-adevăr, constatase că toţi ceilalţi profesori îl judecaseră sever pe Neufeld. Dar, în lumina celor întâmplate, devenea evident că unul, în mod special, avusese un sentiment violent faţă de student – ură sau mânie – pentru a-l asasina. Dar cine?

Ranke îl detesta pe Ralph, faptul era de notorietate publică.

Chiar şi doctorul Shulter de la Facultatea de medicină, care abia îl cunoştea, îl găsea antipatic. Dar poate se găsea în dosar o observaţie specifică prin care un profesor s-ar fi trădat printr-o notă de apreciere total necontrolată?

„Din fericire, gândi Brade, aprecierea mea era elogioasă. Sunt singurul membru al facultăţii despre care nu s-ar putea spune că aş fi avut un mobil de ură sau antipatie faţă de Ralph…”

Vocea secretarei pătrunse în acel moment în zona conştientă a creierului său. Tresări.

— Scuză-mă, miss Makris. Nu te ascultam.

— Mi-am dat seama ea, sec. Aţi ieşit din birou foarte neatent, dar nu v-am oprit. Am crezut că o să treceţi prin zid. Domnul decan nu a fost, sper… dezagreabil cu dumneavoastră?

— Nu, am avut o conversaţie banală.

— Cu atât mai bine. Ceea ce voiam să vă spun… în legătură cu Ralph Neufeld… dacă aţi avea un regret special în sensul morţii lui…

Ea îl privea cu anxietate, figura îi era uşor înclinată, vocea îi fremăta parcă excitată, ca şi cum ea, vorbind, ar fi

încercat o plăcere mai veche şi parcă acum făcea totul pentru a prelungi plăcerea…

— Am curs peste cinci minute, miss Makris… Ce vrei să-mi spui, exact?

Se apropie de el şi-i spuse, deodată:

— Ralph era un tip infect. Nu trebuie să-l regretaţi. Vă ura de moarte.

CAPITOLUL V

Intrând în amfiteatrul unde studenţii îl aşteptau, Brade abia mai respira.

Era o sală vastă, cea mai veche din aripa afectată Departamentului Chimiei. Rândurile de bănci se strângeau în pantă abruptă spre fundul amfiteatrului, iar lateralele erau formate din scări, ultimele rânduri de scaune prelungindu-se, la dreapta şi la stânga, sub formă de balcon. În total, amfiteatrul putea cuprinde două sute cincizeci de persoane, ceea ce permitea să fie folosit pentru seminalii şi examene, când studenţii trebuiau separaţi unii de alţii, dar grupa normală a lui Brade nu cuprindea decât 64 de studenţi care, în mod obişnuit, se răspândeau pe rândurile de jos, în faţa estradei sau pe laterale. Nu era rezultatul unei reglementări anume, ci un fenomen spontan, ca difuzia unui fluid.

(Brade remarcase că studenţii cei mai săraci se aşezau în rândurile cele mai îndepărtate. De ce? Ca să treacă neobservaţi? Ca să sublinieze printr-un fel de umilinţă inconştientă distanţa ce-i separa de colegii lor mai norocoşi? Pentru a diminua, prin distanţă, neplăcerea provocată de prezenţa profesorului? Curios subiect de studiu pentru un profesor de psihologie! în legătură cu acest subiect, Brade nu se putea împiedica să-i invidieze pe specialiştii în ştiinţele sociale care stăpâneau o disciplină intelectuală departe, de ştiinţele fizice. Ei se puteau deda deliciilor erudiţiei de modă veche, în loc de a se confrunta – cu sau fără plăcere – cu realităţile dure ale politicii internaţionale şi evoluţiei industriale.

Lor le era la îndemână să divagheze despre relaţia existentă între notele unui student şi locul pe care el îl ocupă în amfiteatru, fără a avea nevoie, pentru asta, de instrumente de măsură sau de burse guvernamentale şi fără a fi nevoie să dovedească utilitatea cercetării lor în ceea ce priveşte vindecarea cancerului sau lansarea de

rachete.

În acea zi, aşezându-se la catedră, Brade a remarcat că auditorii lui nu erau la locurile obişnuite. Ei se grupaseră compact, chiar în faţa lui, ca şi cum o forţă invizibilă i-ar fi împins la un loc. Surprins, îşi şterse ochelarii ca pentru a se convinge că nu avea de a face cu o iluzie optică.

„Vor să mă observe de aproape, se gândi. Pentru a vedea cum reacţionez la moartea unuia dintre studenţii mei? Sau e doar fascinaţia morţii?”

El începu să vorbească pe tonul sec şi egal pe care-l folosea în atari ocazii.

„Domnilor, azi abordăm studiul unui număr de compuşi importanţi caracterizaţi prin prezenţa unei molecule de carbon şi a uneia de oxigen unite prin dublă legătură, formând ceea ce se numeşte grupul carbonil”.

Vocea îi suna, în propriile urechi, calmă, normală, bine timbrată.

O dată în plus el se felicită pentru stilul său de predare, voit rece şi impersonal, atât de diferit, de exemplu, de cel al colegului său Merrill Foster – profesorul de chimie organică sintetică, sclipitor, ambiţios, orgolios, căruia cu câţiva ani înainte i se încredinţaseră cursurile ciclului 2, în timp ce Brade rămânea cantonat în ciclul 1.

Asta fusese o problemă teribil de greu de explicat lui Doris. Pentru ea, profesorul de ciclul 2 avea cu mult mai mult prestigiu decât cel de ciclul 1 şi tot ceea ce soţul ei îi putuse spune pentru a-i elimina această idee falsă fusese zadarnic: câţi savanţi se consacraseră ciclului 1, voluntar, că orice profesor tânăr poate asigura şi ciclul 2; că lecţiile ciclului 1 sunt mult mai dificile şi importante.

Oricum, Foster folosea, în predarea sa, un stil animat şi deliberat familiar, care plăcea unor studenţi, dar slăbea prestigiul disciplinei. El numea produşii reacţiilor secundare din cursul unei sinteze „jeguri” sau „căpeţele”. El nu spunea niciodată „Să adăugăm piridină”, ci „Să îndopăm cu piridină”. Mai rău, îşi poleia cursurile ai remarci personale la adresa de studenţilor săi, fericit când ei nu mai suportau şi dădeau replica, ştiind că el va avea întotdeauna ultimul

cuvânt. „Veţi remarca, continuă Brade, că atomul de carbon din grupa carbonil are două valenţe libere, care pot fi foarte simplu saturate de atomii de hidrogen. Compusul astfel obţinut se numeşte aldehidă formică.”

„Ce curios, se gândi în timp ce vorbea, cum poţi ţine un curs şi, în acelaşi timp, să ai spiritul ocupat cu altceva.” Asta îi aminti de gluma clasică a unui bătrân profesor, care zicea: „Noaptea trecută am visat că vorbeam studenţilor mei, m-am trezit tresărind şi, Doamne – Dumnezeule, chiar era adevărat!” Ralph Neufeld nu reuşise în clasa lui Foster. Brade încercase să discute cu el, dar nu obţinuse decât o tăcere încăpăţânată, doar din când în când întreruptă de câte-o expresie de antipatie personală faţă de profesor. In acel moment, Brade crezuse că Foster îl considerase pe Ralph doar victima glumelor lui şi că Ralph reacţionase violent. Or, dacă lui Foster îi plăcea grozav să glumească pe seama studenţilor săi, nu suporta să i se plătească cu aceeaşi monedă.

Hotărât lucru, gândi Brade, ar fi foarte interesant de văzut în dosarul lui Ralph ce a scris acolo despre el Foster.

„Termenul aldehidă, format din cuvintele alcool de hidrogenat, din primele silabe, este utilizat pentru a desemna ansamblul compuşilor conţinând un grup carbonil legat cel puţin la un atom de hidrogen. Cum vedeţi, o aldehidă poate fi obţinută prin dehidrogenarea alcoolului corespondent.”

Scrise cu grijă, pe tablă, ecuaţia reprezentând conversia alcoolului etilic în aldehidă acetică. El explică, pe urmă, condiţiile operaţiei, în aşa fel încât, mai târziu, să poată aborda problema caracterului parţial ionic al grupei carbonil şi formele sale cele mai importante. Cine ar fi putut să-l urască atât de mult pe Ralph încât să-l ucidă? Ranke nu putea să-l suporte, dar el l-a gonit din grupa lui.

Foster avusese cu el confruntări pe teme de amor propriu, dar se răzbunase pe el, dându-i note proaste. În nici unul din cazuri nu exista, aparent, nici un mobil de crimă. De altfel Ranke, mai mult chiar decât Foster, nu era destul de familiarizat cu metodele de lucru ale lui Ralph

pentru a concepe acest mod rafinat de a-l ucide.

Singurul care avea cunoştinţele necesare era Brade, şi acum i se părea că ar fi avut şi un mobil. Inutil să fi refuzat să vadă lucrurile aşa cum erau. Revedea figura prelungă a domnişoarei Makris si-i simţea respiraţia călduţă când îi suflase cuvintele ireparabile: „Vă ura de moarte”.

Din partea ei, Jane Makris de asemenea îl ura pe Ralph. Era evident din modul în care vorbea despre el. Ura ieşea din ea prin toţi porii, ea îi făcuse piele de găină lui Brade, de oroare. De unde această furie?

Există numeroase motive pentru care o fată poate detesta un băiat. Care era cel real în cazul de faţă? Dar mai ales, da, mai ales, pentru ce Ralph îşi detesta profesorul? Ce fel de ură îi alimentase Brade? El îl ajutase, când toţi îl abandonaseră. Ingratitudinea băiatului i se părea de neconceput.

„Uşurinţa cu care aldehidele se oxidează atestă, bineînţeles, că ele sunt agenţi excelenţi de reducere. Această particularitate este folosită pentru caracterizarea aldehidelor pe de-o parte şi, într-un mod mai general, pentru sinteza organică. Ea este foarte importantă pentru analiza zaharurilor. Înainte se folosea pentru detectarea zahărului în urină, în diagnosticul de diabet, dar azi, pentru diabet, se foloseşte o metodă enzunatică.”

În orice caz, oricare ar fi fost motivul urii lui Ralph, aici era un pericol grav. Dacă poliţia va descoperi acest lucru, va face în aşa fel încât să afle raţiunea profundă, şi ar fi posibil să descopere un fapt care ar putea fi interpretat ca fiind mobilul crimei lui Brade. Şi cum exista premisa că el ar fi putut să…

Evident, Jane Makris ar fi fost în stare să mintă. Dar de ce ar fi făcut-o?

„Mai mult decât formalina, care aşa cum am văzut nu este decât o soluţie de aldehidă formică în apă, şi pe care studenţii de la medicină o ştiu bine, mai există un mijloc de a manipula uşor aldehida formică. Este vorba de paraformaldehida, polimer produs prin acţiunea…”

Vocea îi rămânea calmă, poate că ştia că studenţii lui

pândeau, aşteptând să clacheze, să eşueze într-un fel sau altul. Dacă el reuşea impasibil, ei ar fi avut impresia că fuseseră frustraţi şi Brade decise să obţină această victorie.

Soneria sună, în fine, şi Brade puse creta la tablă. „Luni vom studia diverşii produşi de adiţie ai compuşilor carbonili”, spuse el şi se îndreptă spre uşă, fără a mai aştepta fluxul obişnuit de studenţi care venea spre el. (Altă problemă de psihologie: de ce mereu aceiaşi studenţi vin la profesor? Unii, bineînţeles, sperând să-i capteze bunăvoinţa, alţii – pentru plăcerea de a se face remarcaţi; unii – pentru plăcerea de a-l pune în încurcătură cu întrebări încuietoare; câţiva – din dorinţa sinceră de a aprofunda cunoştinţele de specialitate…)

De data asta, Brade nu-i mai aşteptă şi merse direct în biroul său. A fost singura concesie pe care şi-a permis-o în circumstanţele excepţionale ale zilei.

Cap Anson îl aştepta, răsfoind o carte nouă despre chimia heterociclurilor, care pe care Brade o primise cu câteva zile în urmă.

Ridică ochii la intrarea fostului său elev şi un surâs lumină bătrâna lui fată ridată.

— Ah! Louis. Bună ziua.

— Bună ziua, Cap.

Se aşezară la extremitatea mesei lungi de conferinţe care ocupa tot mijlocul camerei – fostul birou al lui Cap cu ani în urmă.

— Ai citit versiunea nouă a capitolului 5 din lucrarea mea?

Brade simţi nevoia să râdă, atât era confuz. Era ca un mic resort în el care se destindea făcând „poc”. Un student tocmai murise, poliţiştii luau interogatorii, oamenii aveau feţe de înmormântare, dar Cap, dragul, bătrânul Cap nu se gândea decât la cartea lui.

— – Iartă-mă, Cap, dar nu am avut timp. Sincer.

Bătrânul avu deodată aerul mohorât, de mare decepţie. Fizic, era un om scund, îmbrăcat corect, cu guler înalt, cu haină riguros închisă în nasturi.

De câţiva ani, începuse să poarte un baston, dar nimeni

nu-l văzuse sprijinindu-se în el.
— Crezusem că în noaptea trecută…
— Ştiu că îţi promisesem să discutăm chestiunea Berzelius şi să citesc noul dumitale capitol 5, dar am fost obligat să nu mă pot ţine de cuvânt…
(în defensivă, Brade ar fi vrut să adauge că era prima oară că i se întâmpla aşa ceva, dar se opri la timp.)
— Ştiu, dar după întoarcerea acasă ai fi avut tot timpul să te uiţi pe manuscris.
— Nu eram în apele mele, Cap. Nu mi-o lua în nume de rău. Dacă vrei, ne putem uita acum pe textul tău.
— Nu. Vreau să citeşti cu atenţie şi să reflectezi la ce este scris. Este un capitol important. Atac problema începuturilor chimiei organice ca ştiinţă sistematică modernă şi trecerea este delicată. Vin la tine mâine dimineaţă.
— Dar… mâine este sâmbătă şi i-am promis lui Ginny că o duc la Zoo.
Remarca păru că îi aduce aminte ceva lui Anson.
— Sper că Ginny ţi-a dat manuscrisul în bune condiţii? întrebă.
— Sigur că da.
— Bine. Atunci, pe mâine dimineaţă.
Anson se ridică, neglijând ceea ce spusese Brade cu privire la vizita la Zoo. Era modul lui de a acţiona: singurul lucru important era cartea lui, în rest nimic nu îl interesa.
Cartea lui Anson? Meditând la asta, Brade se simţi cuprins de milă, uitând, prin comparaţie, chiar propriile lui griji.
Anson fusese celebru, mare, ilustru – dar trăise prea mult. La vremea lui fusese regele chimiei organice, criticile lui ruinau o teorie ce se năştea, comunicările sale, la congrese, erau primite cu evlavia cu care este primită Evanghelia de către credincioşi, dar de atunci trecuseră douăzeci de ani. Când Brade pregătise doctoratul sub conducerea lui, Anson era deja bătrân şi chimia organică începea să iasă din câmpul său de observaţie. Electronica invada chimia; nu aveai cum să-i opreşti evoluţia. Cu sau

fără voie trebuia să constaţi că bătrâna chimie – care era o artă şi un gest de umanism – ceda noii ştiinţe, domeniu de instrumente si matematici, de mecanisme de reacţie si cinetică. Anson supravieţuise morţii chimiei „lui”, iar savanţii vorbeau acum despre el ca despre un ilustru defunct. Trupul lui ridat, îmbătrânit, continua să se târască pe culoarele congreselor ştiinţifice şi încă i se dădeau multe onoruri, dar, în realitate, nu mai era decât o fantomă.

Viaţa mai pâlpâia totuşi în el şi se concentrase în proiectul de a publica o istorie impresionantă a chimiei organice: o operă definitivă care ar fi evocat toate figurile ilustre ale celor care, în trecut, extrăseseră din aer, apă şi carbon substanţele pe care natura nu le oferea.

„Această carte, gândi Brade, era, în realitate, un fel de refugiu, de fugă din faţa vieţii, un mijloc de a uita ce au făcut fizicienii şi chimiştii de astăzi din ştiinţele de altădată şi de a-retrăi zilele în care Anson făcea legea.”

Bătrânul tocmai ieşea, când Brade îşi aminti de sarcina lui Littleby.

— Oh! Cap, apropo…

— Da?

— Trebuie să inaugurez, săptămâna viitoare, o serie de conferinţe despre securitatea din laboratoare şi aş fi bucuros dacă ai putea susţine şi dumneata câteva din ele. La acest subiect nimeni nu are mai multă experienţă ca dumneata. Anson ridică din sprâncene.

— Securitatea în laboratoare?… Ah! da, studentul dumitale Neufeld!

„Deci ştie!” – gândi Brade.

— Este unul din motivele pentru care am decis să ţinem acest ciclu de conferinţe – acceptă el. Dar un val de furie contractă deodată faţa lui Anson, îşi trânti bastonul pe masa de conferinţe şi lovitura răsună ca o împuşcătură.

— Dumneata l-ai ucis, Louis!

CAPITOLUL VI

Brade împietri. Violenţa loviturii bastonului în masă, semnificaţia terifiantă a cuvintelor pronunţate de Anson îl striviseră. Mecanic mâna lui căuta speteaza unui scaun ca pentru a se asigura de un sprijin.

— Nu poţi nega răspunderea dumitale în chestiunea asta, continuă Anson.

Brade abia reuşi să îngâne.

— Dar, Cap… eu…

— Erai conducătorul lui de lucrare. Tot ceea ce făcea el în laborator era sub controlul dumitale. Ar fi trebuit să ştii ce fel de băiat e, cum lucrează. Trebuia să-l înveţi normele de securitate sau să-l dai afară, ca Ranke. Da, desigur, moralmente, eşti răspunzător.

Brade respiră, ca şi cum lucrurile s-ar fi remediat. Îşi simţea picioarele moi, dar era totuşi mai liniştit.

— Ascultă, Cap, există totuşi limite ale posibilităţii de supraveghere a studenţilor…

— Dar erai departe de aşa ceva! Observă că nu te acuz. Azi toată lumea se comportă aşa. Cercetarea este considerată un joc. Doctoratul a devenit un premiu acordat studenţilor pentru a ocupa un laborator timp de doi ani, în timp ce profesorii lor îşi petrec timpul solicitând burse. Pe timpul meu, doctoratul trebuia câştigat. Nu erai plătit pentru asta. Nimic nu diminuează calitatea cercetării ca faptul de a o face pentru bani. Studenţii mei mâncau cartea şi citeau, îşi munceau într-adevăr lucrările de doctorat. Aşa era!

— Ştiu, spuse Brade cu un respect sincer. Mulţi dintre ei sunt celebri.

Anson aprecie complimentul şi se îmblânzi.

— Şi de ce crezi că au devenit celebri? Pentru că eu îi controlam pas cu pas. Îmi petreceam astfel duminicile şi, dacă trebuia, şi nopţile. Verificam cele mai mici detalii. Cunoşteam toate gândurile studenţilor mei. Citeam cu ei

toate foile de observaţie, rând cu rând, cuvânt cu cuvânt. Dar dumneata ce ştii despre foile de observaţie ale lui Ralph Neufeld?

— Nu atât cât ar fi trebuit, admise Brade.

Se simţi înroşindu-se şi parcă i se făcu rău. Bineînţeles, Cap împingea prea departe lucrurile, dar era mult adevăr în ceea ce spunea. Folosirea obligatorie a foilor de observaţie în dublu exemplar – foi albe şi galbene, alternând cu indigo între ele – fusese introdusă de Anson. Toate detaliile experienţelor (în principiu toate ideile studenţilor care lucrau la experienţe) erau notate acolo, treptat, iar copia era dată profesorului; Brade păstra procedeul, dar spiritul lui Anson lipsea.

Era adevărat că Anson era o figură de legendă. Se spuneau despre el poveşti din care unele sigur că aparţineau fondului folcloric al profesorilor excentrici, dar altele erau reale şi ilustrau pasiunea lui pentru meticulozitate. Se spunea că venise odată, într-o zi de Crăciun, la laborator – doar el în toată facultatea – şi controlase toate dulapurile, şi sertarele. A doua zi îi primise pe studenţii lui cu o listă cumplită de abateri de la normele de securitate, de produse chimice aşezate dezordonat, de sticle închise neglijent – totul cu comentarii acerbe şi observaţii personale. Cel mai grozav lucru a fost că toţi studenţii, astfel puşi la punct, au luat cu brio doctoratul şi devenise o tradiţie, ca la masa lor festivă, să-şi amintească, în glumă, de „amabilităţile” lui Anson faţă de neglijenţele lor din laborator. Anson se amuza amintindu-şi.

Cu toate astea era adorat de studenţi. Brade primul îl iubise, la vremea lui…

— Îl cunoşteai pe Ralph Neufeld? întrebă Brade.

— L-am văzut de câteva ori în hol, dar nu îl cunoşteam personal.

— Ştiai ceva despre cercetările lui?

— Ştiam doar că se ocupă de cinetică.

Brade sperase un moment că Anson, care iubea discuţiile cu studenţii, se interesa de munca lor, le dădea sfaturi – l-ar fi cunoscut pe Ralph şi ar fi putut fade puţină

lumină cu privire la moartea lui. Dar, aparent, mizantropia nefericitului băiat fusese absolută şi nici măcar Anson nu putuse străpunge carapacea.

Deodată, Brade avu chef să se confeseze lui Anson, ca pe vremuri.

— Cineva mi-a spus un lucru care mă tulbură de azi dimineaţă, Cap. Că Ralph Neufeld mă ura.

Cap Anson se aşeză şi-şi puse bastonul pe masă.

— Este perfect posibil, într-adevăr, spuse.

— Dar de ce?

— Este normal să-ti deteşti conducătorul de lucrare. El are diplome pe care tu ca student nu le ai, el îţi impune subiectele care nu-ţi plac, el îţi demolează teoriile şi-ţi critică concluziile… Un tânăr cu personalitate, mai devreme sau mai târziu, fatalmente, îşi urăşte profesorul, chiar dacă mai târziu realizează că asta era pentru binele lui. Dumnezeu ştie cât de detestat eram şi eu de studenţii mei!

— Eu cred că ei te adorau, spuse Brade.

— Cred ei, acum, poate… Dar pe mine nu mă interesa dragostea lor: ce voiam era să lucreze. Şi, crede-mă, reuşeam. L-ai cunoscut pe Kinsky?

— Era altă promoţie, înaintea mea, dar îl cunosc, bineînţeles. L-am audiat şi la congrese.

(Joseph Kinsky era cel mai bun student al lui Cap Anson, mândria facultăţii. Aparţinea grupului de la Wisconsin şi devenise celebru prin sinteza tetraciclinei şi consecinţele care rezultau asupra antibioticelor. Lui Anson îi plăcea să vorbească despre el. Într-o seară, după ce băuse mai mult, Foster spusese: „Spune, Cap, nu eşti, în fond, invidios că acest Kinsky este un savant mai mare ca dumneata?”, iar răspunsul lui Anson a fost magnific: „Un tată nu este niciodată invidios pe fiul său, nici un profesor pe elevul său. Dacă unul dintre studenţii mei mă depăşeşte, asta înseamnă că eu am fost pentru el un profesor mai bun decât am avut eu, ca student. În calitate de chimist, aduc ştiinţei doar propria mea contribuţie; ca profesor, aportul înseamnă toţi studenţii mei. Singurul meu regret este că nu toţi studenţii mei au fost sclipitori ca el şi nu m-au depăşit,

aşa cum a făcut-o Kinsky.”

Foster a încasat-o, iar asistenţa l-a aplaudat discret pe bătrânul Cap.

— Ei bine, urmă Anson, crezi că studentul meu Kinsky nu mă ura? Erau zile în care cred că ar fi vrut să mă omoare. Jumătate din timp eram cu cuţitele scoase. În fond, Louis, e păcat că nu m-ai urât şi dumneata.

— Niciodată nu am putut să te urăsc, Cap.

— Asta e o dovadă că începeam să cobor. Eu aveam mari ambiţii pentru voi.

Pe Brade parcă l-ar fi muşcat ceva de inimă: Anson vorbea la trecut. El ştia că aceste ambiţii nu se vor mai realiza. Şi asta nu era o constatare spontană.

— Apropo, continuă Anson, Kinsky va veni aici. Ţi-am spus?

— Nu.

— Am primit această scrisoare de la el, ieri. Am vrut să ţi-o arăt, dar nu te-am văzut.

Brade făcu un gest de scuză şi luă scrisoarea. Era un bilet scurt, prin care Kinsky îi aducea la cunoştinţă lui Anson că era în oraş pentru nişte afaceri şi spera să poată veni la Universitate lunea viitoare. „Voi fi fericit să discutăm despre cartea dumneavoastră – scria el – deşi sunt convins că nu voi putea adăuga nimic erudiţiei şi experienţei dumneavoastră.”

— Lunea viitoare, făcu Brade.

— Da. Mi-ar plăcea să-l întâlneşti. Cu diferenţă de câţiva ani, ţi-a fost, într-un fel, coleg.

Anson se sculă, mai greu, sprijinindu-se în baston.

— Pe mâine dimineaţă, Louis.

— Ne-am înţeles, Cap. Şi nu uita de conferinţe.

Odată bătrânul plecat, pe Brade îl cuprinse din nou disperarea. Cap Anson vorbea despre ura studenţilor faţă de profesorii lor ca despre ceva normal, care presupunea calitatea profesorilor. Brade ştia că, în ceea ce-l privea, nimic din acţiunile lui nu ar fi justificat ura lui Ralph, dimpotrivă, el întotdeauna îl ajutase – făcând abstracţie de caracterul lui imposibil – lăsându-i toată libertatea în

cercetare.

Dar dacă Jane Makris minţea?

De ce ar fi făcut-o?

Poate că ea doar se înşela? Cum avea să ştie?

Singurul mijloc de a căpăta o certitudine era de a găsi pe cineva destul de intim cu Ralph pentru a putea confirma – sau infirma – vorbele secretarei. Dar cine? Caracterul închis al studentului său nu crea uşor relaţii cu cei din jur. Un coleg, poate?

Brade se uită la ceas. Nu era încă ora unsprezece. Mai era timp până la masă.

Traversă holul şi intră în laboratorul lui Charles Emmett. Tânărul era singur.

— Charlie, aş putea să-ţi vorbesc un moment?

Emmett aşeză cu grijă fiola de decantare pe care o avea în mână şi cele două lichide pe care le conţinea se separară, cu efervescenţă. Ridică dopul pentru a lăsa gazul să iasă, pe urmă îl puse la loc.

— Bineînţeles, domnule Profesor, spuse, urmându-l pe profesor în biroul lui.

Brade se aşeză în fotoliu, în timp ce Emmett se aşeză pe unul din scaunele de lângă masa de conferinţă.

— Aş vrea să-ţi vorbesc despre accidentul lui Ralph.

— Urâtă poveste pentru el!

— Într-adevăr. O poveste urâtă pentru noi toţi.

Era o iluzie? Brade avu impresia că Emmett se crispase uşor. Nu voi să-l înspăimânte fixându-l prea atent.

Dintre toţi studenţii lui, Emmett era totodată cel mai vechi si într-un sens – cel mai puţin valoros. Era harnic, fapt pe care Cap Anson îl aprecia din cale afară de mult, dar nimeni nu ar fi putut spune că este un student eminent.

Stătea acolo, cu părul în dezordine, masiv, cu ochelarii prea mici, cu braţele pline de pistrui şi mâinile prea mari. Brade îi aprecia umorul şi răbdarea. În fond, un student nu are neapărat nevoie de geniu dacă este capabil să încaseze eşecuri unul după altul, după o muncă susţinută, fără a cădea în disperare. Când Emmett rata o experienţă, o reîncepea, altfel. Nu găsea din instinct soluţia ideală, dar,

prin perseverenţă, ajungea, întotdeauna, la un rezultat onorabil. În privinţa caracterului, spre deosebire de majoritatea colegilor săi, extrem de nervoşi, Brade îl găsea odihnitor ca o perniţă de puf.

— De la moartea lui Ralph, urmă profesorul, încerc un sentiment de vinovăţie. Regret că nu l-am cunoscut mai bine. Mi se pare că l-aş fi putut ajuta mai mult. Eu şi ceilalţi studenţi ai mei. Mi-e teamă, Charlie, că nici de dumneata nu mă ocup suficient.

Emmett roşi, încercând un sentiment neplăcut.

— Oh! dar totul este perfect, domnule.

— Este delicat din partea dumitale că îmi spui asta, dar eu nu am conştiinţa liniştită. Uite: este aproape o lună de când noi nu am mai vorbit despre lucrările dumitale.

— Ele merg bine. Cred că totul va fi gata la primăvară. Am terminat partea istorică a referatului meu şi am adunat toate elementele preliminare ale expunerii. Nu îmi mai lipsesc decât rezultatele asupra omologilor.

(Experienţele lui Emmett tratau sinteza unor tiazolidoni, care nu fuseseră încă pregătiţi, până atunci, prin metoda obişnuită a ciclurilor. Este un gen de probleme având avantaje şi inconveniente. Nu cer nici cunoştinţe esoterice de matematică, nici dozaje să-ţi taie respiraţia: doar răbdare şi puţin noroc. Dar dacă nu ai noroc dacă metoda aleasă nu duce la nici un rezultat sau dacă, dimpotrivă, un alt cercetător are aceeaşi idee şi ţi-o ia înainte – totul trebuie luat de la zero, pentru doctorat.)

— Deci, zise Brade, cu tonul cel mai relaxat din lume, în curând dumneata mă vei detesta.

Studentul îl privi, vizibil derutat.

— Ce vreţi să spuneţi domnule?

— Profesorul Anson îmi spuse adineaori că un student îşi detestă totdeauna profesorul.

— Cred că a glumit. Este genul lui! Desigur, sunt şi studenţi care nu-şi suferă profesorul, dar nu e cazul meu.

Brade fu dintr-o dată conştient de libertatea cu care Emmett îi vorbea.

Studenţii lui Ranke, discutând cu profesorul lor, lăsau

totdeauna impresia că îl tratau cu deferenţă. Dar nu era mai bine aşa?

— Şi Ralph? întrebă el.

De data aceasta, reacţia tânărului fu netă.

— Ce-i cu Ralph?

— Ce gândea despre mine?

— Păi… ştiţi, eu nu-l cunoşteam prea bine. Nu era prea vorbăreţ.

— El nu mă iubea, nu-i aşa?

Emmett părea foarte chinuit. Făcu o pauză.

— El nu iubea pe nimeni.

— Nu mi-ai răspuns la întrebare. Ştiu că este prea târziu să mă interesez acum de Ralph, dar asta este. Mă detesta cu adevărat?

— Nu ştiu dacă se poate spune asta…

— Dar de ce o anume antipatie? Ştii ceva în legătură cu asta?

Aceste întrebări puse de un profesor unui student aveau în ele ceva umilitor şi deplasat, dar trebuia mers până la capăt. Acesta era preţul adevărului.

— După părerea mea, domnule profesor, Ralph era un biet tip… în fine, vreau să spun…

— Oh! vorbeşte cu francheţe! Nu fi superstiţios. Nu pentru că este mort acum trebuie să-i negăm defectele. Trebuie să spunem oamenilor ce gândim despre ei cât timp trăiesc, pentru a profita de asta. Detest elogiul ipocrit făcut morţilor.

— Ei, bine, uitaţi… într-o zi se discuta despre profi, la Sc…

— Ştiu. Aşa cum îţi dai seama, şi eu am fost student.

— Cineva a spus că Foster este un adevărat tiran, un dictator, şi atunci Neufeld a spus că, de fapt, cei mai răi profesori sunt cei care-şi ignoră studenţii, cărora nu le pasă de studenţii lor şi îi lasă să se descurce singuri…

— Ca mine?

— Ei… da, domnule, aşa a zis Neufeld.

— Înţeleg.

Ce revelaţie! Ralph îl ura pentru o raţiune inversă celei

propuse de Anson? Suferea că era lăsat prea liber?

— Dar nu cred că vă detesta, domnule, urmă Emmett Am văzut cum vă privea în timpul cursurilor, mai ales în lunile din urmă. Era ciudat…

— Ei, bine, vorbeşte! explodă Brade. Care era atitudinea lui?

— Nu sunt psiholog, domnule. Dar nu-mi poate scoate nimeni din cap ideea că sentimentul pe care îl avea faţă de dumneavoastră nu era ură. Era frică. O frică cumplită.

CAPITOLUL VII

— Frică de mine? repetă Brade cu violenţă.(Asta era o lovitură şi mai dură decât spusele lui Jane Makris). Dar de ce, Charles?

— Nu mă întrebaţi, domnule. N-am nici cea mai mică idee.

Profesorii şi studentul se priviră câteva clipe. Brade începea să se simtă pierdut în faţa evenimentelor. Totul îi scăpa în această poveste: crima părea imposibilă, doar dacă n-ar fi fost el însuşi asasinul; totul părea inexplicabil, doar dacă n-ar fi avut el. Însuşi un mobil…dar ce mobil?

— Eşti sigur de ce spui? întrebă în sfârşit. Trebuie să ştiu asta cu precizie. Dacă Ralph avea un motiv să se teamă de mine, trebuie să-l cunosc.

Emmett roşi până la rădăcina părului.

— Eu…eu poate n-ar trebui să vorbesc…dar dacă ţineţi într-adevăr… însă cu condiţia să nu spuneţi că ştiţi de la mine…

— Ei bine?

— Ştiu cine ar putea să vă dea informaţii.

— Cine?

— Roberta.

— Roberta Goodhue? (Era studenta care împărţea laboratorul cu Emmett.)

— Da, domnule. Eu…eu nu am vrut să fiu indiscret, dar ştiţi, lucrăm împreună şi nu am putut să nu observ unele lucruri…deşi erau foarte discreţi amândoi…

Brade, din ce în ce mai surprins, înţelese tot mai bine că nu ştia nimic despre studenţii lui.

— Ce vrei să spui? Că era ceva între Roberta şi Ralph?

— Oh! bineînţeles, nimic grav, domnule. Ştiu doar că au ieşit împreună, o dată sau de două ori. Nimic mai mult. Dar ştiţi cum este…vorbeşti mai uşor unei fete pe care o inviţi la masă decât colegilor, în tumultul facultăţii.

— Ştiu. Ai văzut-o pe Roberta azi?

— Nu, domnule.
— Ea ştie de moartea lui Ralph?
— Cred că da. Am auzit-o pe domnişoara Makris dându-i telefon.
Brade avu impresia că surprinde umbra unui surâs pe buzele tânărului, dar vag, aşa că nu fu sigur.
— Iţi mulţumesc, Charlie. Mi-ai fost de un mare ajutor.
— Nu-i veţi spune lui Roberta că ştiţi de la mine?
— Nu, fii liniştit.
Se ridică pentru a-i deschide uşa lui Emmett şi observă un alt student pe culoar. Abia după o secundă realiză că era Gregory Simpson, colegul de laborator al lui Ralph Neufeld.
— Vrei să-mi vorbeşti, Greg?
— Dacă aveţi un minut liber, domnule.
Simpson avea o voce înaltă, sprâncene aproape invizibile, care dădeau ochilor săi palizi un aer de goliciune, un nas rotund, o faţă de copil bun, un pic caraghios. Era un băiat politicos, dar nu genial (studenţii geniali – gândi Brade cu melancolie – se duc acolo unde li se asigură burse).
— Desigur. Intră.
Cei doi studenţi, încrucişându-se, se salutară cu răceală. Simpson se aşeză pe scaunul de pe care tocmai se ridicase Emmett.
— Ce pot face pentru dumneata, Greg?
— Aş vrea să vă întreb unde trebuie să mă duc, domnule?
— Cum adică? Vrei să pleci de la Universitate?
— Nu…mă refer la labo…acum că Ralph a murit…
— Vrei să schimbi laboratorul?
— Păi…
Brade se simţi depăşit.
— Ascultă, Greg Moartea lui Ralph este un lucru foarte trist dar nu putem face nimic. Vei continua să lucrezi în laboratorul dumitale, singur, până când vei avea un alt coleg care va lucra în locul lui Ralph.
Simpson ezită, dar nu plecă. Ceva nu-i plăcea, mizerabilul.
— Aş vrea, totuşi, să lucrez în alt laborator, domnule.

— De ce? Crezi că laboratorul nostru este bântuit de strigoi? Că va veni fantoma lui Ralph să te tragă de picioare în timpul experienţelor?

Brade ştia că tonul lui era inutil sarcastic, dar rezerva lui de răbdare se terminase şi se controla cu greu. Nefericitul student înţelese şi se ridică, derutat Deodată, lui Brade îi fu ruşine de violenţa lui. In definitiv, oamenii nu sunt vinovaţi de frica iraţională pe care le-o inculcă societatea, şi, de fapt nimeni, nu-i cu adevărat scutit de aşa ceva.

— Hai, zise el. Te înţeleg. Uite ce-o să facem. Te vei instala aici, în laboratorul lui Emmett, până la sfârşitul trimestrului. Trimestrul viitor, când Emmett îşi termină experienţele, îi iei locul definitiv. Iţi convine aşa?

Simpson se ridică, entuziasmat. Faţa îi strălucea ca o lampă.

— Extraordinar! Vă mulţumesc, domnule. Este minunat din partea dumneavoastră.

Brade îi surise cu amabilitate.

— Stai puţin, Greg.

Studentul se reaşeză, crispat.

Brade se gândise că Ralph nu fusese singurul care avusese cheia laboratorului în care murise. Simpson trebuia să fi avut şi el una.

— Despre altceva vreau să-ţi vorbesc Un subiect confidenţial. Contez pe discreţia dumitale. Au fost furturi în facultate.

— Furturi, domnule?

(Instinctiv, studentul începu să vorbească în şoaptă.)

— Oh! Nimic prea grav, dar facem un fel de anchetă. Aş vrea să ştiu dacă ai avut impresia că vreo persoană străină de facultate a intrat în laborator.

Simpson se gândi un moment, cu fruntea încruntată. Pe urmă ridică spre Brade ochii lui palizi, cu privirea inocentă.

— Nu, domnule.

— Nu ai observat nimic anormal? Obiecte mutate, lucruri lipsă? – Nu, domnule, nimic.

— Ralph nu-ţi semnalase nimic în sensul ăsta?

— O, nu, absolut nimic.

Răspunsul era prompt şi categoric.

— Ştiţi, Ralph nu-mi vorbea niciodată. La început am încercat să-i zic „bună ziua” când intra în laborator, dar cum nu-mi răspundea niciodată, nu l-am mai salutat îmi dădea impresia că mă detestă că lucrez cu el în acelaşi laborator, ca şi cum ar fi fost laboratorul lui personal, iar eu eram un intrus.

Nici nu mă puteam apropia de masa lui când lucra. Odată, din întâmplare, am venit lângă el când scria rezultatele experienţelor în carnetul de observaţii; a închis carnetul şi a venit spre mine de parcă ar fi vrut să mă omoare. N-am mai făcut niciodată aşa ceva. Totuşi, era un tip grozav…

— Spui asta acum, când e mort, nu?

— Cum adică, domnule?

— Păi, probabil că îl detestai dacă se purta aşa cu dumneata.

Simpson ezită puţin înainte de a răspunde.

— Mă mulţumeam să-l ignor. De altfel, fusesem prevenit…

— In legătură cu ce?

— Că-i plăcea să se bată… în fine, chestii de astea,…

— Te-ai bătut cu el?

— Oh, nu, mă ţineam departe de el, asta-i tot.

— Câţi ani ai, Greg?

Studentul ridică ochii, surprins.

— Douăzeci şi doi, domnule. De ce?

— Aşa…Mai ai să-mi spui ceva?

— Nu…, domnule. Vă mulţumesc mult. La revedere, domnule.

Rămas singur, Brade reflectă.

Simpson, după toate aparenţele, era în afară de orice bănuială. Prea tânăr şi prea inofensiv. Pe parcursul conversaţiei se dovedise un băiat liniştit, pasiv, dintre cei care se retrag când e vorba de bătaie, exact aşa cum spusese el singur.

Pe de altă parte, genul ăsta de băieţel nu are ocazia să se elibereze de o anume tensiune internă. Şi tensiunea se

acumulează şi într-o zi poate exploda…Dar cum se poate şti? Cum poţi să descoperi adevărul?

Brade ridică receptorul şi formă numărul de acasă.

Doris răspunse cu o voce neutră. Imposibil de ştiut după tonul cu care spusese „alo” care era starea ei de spirit.

— Alo, Doris, totul este bine?

— Foarte bine. Dar la tine? Ce vrea Littleby?

Îi spuse în câteva cuvinte. Ea îl ascultă fără să-l întrerupă.

— Care era atitudinea lui?

— E…nu prea încântată.

— A insinuat că moartea lui Ralph era şi din vina ta?

— Nu. Dar a creat impresia de culpabilitate prin asociere, dacă înţelegi ce vreau să spun. Ralph era studentul meu, moartea lui este o proastă publicitate pentru Universitate, deci eu sunt implicat Sunt convins că Littleby ar prefera să nu ne vadă mâine la recepţia lui.

— Cu atât mai rău pentru el. Ne vom duce, i-o tăie Doris pe un ton calm.

— I-am spus asta, draga mea.

Urmă o scurtă tăcere.

— Cum te simţi? întrebă ea.

— Caraghios. Ştii, am devenit un fel de celebritate. Ar fi trebuit să-i fi văzut pe studenţi: cred că nici unul n-a reţinut nici un cuvânt. Aveau aerul că aşteaptă să mă scufund sau că o să scot un revolver şi o să trag sau Dumnezeu ştie ce. Cap Anson a fost o mare izbăvire.

— De ce?

— M-a aşteptat după ore şi mi-a vorbit de cartea lui ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. A fost singurul lucru normal al zilei.

Brade consideră mai prudent să nu vorbească la telefon despre întâlnirea fixată de Anson, cu atâta autoritate, pentru a doua zi.

— Foarte bine, spuse Doris. Ai grijă de tine. Şi nu mai face pe detectivul. Mă auzi?

— Da, perfect. Pe curând, draga mea.

Surise melancolic, aşezând jos receptorul. Să nu facă pe

detectivul? Trebuia să facă pe detectivul şi încă în mod convenabil.

Deodată hotărî să sune la secretariatul Decanului.

— Alo, miss Makris? Aici profesorul Brade.

— Alo, bună ziua, domnule. Ce doriţi?

— Aş vrea numărul de telefon al Robertei Goodhue.

— O caut imediat. Ea nu a venit astăzi?

— Nu.

— Sper că nu e bolnavă. Vreţi s-o chem eu?

— Nu, vreau doar telefonul ei. Apropo, miss Makris…

— Da, domnule?

— I-ai telefonat dumneata ieri Robertei să-i spui de accidentul lui Ralph?

— Da. Am greşit? Am crezut că fac bine, ştiind că sunt colegi…

— Da. I-ai telefonat şi lui Charlie Emmett sau lui Greg Simpson, ceilalţi colegi ai ei?

La capătul celălalt al firului se făcu linişte, apoi vocea secretarei păru încurcată.

— O, nu, domnule. Am crezut că…

— Nu contează. Dă-mi, te rog, numărul de telefon al Robertei.

Formă numărul şi aşteptă destul până i se răspunse.

— Alo? făcu o voce înceată.

— Alo Roberta? Aici profesorul Brade.

— Oh! Bună ziua, domnule. Sper că nu am pierdut un seminar în dimineaţa asta?

— Nu, stai liniştită. Te-am chemat să ştiu cum te simţi.

Fata făcu o pauză până când răspunse. Brade îşi imagină că depuse un mare efort ca să pară calmă şi normală.

— Mi-este bine. După masă vin la laborator.

— Crezi că vei putea?

— Sigur că da.

El privi ceasul: era douăsprezece fără douăzeci Se simţi jenat s-o deranjeze, dar ea stătea foarte aproape de campus.

— Spune-mi, Roberta, ai putea fi aici la douăsprezece

fix?

Ea păru surprinsă şi ezită.

— Da… domnule…dacă dvs. credeţi că…

— Poţi să iei masa cu mine?

De data asta reticenţa fetei fu absolută.

— Aveţi ceva special să-mi spuneţi?

— Da. (Inutil să divagheze)

— În legătură cu studiile mele?

— Nu. O chestiune personală.

— Voi fi acolo, domnule.

— Bine. Te aştept.

Aşteptând-o pe Roberta, Brade privi orarul de după masă. Experienţele se refereau la aldehide şi cetone, cu prepararea unei oglinzi argintate – o experienţă inutilă, dar spectaculoasă, care ţine trează atenţia studenţilor. Mai trebuia să se pregătească şi un compus bisulfitic, care nu prezenta nici o dificultate, în afară de curăţarea precipitatului, pentru care trebuia folosit eter, foarte volatil şi inflamabil. De fapt. nu se folosea nici o flacără deschisă în laborator şi un student care ar fi fumat acolo ar fi fost imediat dat afară. Toţi cunoşteau prevederile regulamentului în acest sens, iar Charlie Emmett răspundea, în mod special, de asta.

Brade ar fi vrut, în mod excepţional, *să* nu fie astăzi prezent la această şedinţă de laborator. În general, el asista cel puţin la o parte din experienţe, deşi nu intra propriu-zis în obligaţiile lui Ii plăcea să asiste, pentru a răspunde studenţilor la întrebările la care poate ar fi ştiut să răspundă asistenţii de laborator şi, totodată, pentru a sublinia importanţa pe care o acordă acestui tip de lucrări. Dar, în mod excepţional, Charlie Emmett şi Roberta Goodhue ar fi putut conduce şedinţa de laborator şi singuri.

Cineva ciocăni uşor la uşă şi Brade îşi luă pardesiul şi pălăria.

— Bună ziua, Roberta. Vrei să mergem undeva să mâncăm?

Sunt cu maşina şi nu te reţin mai mult de o oră.

— Cum vreţi, domnule.

Ea părea total indiferentă. Era o fată scundă, cam plinuţă, îmbrăcată într-un mantou roz. Părul era negru, tenul-mat şi avea un exces de pilozitate care, probabil, o făcea nefericită. Avea o umbră de mustaţă pe buza superioară şi o umbră de păr pe obraji. Nu era propriu-zis urâtă, dar nu era o frumuseţe.

— Te aştept la poartă, zise el. Vreau să-I rog pe Charlie să fie atent să nu fie vreo flacără deschisă pentru experienţa de după-masă.

Restaurantul era aproape plin, dar avură norocul că găsiră o masă spre râu şi şosea; din an în an era tot mai greu să găseşti natura virgină. Brade comandă şi decise să intre în subiect.

— Bănuiesc că eşti foarte nefericită de ce s-a întâmplat ieri, spuse el.

Ea mâncă o bucăţică de pâine, privind la maşinile care se vedeau pe geam.

— Da, murmură.

— Cred că…erai foarte legată de Ralph, nu?

Roberta ridică ochii şi deodată lacrimile începură să-i curgă pe obraji.

— Trebuia să ne căsătorim imediat după ce-şi lua doctoratul.

CAPITOLUL VIII

Chelnăriţa aduse un şniţel pane lui Brade şi o salată boeuf pentru Roberta, cafea şi frişcă pentru amândoi. Această întrerupere providenţială îi permise lui Brade să continue.

— Sunt dezolat, spuse. Nu ştiam că sunteţi logodiţi. Ar fi trebuit să-mi spui. N-am fi venit acum aici.

— Oh! Nu face nimic. E mai bine decât să stau în casă. Făcu un efort ca să-şi revină şi-şi adună ultimele puteri pentru a continua discuţia.

— Despre Ralph vreţi să-mi vorbiţi?

— Da. Nu aş vrea să ţi se pară că sunt crud, dar trebuie să decid ce voi face cu lucrările lui. De altfel, nu avem nici o grabă.

— Aveţi intenţia să le continuaţi?

— Ei…avem tot timpul să vorbim despre asta mai târziu. Era supărat pe sine însuşi că o târâse pe biata fată ca să-i vorbească despre logodnicul ei mort în ajun. Dar cum ar fi putut să ghicească?…

Tânăra îl privi cu intensitate.

— Nu-l iubeaţi, presupun.

Tresări. Ghicea ea asta în privirea lui?

— Nu-i adevărat, Roberta. Te înşeli. Aveam o părere foarte bună despre el.

— Mulţumesc că-mi spuneţi asta, dar nu cred că-i adevărat. Putini oameni o iubeau şi eu ştiu de ce.

Îşi abandonase salata după prima înghiţitură şi acum făcea cocoloaşe de pâine.

— Era un băiat ciudat, mereu în defensivă. Îţi trebuia timp ca să ajungi să-l cunoşti, cu aspectul lui de urs; dar în fond era foarte simpatic. Gentil, afectuos. Am petrecut noaptea trecută cu mama lui. Biata femeie! Oh! Cum s-a putut întâmpla un asemenea lucru? Nu pot crede că a făcut o greşeală atât de stupidă, el care era atât de meticulos…

Brade o întrerupse.

— Mai avea pe cineva în afară de mama lui?

— Nu…Nu ştiţi nimic despre el, de fapt. Mă refer la viaţa lui privată.

— Vai! Din păcate nu, Roberta. Acum regret că nu am avut mai multe contacte umane cu studenţii mei… dar nu este o conversaţie prea plăcută pentru dumneata.

— A vorbi despre el e tot ce mai am.

Îşi fixase privirea în farfurie şi şuviţele drepte de păr îi cădeau pe frunte.

— El nu era american, ştiaţi?

— Da.

— Mama lui şi cu el scăpaseră de ceva groaznic, nu ştiu exact ce. Tatăl lui fusese omorât – împuşcat – şi avusese şi o soră mai mare, care şi ea murise tot acolo. Îi era frică de oameni. Viaţa, în America, nu este uşoară pentru nişte refugiaţi ca ei. O ţară străină, o limbă necunoscută… Toate astea îl făcuseră să se teamă de toată lumea, chiar şi de oamenii care îi doreau binele. Asta devenise un fel de reacţie instinctivă la el.

— Înţeleg, Roberta.

— Şi era un cerc vicios, pentru că tocmai această tensiune îl făcea nervos, iritabil şi-i înrăia pe oameni contra lui. De asta nu-i plăcea să lucreze cu alţi studenţi. Avea impresia că îi erau ostili, că vor să-i facă rău. Ştia că e ceva iraţional, dar nu se putea împiedica să se comporte aşa; de exemplu, dacă vedea un student folosind o lopăţică pe care el o spălase se înfuria, chiar dacă după asta regreta. Avea nevoie de multă înţelegere, dar profesorul Ranke, în loc de asta, l-a îndepărtat din echipa lui. Încă un eşec, un exil. Asta l-a făcut şi mai sălbatic.

— Şi pentru asta mă ura pe mine, Roberta?

Se îndreptă pe scaun, devenind rigidă.

— Cine v-a spus asta?

— Nimeni. Este doar o impresie de-a mea.

— Sunt sigură că Jane Makris v-a spus istorii de astea.

— De ce s-o fi făcut?

Nările studentei se dilatară. Inspiră profund.

— Oh, acum nu mai e important! Atât pot să vă spun.

Înainte de a fi prieten cu mine, Ralph ieşise cu ea – o dată sau de două ori. Nimic serios, dar idioata asta a luat totul în tragic. Şi-a imaginat cine ştie ce şi s-a ţinut de capul lui. Apoi a început să-l urască, o adevărată vrăjitorie. Ieri, când mi-a telefonat să-mi dea vestea, simţeam că e bucuroasă.

Brade parcă stătea pe cărbuni aprinşi. Tot acest noroi, pe care drama îl stârnise, tulburase apa calmă a micuţei lumi universitare şi o transformase într-o mocirlă cum nu era alta pe lume.

— Aşadar, dumneata nu crezi că Ralph mă ura? întrebă el.

— Nu. Nu avea motiv. E adevărat că la început…

— La început?

— Era îngrijorat de rezultatele cercetărilor lui. Profesorul Ranke îl alungase şi avea impresia că este un ratat. Ura un pic pe toată lumea şi nu-i exclus să-i fi spus ceva lui Jane Makris. Chiar cred că a fost ceva, pentru că îmi aduc aminte că o-dată am auzit-o spunându-i la telefon că va avea necazuri dacă ea o să repete ce a spus el despre dumneavoastră. S-a ţinut de cuvânt, dar a aşteptat ca el să fie mort. N-a vrut să-l lase să se odihnească în pace.

Spre disperarea lui Brade, Roberta începu să plângă încet. El îndepărtă farfurioara. Îşi bău ultima gură de cafea şi chemă chelnăriţa ca să facă plata.

— Linişteşte-te, Roberta. Nu te agita din cauza relaţiilor lui cu mine. Noi ne înţelegeam bine şi dumneata mi-ai explicat perfect ce fel de caracter avea. Regret doar că nu l-am cunoscut mai bine.

Ar fi avut chef să o ia pe fată de mină spre a o linişti, dar rezistă primului impuls. Ea îşi termină cafeaua, în timp ce el achită şi plecară înapoi, spre Universitate.

— Ralph ţi-a cumpărat un inel de logodnă? întrebă el în timp ce şofa.

— Nu, nu avea destui bani. Mama lui muncea pentru a-i plăti studiile. Ea păstrase această mentalitate europeană: nici un sacrificiu nu era prea mare pentru ca fiul ei să ajungă un savant. Iar acum nu i-a mai rămas nimic…

— Fixaserăţi o dată pentru nuntă?

— Imediat după doctoratul lui.

— Ce gândea mama lui despre proiectul vostru?

— Nu cred că era la curent Ea ştia că ieşim împreună şi mă iubea, dar nu cred că ar fi fost bucuroasă să afle că el se va însura cu mine. Credea că el, cu diploma lui, ar fi putut face o căsătorie mai bună. Mamele europene exagerează când e vorba de valoarea titlurilor universitare în căsătorii.

După masă, Brade trecu puţin pe la laborator, unde totul era bine. Chiar şi Corwin, cel mai stângaci student, nu reuşise să se taie în vreo sticlă.

Contempla cu încântare eprubeta ai cărei pereţi sclipeau transformaţi în oglindă, datorită unui strat de argint depus de aldehidă. (Era cel mai slab student şi, bineînţeles, oglinda lui era cea mai reuşită. Brade îl dădu exemplu studenţilor mai dotaţi, ale căror manipulări mai atente nu reuşiseră decât un precipitat negricios, pe fundul tubului.) Apoi se duse la secretariat unde căută un timp dosarul universitar al lui Ralph Neufeld; dar ochii lui Jane Makris, fixaţi tot timpul asupra lui, nu-l lăsară în pace şi puse capăt cercetărilor. Nu găsise, de altfel, nimic interesant.

Cu inima grea, se întoarse la biroul său, reflectând la subiectul conferinţelor despre protecţia în laborator, cu care îl însărcinase decanul. Unele teme se impuneau: folosirea corectă a gurii de aerisire, metodele de evaporare a solvenţilor inflamabili, folosirea buteliilor de gaz comprimat, pânzele de tablă.

Apoi era munca cu pipeta. Când Brade era student puneai pipeta în gură şi aspirai lichidele, ghidându-te după reperele marcate pe pahar. Era neelegant şi periculos, fiindcă era suficientă o clipă de neatenţie pentru ca lichidul să intre în gură, cu consecinţele uşor de imaginat dacă lichidul era coroziv sau toxic. Astăzi, cei mai mulţi studenţi utilizează nişte pompe mici, speciale, fixate pe pipetă şi având un sistem care permite aspirarea dirijată. Din păcate, responsabilii administrativi şi Universitatea dădeau înapoi în faţa unor cheltuieli prea mari şi de aceea numărul

pompelor aspiratoare era mai mic decât numărul studenţilor. Brade îşi propuse să profite de campania asta de protecţie şi să ceară credite adecvate.

Se gândea la toate astea, când o idee ciudată îi veni în minte, lăsându-l perplex; puţin simpaticul Ralph fusese iubit totuşi de două fete şi suficient de mult pentru ca o gelozie teribilă să se nască între ele. Ce bizar!

Asta deschidea perspective noi în cega ce privea crima. De aici încolo nu trebuiau avute în vedere numai disputele provocate cu colegii sau profesorii, de un student certăreţ şi de ura asasină pe care ar fi putut s-o determine. Trebuia ţinut cont şi de iubirea decepţionată – teren mult mai des întâlnit în criminologie.

Bineînţeles, nici Jane Markris, nici Roberta Goodhue nu erau drăguţe. A priori, nu-ţi puteai imagina că ar fi reuşit să facă vreun băiat să se îndrăgostească de ele. Dar fetele cele mai insignifiante se căsătoresc şi băieţii de asemenea. Dacă doar fetele croite după modele hollywoodiene s-ar putea căsători, omenirea ar dispare rapid. De altfel, delicateţea şi drăgălăşenia pot atrage mai mult pe un tânăr decât liniile-standard. Ochii surâzători te pot face să uiţi nişte obraji păroşi. Era de înţeles cum Ralph, temător şi retractil, se simţea atras de fete mai urâţele. El n-ar fi îndrăznit să facă curte unei frumuseţi. Intrând în competiţie cu alţi băieţi, s-ar fi temut că va fi respins şi că va suferi mai mult decât suferise vreodată, în copilărie. O fată mai puţin tentantă l-ar fi acceptat mai degrabă, având şi ea nevoie de afecţiune, aşa încât ea i-ar fi fost recunoscătoare că a observat-o şi nu ar fi fost tentată să-l înşele cu alt băiat. (Brade zâmbi: îşi descoperea calităţi nebănuite de psiholog şi detectiv, în acelaşi timp).

Dar o fată de acest fel, odată respinsă pentru alta, devine, conform zicalei, mai rea decât furiile din infern. Să vezi, după atâta aşteptare amară, că se naşte o speranţă şi să o pierzi din nou! Şi e încă mai cumplit dacă trădarea se face în favoarea unei alte fete, de asemenea urâţică, aşa ca nici măcar să nu poţi spune că lupta era pierdută din start.

Da, Brade simţise ura lui Jane Makris. Totul era să se

afle dacă acest sentiment fusese destul de violent ca să o ducă până la crimă; şi, în caz afirmativ, avusese ea inteligenţa şi cunoştinţele necesare ca să comită această crimă specială? Brade îşi promise să afle dacă din întâmplare ea urmase cursuri de chimie.

Dar argumentul putea pe alte coordonate să i se aplice şi Robertei. Acest gen de băieţi ostili, paranoici se plictisesc repede de o fată, oricât de iubitoare sau drăguţă ar fi ea. Nu trebuie mult ca şi cea mai mică neînţelegere, cea mai mică tensiune să le roadă inima, să verse acolo neîncredere şi ură.

Ralph nu-i oferise Robertei inelul de logodnă. El nu vorbise nimănui de logodna lor, nici lui Charles Emmett, nici mamei lui. Deci doar cuvântul Robertei stătea mărturie despre aceste proiecte. Ce putea dovedi că el nu-şi schimbase părerea, că nu ar fi renunţat? O fată este foarte sensibilă la aceste nuanţe. Poate că ea îi ceruse, cu autoritate, să fixeze data precisă a nunţii lor şi s-o anunţe public, şi poate că el refuzase. Poate că – cine ştie – o a treia fată urâtă intrase în scenă?

În ceea ce priveşte circumstanţele, bineînţeles că Roberta avea cunoştinţele necesare, şi dacă cineva pe lume, în afară de Brade, avusese şansa să fie la curent cu cercetările lui Ralph, ea era aceea, pentru că şi dacă el evita să vorbească despre asta colegilor, făcea desigur o excepţie cu iubita lui, singura în care avea încredere.

Cât despre nenorocirea pe care o afişa, nici măcar nu trebuia să facă teatru pentru asta. Putuse foarte bine să-şi ucidă logodnicul pentru a-l pedepsi de trădare şi acum să-l plângă cu sinceritate.

Dar toate astea nu erau decât raţionamente, pură teorie. Cum să dovedească ceva? în chimie, Brade ştia cum se poate dovedi, verifica o teorie prin experienţă. Dar într-o anchetă de poliţie era ignorant.

Copleşit, îşi privi ceasul Era puţin peste ora patru. Cu douăzeci şi patru de ore mai devreme, se pregătea să-l întâlnească pe Cap Anson, înainte de plecare se dusese să-i spună la revedere lui Ralph, în laboratorul său – gest

moştenit de la Anson, ca şi multe altele – şi începuse coşmarul.

Nu avea nici un chef să se ducă acasă. Nu avea chef de nimic. Manuscrisul lui Anson rămăsese neatins în servieta lui. Nici măcar experienţa de oxigenare din laboratorul său nu-l mai interesa; fără nici o remuşcare îşi lăsase amestecul, neglijându-l.

Şi week-end-ul ăsta care începea! Căută în jurul lui ca să-şi ia ceva de lucru acasă (Doris detesta obiceiul ăsta, dar un profesor care nu lucrează în timpul week-end-urilor nu-i profesor!). Până la urmă decise să se mulţumească doar cu manuscrisul lui Anson, pe care trebuia să-l citească în noaptea aceea.

A doua zi, Anson avea să vină, cum spusese, pe urmă trebuia s-o ducă pe Ginny la Zoo, iar seara – să meargă la recepţia de la Littleby. Ce program! Măcar duminică să se odihnească. Săptămâna care avea să înceapă era grea.

Brade îşi închise servieta, îşi luă pardesiul şi merse spre uşă. Când s-o deschidă, o siluetă se zări prin geam şi cineva bătu la uşă. Nu era un student, în orice caz nu unul cunoscut.

Vag neliniştit, Brade deschise şi se trezi faţă în faţă cu un bucălat, cu surâsul umed şi cu o expresie jovială.

— Salut, Profesore. Nu mă recunoaşteţi?

Abia la sunetul vocii, Brade îl recunoscu. Era poliţistul Jack Doheny.

CAPITOLUL IX

Lui Brade îi scăpă pălăria din mână şi se apleca s-o ridice. Simţi că roşeşte, dar Doheny îi zâmbi amabil, mestecând chewing-gum.

— Pot face ceva pentru dvs., domnule Doheny? întrebă Brade. Vedeţi, îmi aduc aminte de dumneavoastră.

Doheny căută în buzunar şi scoase o cheie.

— Am venit doar să vă aduc asta. Mi-aţi cerut-o ieri. Este cheia laboratorului lui Neufeld. Am preferat să v-o aduc personaj.

— Oh! Vă mulţumesc, vă mulţumesc foarte mult.

Brade se simţi uşurat. Uitase povestea cu cheia.

— Ştiaţi că nu mai avea pe nimeni în familie, în afară de mama lui? întrebă poliţistul, plimbându-şi privirile de jur împrejurul biroului. Stătea în dreptul uşii şi nu dădea semne de plecare.

— Am aflat astăzi.

— M-am dus să-i anunţ vestea ieri seară. Asta e partea cea mai urâtă a muncii mele. Dar ea era deja la curent, datorită uneia din studentele dumneavoastră care se afla acolo.

— Ah! Roberta Goodhue? (ea-i spusese că fusese la mama lui Ralph, dar nu-i pomenise nimic de Doheny).

— Da. Am întrebat-o cum a aflat… Se pare că i-a telefonat cineva de aici.

— Da, secretara, domnişoara Makris. Eu o anunţasem, după ce ne-am despărţit şi a crezut că e de datoria ei să-i telefoneze domnişoarei Goodhue. Domnişoara Goodhue era…cum să spun?…foarte prietenă cu Ralph Neufeld.

Doheny clătină capul, fără să se mişte. Brade începu să se enerveze.

— Tristă împrejurare pentru ea, spuse Doheny. Aici e biroul dvs., Profesore?

— Da.

— O încăpere plăcută. Mi-ar place şi mie să am o

asemenea masă în atelierul meu. Vă ocupaţi cu bricolajul?

— Nu.

— Am auzit că mulţi profesori şi intelectuali se ocupă cu ceva manual, lucruri aşa…

— E posibil. Nu ştiu.

Doheny păru că observă dintr-odată starea de nervi a interlocutorului său.

— Vă reţin? Eraţi gata de plecare?

— Sunt stăpân pe timpul meu. Plec când vreau. Uneori plec la miezul nopţii, altă dată, pe la ora douăsprezece la prânz. Depinde de orarul meu, de ce am de făcut.

— Oh! E o meserie grozavă! exclamă poliţistul cu o sinceritate reală. Mi-ar place şi mie un asemene orar. Ieri aţi rămas târziu?

— Nu tocmai mă pregăteam să plec, când am descoperit-corpul.

— Şi eu care acum vă reţin! O să mă blestemaţi!

— O nu, Doamne fereşte!

Doheny se pregăti, în fine, de plecare, fără să se grăbească. Brade îl urmă, încuie uşa, puse cheia lui Neufeld alături de celelalte chei ale sale. Poliţistul îl privea.

— Aveţi un şperaclu, Profesore?

— Bineînţeles. Trebuie să pot intra la orice oră.

— Cu el se pot deschide toate laboratoarele?

— Da, cu excepţia celor care au broaşte speciale. Aproape toţi colegii mei au aşa ceva.

Doheny surise, mestecând chewing-gum.

— Înţeleg.

Brade simţi că-i vine rău, în mod inexplicabil.

Pe tot drumul spre casă, încercă să fie rezonabil: vizita poliţistului era normală, întrebările – normale, atitudinea lui cordială. Dar, în ciuda acestor lucruri, unele detalii rămâneau neliniştitoare. De ce aceste întrebări despre orar, despre şperaclu? Căuta ceva? Dar ce?

Depăşit, Brade încercă să se gândească la altceva.

Cina decurse bine, iar Ginny era acum la curent cu moartea lui Ralph (auzise la radio şi în conversaţiile telefonice ale mamei ei). Bineînţeles, nu avea voie să

vorbească despre asta, însă un fel de excitaţie făcea să-i sclipească ochii şi-i mărea apetitul. Pe de altă parte, Doris făcu glume, aşa încât Brade simţi că angoasa i se mai risipeşte.

Armonia dură până la desert, când Doris îi sugeră fiicei ei să se ducă sus, în camera ei, să-şi facă lecţiile, să facă un duş şi să se culce.

— Şi bineînţeles că nu am voie să mă uit la televizor după ora nouă, spuse ea.

Ginny urcă scările din patru în patru, apoi se opri brusc şi se aplecă peste balustradă.

— Hei, tată, să nu uiţi că mâine mergem la Zoo!

— Nu mai spune „Hei” tatălui tău, zise Doris. Să vedem cum te comporţi în seara asta. Dacă nu eşti cuminte, nici nu poate fi vorba de Zoo.

— Ei, da, sigur că o să fiu cuminte. Mergem, nu-i aşa, tată?

Brade era jos, lângă perete.

— Da, cu condiţia să nu plouă, răspunse.

Rămas doar cu Doris, care se dusese să spele vasele, el nu părea prea bine dispus.

— De fapt, mărturisi el, nu prea sunt sigur că voi putea merge.

— Cum? De ce?

Doris ieşi din bucătărie, întrerupând robotul de spălat vasele, care se opri cu zgomot.

— Am spus că s-ar putea să n-o pot duce mâine pe Ginny la Zoo.

— De ce?

— O să vină Cap Anson.

— De ce ai stabilit cu el întâlnirea pentru mâine? Ştii că i-ai promis lui Ginny.

— Nu eu l-am invitat. S-a invitat singur.

— Şi nu puteai să-l refuzi?

— Nu e uşor cu Cap Anson. Îl ştii, doar.

— Da, şi nu prea-mi place. La urma urmei, e cartea lui, nu a ta, ce atâta chin?

— Pentru că e o carte bună, o carte importantă. Sunt

bucuros să colaborez la ea.

— Dar putea veni într-o altă zi…

— Deja i-am făcut ieri două figuri, nu voiam să-l supăr iar.

— Două figuri? Când?

— Mai întâi ieri seară. Ştii că trebuia să ne întâlnim aici la ora cinci şi el e foarte punctual.

Doris ridică din umeri şi începu să răsfoiască programul.

— Dar i-a dat hârtiile Virginiei. Nu era o dramă.

— Totuşi a fost foarte afectat. El a considerat întotdeauna lipsa de punctualitate ca pe un afront personal.

— Exagerezi. L-am văzut pe geam, când îi dădea lui Ginny hârtiile, şi te asigur că nu părea furios deloc.

— Admitem. Dar în dimineaţa asta a venit la mine la birou la ora zece după cursurile mele şi, când i-am spus că nu i-am citit textul, a fost disperat.

— Dar nu poate pretinde ca viaţa să continue ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, după moartea accidentală a unui student (accentuă voit pe cuvântul accidentală).

— Tu ştii că el e bătrân şi chimia este toată viaţa lui. Moartea lui Ralph nu înseamnă nimic pentru el îmi pare rău doar pentru că nu i-am spus să nu vină dimineaţă aici.

— Ei, bine, cu atât mai rău. O să mergi totuşi ca Virginia. S-a bucurat de ieşirea asta toată săptămâna. Şi să nu mă pui să merg eu în locul tău: am un munte de rufe de spălat.

Brade se gândi un moment, cu sprâncenele ridicate.

— O să-i telefonez lui Cap, spuse el, într-un târziu, să-l rog să vină la nouă, în loc de zece. O să merg cu Ginny, la ora unsprezece, cred că e bine.

Doris nu răspunse. Dădu drumul la televizor.

— Oh, o veche emisiune de varietăţi. Ăsta-i norocul meu.

— Dar pe alte canale ce este?

— Un meci de baschet, o emisiune de religie, un film pe care l-am mai văzut. Ce seară! Şi totuşi aş vrea să văd ceva.

Îşi luă andrelele şi se aşeză, tristă, la televizor. Brade o

privi în linişte. Nu tricota. Nici la televizor, de fapt, nu se uita.

În cele din urmă nu mai rezistă.

— Nu-i nimic nou în povestea de ieri? întrebă.

Brade ridică ochii de pe manuscrisul lui Anson. Ar fi trebuit să meargă să lucreze în camera lui de la subsol, ca să aibă linişte, dar nu avea curajul să rămână singur.

— A venit iar sticletele de la poliţie la Universitate.

Doris, tresări, cu ochii măriţi de uimire.

— De ce?

— Ca să-mi dea cheia pe care o avea Ralph. Dar avea un mod de a privi în jurul lui care-mi făcea rău.

— A spus ceva?

— În privinţa împrejurărilor în care a murit Ralph? Nu.

— Atunci de ce continui să te gândeşti la asta, de ce nu laşi lucrurile să se rezolve de la sine?

— Dar, Doris, dacă e vorba de un asasinat?

— Oricum ar fi, tu nu poţi face nimic. Un băiat nu prea simpatic a murit, iar tu nu-l poţi învia. Asta-i tot.

— Nu e atât de simplu. Există o fată care era îndrăgostită de el, se pare că urmau să se căsătorească. Există o mamă care a dus o viaţă nenorocită şi care şi-a sacrificat viaţa pentru el să studieze…

— Dar tot nu văd cu ce le-ai putea ajuta dacă îţi faci probleme.

— Dar am probleme! Toată ziua m-am gândit să ies din ele.

— Numai tu te gândeşti la crimă.

— Asta n-o să ţină mult Deja s-a întrebat cineva cum a putut Ralph să confunde cianura cu acetatul. Şi alţii se vor întreba. Poliţia va fi alertată. Sabia lui Damocles e peste capetele noastre. Asta îţi convine?

— Cine a făcut remarca despre care vorbeşti?

— Roberta Goodhue. Este fata cu care trebuia Ralph să se însoare.

— Poate că ea l-a omorât. O fi crezut c-o înşeală.

>

Brade fu frapat de coincidenţa dintre raţionamentul său

şi intuiţia lui Doris. Spuse cu elan:

— Şi eu m-am gândit la asta. M-am gândit la multe lucruri. Doris…

— Da?

— Ai vrea să mă ajuţi? Nu mă lăsa singur. Tu vei vedea poate soluţiile care îmi scapă. Poate că tu vei găsi soluţia.

Ea lăsă, tăcută, capul asupra lucrului.

— Bine, spuse. Dacă simţi nevoia să vorbeşti, vorbeşte.

— Mai întâi m-am gândit să ordonez lucrurile, să fac nişte fişe. Vechi reflex universitar. Dar pe urmă m-am gândit că dacă cineva găseşte hârtiile, chiar rupte sau arse, intră la idei… Uite cum sunt eu. E greu…

— Te ascult. Spune mai departe.

— Crima n-a putut fi făcută decât de persoane având cunoştinţe de chimie şi acces în laborator. Eu sunt deci primul suspect, dar, admiţând că nu sunt eu, altul trebuie să corespundă acestor condiţii.

— Cine?

— Gregory Simpson, colegul lui Ralph. El susţine că Ralph nu-i vorbea, e poate adevărat, dar Simpson îl vedea lucrând, pregătind flacoanele de acetat şi aranjându-le.

— Doar el e în situaţia asta?

— Charlie Emmett sau alţi studenţi, chiar Cap Anson ar fi putut în mod excepţional, să intre în laborator, în absenţa lui, să-i umble în lucruri, să se uite în carnetul lui de observaţii şi astfel să-i cunoască metodele de lucru. Dar nu-i foarte probabil. Nu, probabilităţile sunt pentru mine, în primul rând, apoi pentru Simpson. El – mai puţin suspect.

— De ce mai puţin suspect? Avea aceleaşi facilităţi ca şi tine.

— Da, dar nu avea decât douăzeci şi doi de ani şi nici un mobil.

— Nu ştii tu. De altfel, mobil nu aveai nici tu.

— Mă întreb.

— Cum adică te întrebi? Ce vrei să spui?

— Azi am aflat lucruri care m-au tulburat. Am întrebat si eu…

— Era ultimul lucru pe care trebuia să-l faci!

— Oh, dar am fost foarte discret şi oamenii mi-au vorbit fără să pară că-i întreb. Se pare de exemplu că Ralph mă detesta sau că-i era frică de mine, nu se ştie exact…

— De ce, Doamne Dumnezeule?

— Ura cu uşurinţă, mi s-a spus; dar îmi sparg capul să ghicesc ce motiv ar fi avut să mă urască sau să se teamă de mine. Şi nu găsesc nimic. Numai că poliţia, dacă va întreprinde ceva, s-ar putea să găsească vreun element. Ar putea să spună că eu am făcut mult pentru Ralph, că el s-a dovedit ingrat, iar eu l-am ucis ca să mă răzbun.

— Dar asta e nebunie curată!

— Poate poliţia va ajunge la concluzia că sunt nebun. Mi s-a întâmplat de multe ori să pierd controlul asupra nervilor mei în faţa unor studenţi idioţi. Dacă Ralph ar fi scăpat din povestea asta, l-aş fi certat cumplit!

— De acord, dar faptul de a te înfuria din când în când nu este un motiv suficient pentru a fi acuzat de asasinat.

— Evident, mobilul lui Jane Makris e mai bun.

— Care e?

Brade o informă despre ce aflase referitor la relaţiile dintre Ralph şi secretară.

— Universitatea voastră are aerul unui drăgălaş bordel, remarcă Doris.

— Într-adevăr, dar dacă Jane Makris ar fi avut mobilul, nu văd cum ar fi avut şi cunoştinţele necesare s-o facă.

— Dar e foarte complicat să schimbi două prafuri albe?

— Nu e vorba atât de ştiinţa, cât de siguranţa în mâini şi de curaj. Un profan ar ezita sigur să umble cu cianură. I-ar fi frică să nu-i pătrundă în piele. Bineînţeles, dacă Roberta ar fi fost înşelată, ea ar fi avut şi mobilul, şi cunoştinţele necesare s-o facă, dar nu avem nici un motiv să credem că ăsta-i adevărul.

— Dar poate că mai sunt la Universitate şi alţi oameni care ar fi avut motive să-i dorească moartea.

— Într-adevăr, este posibil. Ranke îl detesta pe faţă, Foster aproape că s-a bătut cu el. Şi poate că nu ştim tot adevărul despre ei.

Doris începuse să tricoteze.

— Dacă eram în locul tău, nu-mi făceam probleme în ceea ce priveşte mobilul. Toată lumea ştia ce antipatic era băiatul ăsta. Ar fi fost motive destule.

— Nu motive de asasinat. Dacă ar trebui să-i omorâm pe toţi oamenii care nu ne iubesc sau care ne enervează Pământul s-ar depopula repede.

— Tu uiţi că multe crime se fac pentru motive aparent neimportante.

— Crezi?

— Sunt sigură. Ştiu ce spun.

Trase de lână, repede, făcând andrelele să sune.

— Vezi, ai uitat să pui pe lista persoanelor care îl detestau pe Ralph pe cineva. O persoană care avea un motiv minor, aparent, dar care l-ar fi omorât pe băiatul ăsta cu plăcere, te asigur.

Brade fu surprins de tonul soţiei sale.

— Pe cine?

Doris trase cu furie de firul care se încurcase.

— Pe mine, spuse.

CAPITOLUL X

Prima reacţie a lui Brade fii să râdă, dar se abţinu şi spuse pe un ton sceptic:

— Tu?

— Nu râde, zise ea. Vorbesc serios.

— Nu-i cu putinţă.

— Ba da. Îţi aminteşti de recepţia pe care am dat-o noi anul trecut, de Crăciun, pentru studenţii tăi?

— Da. Ziua în care ţi s-a spart vaza.

— Ah! îţi aminteşti de asta. Dar tu ştii exact cum s-a întâmplat?

Brade Seu semn că nu.

— Ralph era de vină?

— Da. Dar ceea ce este important este modul în care a făcut-o. Era vaza mea, într-adevăr. Eu o lucrasem, în liceu, la orele de artă aplicată.

— Ştiu, zise Brade.

Dar supărarea lui Doris era prea mare ca să se mai oprească, îşi lăsă lucrul.

— Era cea mai mare reuşită a mea; o formă perfectă şi culorile emaiului – desăvârşite. Eram foarte mândră de ea. Le-am arătat-o invitaţilor, explicându-le că. era opera mea. Pe fundul vazei erau şi iniţialele mele – gravate.

Brade nu îndrăznea să-şi manifeste nerăbdarea, însă povestea asta începea să-l irite. Timp de ani de zile, vaza trona în centrul tuturor recepţiilor oferite de Doris; îi inspira acel orgoliu excesiv pe care oamenii obişnuiţi îl resimt atunci când, din întâmplare, creează o lucrare reuşită.

— Ralph Neufeld era lângă masă, în picioare, aproape de vază. Şi am văzut cum a lovit-o cu cotul, cum vaza a căzut şi s-a spart în mii de bucăţi.

Ea se uita fix la pachet, rememorând scena. Aproape avea lacrimi în ochi.

— Zile întregi am încercat s-o reconstitui, dar în zadar. Bucăţile erau prea mici.

— A fost un accident, spuse Brade nemulţumit.

— Nu. A venit timpul s-o ştii. Nu ţi-am spus nimic până azi ca să nu te fac ostil faţă de acest băiat. Dar acum că e mort, nimic nu mai are importanţă. L-am văzut, cum te văd acum pe tine; actul lui a fost deliberat. N-a fost un moment nefericit sau un gest involuntar. A ridicat braţul exact ca să lovească vaza. Nici n-a tresărit, nici n-a exclamat nimic, cum au făcut ceilalţi. A privit scena şi s-a îndepărtat. L-am văzut chiar surâzând, da, surâzând. Se amuza văzându-mă nefericită.

Brade scutură din cap.

— Exagerezi.

— Deloc, îţi explic exact cum s-au petrecut lucrurile. Şi reţine ce-ţi spun: poate că pentru unii asta n-ar fi fost decât un mic accident domestic pentru mine ar fi fost un motiv de asasinat. Dacă în momentul ăla aş fi avut un cuţit în mână, l-aş fi omorât.

Brade se sili să-şi păstreze vocea calmă.

— Crezi asta, Doris, dar n-ai fi făcut-o.

— Oh, ba da, mă cunosc.

— Nu-i adevărat. Chiar şi fără cuţit, ai fi putut să sari la el, să-l baţi, să-l zgârii, să strigi. Dar tu ai rămas liniştită, perfect stăpână pe tine. Ai fost gazdă perfectă, spunând politicos la revedere la toată lumea, la plecare…

— Nu şi lui!

— În orice caz, ţi-ai păstrat controlul asupra nervilor. Asta dovedeşte că, în nici un caz, nu l-ai fi omorât.

— Te înşeli. Să fi strigat nu servea la nimic, în timp ce dacă-l omoram… Ieri, când am aflat că a murit, am jubilat. Afacerea cu vaza e de acum un an, dar eu nu i-am iertat-o niciodată. Sunt sigură că un om capabil să facă ce a făcut el este în stare să provoace multă suferinţă în jurul lui.

— Bine, poate, spuse Brade. Dar cu asta lucrurile nu avansează.

— Crezi? Asta demonstrează că noi nici nu bănuim ce motive pot determina oamenii să ucidă. Tu nu ştii nimic. Tu ai muri de râs dacă un poliţist, chiar inteligent, ar intra în laboratorul tău şi ar încerca să facă experienţe în locul tău.

Atunci de ce un chimist să facă munca unui poliţist?

Brade tăcu.

— Lasă baltă povestea asta. În definitiv, dacă cineva l-a omorât pe tipul ăsta, a căutat-o. Tu nu eşti Dumnezeu. N-ai ce face.

Fără să zică nimic, el se sculă.

— Mă duc să-i dau un telefon lui Cap.

Brade petrecu două ore lungi şi triste citind manuscrisul lui Anson. În acest capitol era vorba despre Berzelius, chimist suedez, care, la vremea lui, fusese un adevărat dictator al ştiinţei, avusese o contribuţie importantă la o mulţime de probleme, descoperise mai multe elemente, inventase cuvântul „cataliză”, fixase simbolurile chimice folosite şi azi. Era eroul favorit al lui Anson şi Brade se întrebă, citind, dacă nu cumva bătrânul profesor se identifică, inconştient, cu Berzelius. El visa, fără îndoială, să domnească asupra lumii ştiinţifice, cum făcuse odinioară suedezul. Ca şi Anson, Berzelius îşi depăşise timpul. El inventase teoria radicalilor chimiei organice şi se cramponase de ea atunci când apăruseră contraargumentele unei noi teorii, în cele din urmă, partea cea mai bună din noua teorie triumfase, în timpul vieţii lui Berzelius – parţial – şi câştigase total teren după moartea lui. Anson vedea aici un punct comun între ei doi? Se considera el ultimul campion al chimiei clasice contra teoriilor cuantice, teoriilor de rezonanţă şi celor privind neuronii pi?

Brade, deprimat, abandonă manuscrisul. Schimbă cu Doris câteva cuvinte pe teme puţin importante, verifică gazul şi urcă să se culce.

Adormi repede, dar somnul fu greu şi plin de coşmaruri. Se trezi tresărind, în plină noapte; cadranul luminos al ceasului indica ora 3 şi 10 minute.

Îşi întoarse perna, încercă să găsească un loc mai răcoros în pat, se aşeză mai relaxat. Degeaba, insomnia stăpânea terenul. El cunoştea chinul ăsta de câţiva ani. Pentru un fleac – o mică poziţie incomodă în pat, un zgomot uşor – se trezea între două şi patru şi, în liniştea nopţii,

grijile şi angoasa luau proporţii uriaşe. Uneori încerca să lupte cu ele, să fie lucid, să-şi spună că astea nu erau decât efectul nopţii şi că dimineaţa fantasmele se vor risipi, încerca să se gândească la o experienţă de chimie, la viitorul lui curs, uneori îşi lua o carte şi mergea în baie să citească, sperând să-şi regăsească somnul. Dar alteori îi lipsea până şi curajul luptei şi atunci se abandona, învins, insomniei.

Doris dormea profund. Lumina străzii filtrată prin jaluzelele veneţiene îi contura figura, dar era prea slabă ca să-i sublinieze trăsăturile. (Brade era culcat pe burtă, el se întreba uneori de ce oamenii adoptă această poziţie pentru somn, simplă obişnuinţă din copilărie sau rezultatul unei dispoziţii anatomice a vaselor de sânge şi a filamentelor nervoase?)

La ce visa ea? La vaza spartă? Brade se gândi la accidentul despre care îi povestise. De ce ar fi acţionat Ralph aşa? Aruncase vaza la pământ ştiind cât de mult ţinea Doris la ea şi că este de neînlocuit? Dar asta se întâmplase anul trecut, de Crăciun. Pe atunci el nu lucra cu Brade decât de şase luni; n-o văzuse niciodată pe Doris; deci nu avea de ce s-o urască personal. Nu, gestul se referise tot la el. Jane Makris văzuse just.

Oamenii vorbesc despre motivaţii psihologice ca şi cum ar fi vorba de principii matematice, analizabile, previzibile, reductibile la ecuaţii; dar e fals. Cum spunea Doris, e vorba de monştri confuzi şi obscuri, care scapă oricăror reguli. Un lucru care pentru o persoană poate constitui motive de omor, pentru altul este lipsit de orice importanţă.

Cum să ieşi din labirintul ăsta? Uneori chiar gesturile intime ale unei persoane foarte apropiate ne rămân necunoscute.

Brade ştia că Doris avea nevoie de siguranţă şi înţelegea foarte bine de ce, dar nu şi-ar fi închipuit niciodată că o vază spartă ar fi declanşat în ea instinctul asasinării.

În fond, ne cunoaştem bine chiar propriile motivaţii? Dacă poliţia ar fi venit la Brade să-i spună: „Sunteţi un

asasin, aveţi un mobil”, cum ar fi putut el să se apere? Ar fi putut el să spună că nu l-a omorât pe Ralph, de pildă, ca s-o răzbune pe Doris pentru vaza spartă? Ea singură mărturisise că dorise moartea celui ce-o ofensase; de ce nu l-ar fi determinat pe soţul ei să treacă la fapte? Ar fi putut amândoi, timp de un an, să pregătească această crimă… un an… să aranjeze tot., (gândurile lui Brade începu să devină confuze) vaza…otrava…

Se trezi la ora şapte, înaintea ceasului Insomnia nopţii nu-i lăsase decât amintiri vagi, confuze; un vis în care apăruse vaza lui Doris, spartă în mii de bucăţi şi lipită cu vopsea roşie…roşie ca sângele.

Numai după duş amintirea vazei dispăru cu totul.

Cum conveniseră în ajun, Cap Anson veni la nouă şi Brade îl conduse direct în biroul lui.

Bătrânul îşi sprijini bastonul şi se aşeză.

— Ce crezi despre capitolul cu Berzelius? întrebă.

— Acest om era foarte sigur de el, răspunse Brade cu un surâs vag.

— Avea tot dreptul. Ştii că a fost înnobilat de regele Suediei.

— Într-adevăr?

— Da, de ziua nunţii lui, drept cadou.

— N-am ştiut că a fost căsătorit.

— Vorbesc despre asta în capitolul următor. S-a însurat la bătrâneţe, cu o femeie cu treizeci de ani mai tânără decât el. Şi asta face parte din istoria chimiei Nu văd de ce istoria ştiinţei trebuie despărţită de viaţa savanţilor.

Brade nu răspunse. Anson, în ceea ce îl privea, despărţise viaţa personală de cea ştiinţifică. Avusese o soţie, moartă de mult, şi undeva în Midwest trăia unica lor fiică, măritată şi având un copil; dar el nu vorbea niciodată nimic despre asta. Nu că ar fi fost certat cu ea, dar ea nu făcea parte din universul chimiei.

— După părerea mea, problemele personale sunt interesante numai în măsura în care au o legătură cu ştiinţa. Faptul că Berzelius a fost înnobilat arată locul pe care el îl ocupa în societatea epocii. El dovedeşte că deja

chimia organică începea să capete importanţa capabilă să justifice o onoare excepţională.

— E adevărat, spuse Anson. În capitolul următor, am tăiat partea despre descoperirea seleniului. Este interesantă, dar nu este chimie organică.

— Ai dreptate. Şi aşa cartea este foarte lungă.

— Acum spune-mi părerea dumitale în legătură cu pagina 82. Aş vrea să plasez aici problema teoriei radiculare; crezi că e bine?

Lucrară aşa, aplecaţi pe manuscris, până ce Doris îl chemă pe Brade, cu o voce delicată; „Louis, Virginia e gata”.

Brade ridică deodată capul.

— Bine, vin. Cap, cred că pentru azi ajunge. Am văzut esenţialul.

— Mergeţi undeva? întrebă Anson.

— O duc pe Ginny la Zoo. Trebuie să facă o lucrare pentru şcoală, săptămână viitoare, şi are un subiect în sensul ăsta. În acelaşi timp îi fac şi o plăcere şi o lăsăm puţin liniştită pe Doris. Dintr-o lovitură – trei iepuri.

Surise şi puse foile la locul lor, în dosar.

— Aş vrea să merg şi eu cu voi, spuse Anson. Mai avem multe de vorbit Brade ezită. Nu ştia cum să-l refuze.

— Poate n-o să fie prea amuzant pentru dumneata, Cap.

— Puţine lucruri sunt amuzante pentru mine, la vârsta mea.

Bătrânul se ridică şi-şi luă bastonul.

Era o zi blândă şi însorită, aproape caldă pentru această parte a anului, dar fără mulţimea care venea vara la Zoo. Ginny se duse la cuşca maimuţelor, în timp ce cei doi bărbaţi se aşezară pe o bancă.

Pe o peluză, într-o colivie mare, un vultur uriaş îi privea cu ochii lui adormiţi. Brade se întrebă de când o fi fost închis aşa şi pentru care crimă dintr-o viaţă trecută plătea.

Anson cumpărase un cornet cu floricele şi ronţăia cu o plăcere evidentă.

— L-am văzut pe Littleby ieri după masă, zise el.

— Da?!

— Mi-a vorbit despre conferinţele referitoare la protecţie. Acum farsorul ăsta susţine, cu toată sinceritatea, că s-a gândit la ele de mult.

— Da, aşa mi-a spus şi mie.

— Apoi mi-a vorbit despre dumneata. Brade simţi că se crispează.

— Despre mine?

— De asta am vrut să venim aici. Ca să vorbim în linişte, departe de Doris.

— Ce-a spus Littleby?

— Oh! nimic special... nimic precis. Dar am avut impresia că doar o dată îţi va mai reînnoi contractul. Pentru ultima oară. Şi îţi va da un an ca să-ţi găseşti un alt serviciu.

CAPITOLUL XI

Brade avu impresia că soarele încetează să mai strălucească şi un frig neobişnuit îi cuprinse umerii. Vocea lui Cap Anson parcă venea de departe, iar zgomotele familiare ale parcului parcă se estompaseră.

Nu despre propriul lor ritm de existenţă era vorba, ci despre reacţia lui Doris. Ea i-o spusese: atâta timp cât nu era titularizat, era la cheremul lui Littleby sau cui i-ar fi urmat în funcţia de decan. Brade susţinuse că asta n-avea să se întâmple: toată viaţa lui de familie depindea de asta. Şi acum firul care susţinuse sabia fusese retezat.

Nu-i trecu prin minte că Anson s-ar fi putut înşela sau că l-ar fi putut înţelege greşit pe Littleby. Totul coincidea prea bine cu interpretarea proprie a reacţiei decanului, din dimineaţa zilei precedente.

— Asta din cauza a... accidentului lui Ralph? întrebă el (îi venise să zică „asasinatului”).

Anson păru surprins.

— Nu. Dar de ce...?

Brade ridică din umeri şi întoarse privirea.

— Problema, Louis, este că dumneata nu publici suficient.

— „A scrie sau a pieri”, ştiu.

— Este un dicton universitar vechi, dar mereu actual. Reputaţia unui profesor ţine de numărul şi de valoarea lucrărilor publicate. Şi cariera lui depinde de reputaţia pe care o are.

— Deci, spuse trist Brade, dacă din descoperirile mele aş fi făcut articole pentru revistele ştiinţifice, chiar fragmentându-le, pentru a ieşi mai multe la număr, aş fi un om important Cu cât un om reuşeşte să-şi fărâmiţeze în bucăţi mai mici cunoştinţele, cu atât este mai demn de consideraţie.

— Nu confunda calitatea cu cantitatea, Louis. Trebuie să mărturiseşti că articolele pe care. le-ai publicat pe

parcursul a zece ani au fost interesante, dar nu sclipitoare.

El surise şi repetă: „Interesante, dar nu sclipitoare”…

— Eu nu am studenţi sclipitori care să mă ajute, reluă Brade, şi se simţi jenat o dată fraza pronunţată.

— E adevărat; dar a cui e vina?

— Ai prefera să-mi petrec timpul cerşind burse pentru studenţii mei? Nu, Cap. Am decis de mult că nu voi face parte dintre acei oameni care merg la Washington ca să ia bani de la contribuabili pentru cercetările la modă. Eu fac cercetări după inspiraţia mea, şi nu după modă. Dacă ele merită vreun ajutor, îl primesc fără să fiu dependent de asta. Dacă nu, cu atât mai rău.

Vorbea cu vehemenţă, nefericit şi temător, fiind pus în situaţia de a se apăra faţă de aceia care îl considerau un biet tip vinovat de a confunda permanent sărăcia cu virtutea. Dar Anson nu era omul uşor de dus.

— Ştii că şi eu gândesc ca tine, în ceea ce priveşte bursele, Louis. Dar la urma urmei nu e nimic dramatic în asta. Vei găsi uşor un alt serviciu.

Brade fixă ochii în pământ Ce să-i răspundă? Eşecul are efect retroactiv. Absenţa avansării face avansarea tot mai dificilă. După atâţia ani ca maestru de conferinţe fără titularizare, cum să explici într-un mod onorabil plecarea din Universitate? De la un an la altul titularizarea devenea tot mai improbabilă, pentru că, bineînţeles, fiecare refuz o făcea ulterior şi mai dificilă. Acum aceleaşi obstacole aveau să apară şi la obţinerea unui post nou.

Avu o scurtă viziune a demersurilor pe care urma să le facă, a unor primiri politicoase, a unor fraze amabile schimbate cu directorii de laboratoare, schimburi de formule despre „cercetările dumneavoastră”, „cercetările mele” – ceea ce avea să-l umple de dezgust, pentru că nimeni nu împingea sinceritatea până acolo încât să-l întrebe cu francheţe: „Profesore Brade, de ce aţi rămas atâţia ani netitularizat? De ce părăsiţi Universitatea fără titularizare?” Singurele întrebări care contau. Şi el nu ar fi putut răspunde: „Plec pentru că ei nu mă mai vor”.

Anson puse mâna lui slabă şi noduroasă pe genunchiul

lui Brade, cu un gest afectuos.

— Aş putea să te ajut, spuse.

„Vai, ce mai poţi azi, bietul de tine, bătrâne Anson? gândi Brade. La Universitate, da, mai păstrezi un oarecare prestigiu, ca un vechi strămoş a cărui memorie e respectată; dar în altă parte este cunoscut Anson cel de odinioară, care a fost unul dintre maeştrii chimiei organice, dar care astăzi nu mai există. Bătrânul care poartă numele lui Anson nu mai interesează pe nimeni; este ca un impostor care ar uzurpa identitatea unui mare om mort”.

— Dar dacă dumneata vrei să rămâi la Universitate, continuă Cap, ei bine, Doamne! Dar forţează-i să te păstreze. Ai tot timpul, de acum până în iunie, ca să-i faci să revină asupra deciziei lor.

— De exemplu, cum? întrebă Brade.

Anson lovi furios cu bastonul în pietriş, spărgându-l.

— Din întâmplare, ai putea renunţa să lupţi? Dar strânge din dinţi, prietene. Nu ai intrat la Universitate pentru o viaţă liniştită. Ştiinţa e luptă.

„Ba da, Brade, ai intrat la Universitate tocmai pentru a avea o viaţă liniştită. Nu ai vocaţie de luptător.” Dar ce sens ar fi avut să-i explice asta bătrânului care se ambala vorbind?

Ginny ieşi în fugă din zona maimuţelor. Coada de păr îi zburda, iar sandalele cu tocul jos goneau.

— Tată, pot merge la şerpi?

O clipă, Brade o privi fără s-o recunoască.

— Sigur, spuse. Unde sunt?

— Aici, aproape. Scrie pe poartă.

— Vrei să venim cu tine?

Simţi deodată nevoia imperioasă de a o lua în braţe, de a o mângâia, de a o proteja, pentru a obţine, la rândul lui, consolare şi confort Dar Ginny, entuziasmată de Zoo, plecase – doar unsprezece ani şi deja atât de sigură pe ea!

— Aş putea să reiau cercetările lui Ralph Neufeld, spuse Brade după un moment de tăcere.

Anson se strâmbă şi scutură din cap.

— Studiile lui de cinetică? Oh, nu asta!

— De ce nu? Ele deschid un câmp nou pentru reacţiile organice. Dacă aş putea să le termin, aş scrie un articol senzaţional.

Tot vorbind, Brade se încălzea, îi renăştea speranţa. Dar Anson rămânea de gheaţă.

— Niciodată nu vei putea determina un student să-şi obţină doctoratul cu lucrarea Începută de un alt student.

— Ştiu.

— Atunci intenţionezi să lucrezi singur? Nu ai formaţia necesară pentru asta, Louis, ştii bine. Ştiu şi eu acest lucru.

Dacă mi-ai fi cerut părerea înainte de a te angaja în acest subiect cu Neufeld, te-aş fi pus în gardă. Un profesor nu are voie să conducă cercetări care îl depăşesc. Pe timpul meu, eu supravegheam pas cu pas lucrările studenţilor mei; dacă unul ar fi dispărut, aş fi putut continua din punctul ăla lucrarea. Sincer, tu n-ai putea face asta, nu?

Brade simţi că a roşit El examinase cu regularitate foile de observaţie ale lui Ralph, dar analizele şi calculele lui erau prea grele pentru el.

— Aş putea să mă pun la punct, spuse. Nu sunt atât de vanitos încât să nu mai învăţ.

— Poate, observă Anson, însă eşti prea în vârstă pentru asta. Ascultă-mă: tot ce poţi face este să defrişezi un teren virgin. Să cauţi un domeniu nebătut de studenţi sau cercetători. Uite, de pildă vulturul ăsta.

— Ce să fac cu el?

— El este carnivor. Îi trebuie carne. Maimuţele mănâncă fructe şi legume. Or, maimuţele vegetariene sunt asemănătoare omului, în timp ce vulturul nu este. Nu ar fi interesant să le compari chimiile respective?

— Nu te înţeleg, Cap.

— E vorba de biochimie comparativă. De diferenţele chimice între diversele specii de organisme. Oamenii, puţini, care lucrează în acest domeniu nu ştiu nimic despre chimia organică. Dumneata ai putea s-o faci cu uşurinţă şi ar fi pasionant. Să studiezi, din punct de vedere chimic, procesele digestive, ca acel al pitonului care îşi înghite prada fără s-o mestece, pradă care se digeră în câteva zile;

apoi pitonul nu mai mănâncă nimic luni de zile.

Brade surise fără voia lui.

— Dar nici nu aş şti cu ce să încep.

— Tocmai! Calea e liberă.

— Nu, Cap. Îmi pâre rău. Chimia animală nu îmi spune nimic.

— Dacă ai face asta, Louis, sunt sigur că aş putea să-l conving pe Littleby să-ţi mai dea o şansă. Poate chiar să te titularizeze.

— Îţi mulţumesc, Cap. Este drăguţ din partea dumitale, dar…

— Ţi-e teamă să abordezi un teren virgin?

— Nu, dar asta nu mă interesează, ce vrei? Ceea ce mă interesează este cinetica. Sunt decis să continui cercetările lui Ralph.

Anson se ridică.

— Ei bine, la revedere, Louis. Eşti pe punctul de a face o greşeală. Cu atât mai rău pentru dumneata.

Brade îl privi îndepărtându-se, cu un amestec de-emoţii. Simţea că îl iritase pe bătrân, totdeauna gata să le dicteze altora subiectul cercetărilor lor, şi, în mod special, ostil cineticii şi mecanismelor de reacţie care-i distruseseră imperiul.

„Şi la urma urmei, gândi Brade, biochimia comparativă… de ce nu?”

Simţi o mică exaltare, dar asta numai pentru că îi promisese Cap că va interveni în favoarea lui pe lângă Littleby. Era doar o vorbă goală, pentru ştia că Anson nu avea nici o influenţă asupra decanului.

Dar bătrânul avea dreptate dintr-un punct de vedere: studiile lui Ralph se situau pe un teren dificil. Pentru a le relua, trebuia să citeşti cartea lui Ranke despre cinetică… o carte grea, poate prea grea pentru Brade…

Singur, pe bancă, aşteptând-o pe Ginny, se simţi deodată părăsit.

Era aproape patru când tatăl şi fiica intrară în casă. Doris îşi petrecuse ziua dând cu aspiratorul şi aranjând lucrurile prin casă, aşa încât totul avea un aer vag ireal.

Totul era în stadiul în care lucrurile se adună în dezordine, până în momentul în care, ca prin minune, fiecare îşi reia locul său şi se sfârşeşte totul.

Doris se uită la noii veniţi.

— Ţi-a plăcut, Virginia?

— Extraordinar, spuse Ginny.

— Ce-ai mâncat la prânz?

— Oh, eu am luat doi „hot-dogs”, îngheţată, crochete cu migdale, limonadă, alune…

— Doamne, şi nu ai stomacul întors pe dos?

— În fine… nu prea mi-e foame, mărturisi Ginny urcând la ea în cameră.

— Dar tu, Louis, tu ai mâncat ceva?

— Nu te îngriji pentru mine.

— De ce? Ai aerul nemulţumit Şi tu ai mâncat „hot-dogs” cu îngheţată şi alune? De ce n-ai dus-o pe Virginia la restaurant?

— Oh, copiii au stomacul rezistent Şi apoi au dreptul şi ei, din când în când, la o indigestie.

— Poate, dar nu tu o veghezi pe fiică-ta când se îmbolnăveşte. Acum du-te să te bărbiereşti şi verifică dacă totul este în ordine cu şosetele tale. Ţi-am pregătit costumul şi cămaşa. La cinci şi jumătate te duci la Nadine care va sta cu Ginny în lipsa noastră. Dar mai întâi spune-mi: s-a întâmplat ceva? Ai un aer ciudat.

— Cred că l-am jignit pe Cap.

— Oh, e grozav cu-adevărat… Şi ai de ce să-ţi faci griji. Ce-a fost, de fapt?

Doris nu-şi ascundea ironia din ton, dar Brade a preferat să se prefacă a nu o observa.

— Am refuzat să-i ascult sfaturile în legătură cu viitorul carierei mele.

— După câte ştiu, nu mai eşti studentul lui. Ar fi timpul să-şi dea şi el seama de asta.

— Da…

Vorbind, Doris se îmbrăca, cu părul pe bigudiuri. Se uita cu curiozitate la soţul ei.

— Doar asta a fost?

— Doar ce, asta?

— Ce s-a întâmplat la Zoo?

El ezită o secundă înainte de a răspunde.

— Nu s-a întâmplat nimic. Nu face pe judecătorul de instrucţie.

— Nu prea îţi place să mergi în seara asta la Littleby.

— Nici n-am pretins. E o corvoadă, ştii foarte bine. Dar trebuie.

— Dar de ce să nu profiţi ca să-i vorbeşti?

— Despre ce?

— Despre titularizarea ta. Brade îşi umezi buzele.

— Ştii bine că-i imposibil. Nu se abordează asemenea subiecte la recepţii. Şi nu sunt lucruri despre care să discuţi…

— Tu nu discuţi. Alţii, da.

— Oricum, momentul ar fi rău ales.

— De ce?

— Moartea lui Ralph…

— E ceva nou? Ceva ce nu mi-ai spus?

— Nu, nimic.

— Apropo, a telefonat Foster.

— Foster! Ce vrea?

— Să-ţi vorbească.

— Despre ce, Dumnezeule?

— N-a vrut să-mi spună. Părea decepţionat că am răspuns eu şi ţinea să ştie dacă vii în seara asta la Littleby.

— Ce o avea să-mi spună?

— Nu ştiu nimic, dar am impresia că era foarte pornit pe o chestiune anume. Şi, după câte îl ştiu, vestea pe care ţi-o va da e rea.

CAPITOLUL XII

O veste proastă? Ce mai putea să-i aducă rău ziua asta lui Brade? Poate vestea pe care deja i-o dăduse Cap Anson, dar anunţată oficial de data asta, împachetată, legată cu funduliţă?

Îşi păstră, totuşi, calmul.

— Nu face literatură, Doris. Cu Foster poate că nu-i nimic; vreo porcărie pe care a aflat-o, probabil. Acum lasă-mă să mă odihnesc puţin înainte de a pleca. Mai avem o jumătate de oră.

Se dezbracă şi se lungi pe pat, dar în loc de a se linişti, simţi o furie rece cuprinzându-l irezistibil.

Că Littleby ar fi putut discuta cazul lui Cap Anson, asta mai putea înţelege. Anson era cea mai venerabilă autoritate din Facultate, fostul profesor al lui Brade. Dar Foster! „Mâna – care – umblă”, cum i se spunea!

Ca pe un ecran, Brade retrăia istoria relaţiilor lor, Foster sosise, la treizeci de ani, tânăr profesor, tânăr tocilar al Universităţii din Midwest. Fusese condus prin laboratoare, pentru a fi prezentat noilor săi colegi şi imediat făcuse o impresie excelentă. Transmitea încredere în sine, jovialitate, era aparent familiar cu lucrările tuturor, împăcat cu toată lumea. Brade îl găsise antipatic de la primul contact, dar se străduise să-şi combată această stare, atunci când Foster se dovedise un arivist înrăit.

Doris îl detestase din primul moment „Este vulgar şi nu foarte simpatic”, spunea ea.

Vulgar – sigur. Ii plăcea să povestească istorii picante, nu fără un real talent, trebuia să i se facă dreptate în acest sens. Cu femeile adopta o atitudine de flirt sistematic, făcând ochi de îndrăgostit nediferenţiat secretarelor, laborantelor sau studentelor, petrecând braţul după talia sau gâtul primei femei care îi venea la îndemână; şi, lucru curios, nu se părea că femeilor le displăcea asta. Niciuna nu l-a pălmuit niciodată, nici nu s-a plâns decanului Brade se

întrebase de multe ori dacă nu cumva Foster avea un magnetism animal perceptibil şi agreabil doar sexului feminin!

În orice caz, în toată facultatea fusese numit „Mâna – care – umblă” şi această poreclă, gândea Brade cu plăcere, avea ceva degradant, umilitor! „Mâna – care – umblă”! Ce poreclă pentru un profesor!

Deci ce nevoie avusese Littleby să-i vorbească lui despre intenţiile sale referitoare la un coleg? Brade avea dreptul cel puţin – dacă îl dădeau afară din Universitate – să fie tratat cu demnitate.

O dorinţă de răzbunare urca în el la gândul ăsta. Dacă va deveni bătaia de joc a celorlalţi, va şti să se răzbune. Odată terminate cercetările lui Ralph şi publicate rezultatele, el va revoluţiona ştiinţa şi va triumfa în sfârşit.

Tocmai începuse să aţipească când vocea lui Doris îi întrerupse plăcerea.

— Louis, e timpul să te îmbraci!

Decanul locuia într-un vechi cartier rezidenţial, apărat cu grijă de pătrunderea construcţiilor noi, populare, şi, în consecinţă, conservându-şi înaltul prestigiu şi creşterea mică a impozitului.

Casa lui Littleby era dintre acelea care, fără a fi demodate, aveau un aer de respectabilă clădire veche; lemnării sculptate, scări largi, plafoane înalte – amintiri ale acelor timpuri când construcţia meticuloasă a unei case era o afacere grozavă şi când bogăţia se traducea şi prin luxul unor lucrări inutile. Dar bucătăria şi baia fuseseră modernizate, iar vastul subsol conţinea maşini de spălat şi uscat, aşa cum cere viaţa modernă.

Doamna Littleby primea invitaţii exact ca „maître d’hotel” de pe vremuri. Era o femeie mică, având părul şaten, uşor grizonat, şi care fără a avea propriu-zis nimic cu aristocraţia veritabilă reuşea, prin gustul îmbrăcăminţii, să dea iluzia distincţiei. Era întotdeauna amabilă şi atentă, îşi amintea de numele şi titlurile tuturor şi, din cauza asta, se bucura de o reală popularitate.

— Bună seara, Profesore Brade, zise. Ce amabil că aţi

venit! Dragă doamnă Brade, ce rochie superbă aveţi! Dacă vreţi să vă dezbrăcaţi la vestiar… Am fost consternată aflând de tragedia din clasa dumneavoastră. Cum i-am spus şi decanului, bietul om acum e liniştit, dar ce încercare pentru cei ce rămân, cu atât mai mult cu cât un profesor este ca şi un părinte, nu-i aşa, Profesore? Chiar eram tentantă să anulez mica noastră serată, dar invitasem atâţia oameni…

Brade murmură câteva fraze anodine şi scăpă, împreună cu Doris, în timp ce doamna Littleby se întoarse spre alţi noi musafiri.

Abia ieşit din vestiar, Brade auzi vocea lui Foster. El era totdeauna aşa: fără a fi cu totul strident, timbrul lui avea o calitate particulară, cu care-şi domina interlocutorii.

Era aşezat lângă bufet, ceea ce îi permitea, după obiceiul lui, să repereze mai uşor sandvişurile şi fursecurile. Câteva secunde mai târziu, se agăţa de o bucăţică suculentă şi, cu un gest absolut normal, o înghiţea, fără a-şi întrerupe discursul.

Pentru moment, auditoriul său se compunea din Yardley şi Gennaro, doi asistenţi tineri, fapt care îi permitea să fie maestrul convorbirii.

— Îmi amintesc, zicea el, de Wakefield, de la Universitatea Southern Nebraska, profesorul care s-a căsătorit cu una din studentele lui. Era singura fată din clasa de doctorat, destul de drăguţă, puţin cam mică după gustul meu, însă acceptabilă. Eu făceam un curs de vară acolo, Wakefield era celibatar, cred că avea patruzeci de ani, nu era urât, dar era prototipul flăcăului bătrân. Cum nu citise niciodată de-a lungul studiilor sale articole despre fete, el credea despre ele că sunt, de fapt, băieţi mai caraghios îmbrăcaţi…

(Se opri ca un cabotin obişnuit cu reacţia auditorului său şi un hohot de râs îi demonstră că avusese dreptate. Rămase serios şi dădu pe gât un pahar de cocktail).

— În cele din urmă, continuă, trebui să citească câte ceva despre fete sau poate că prietenii lui i-au făcut nişte desene explicându-i modul de întrebuinţare. Chestia este

că într-o dimineaţă invită toată facultatea la un cocktail şi anunţă logodna lui cu micuţa, care roşise toată. Am asistat la căsătoria lor.

— Când a fost asta? întrebă Gennaro.

Foster înşfăcă un sandviş şi se gândi o clipă.

— Acum zece ani. După câte ştiu, sunt împreună şi azi. Dar ceea ce nu înţeleg este cum poate ajunge un profesor până în stadiul ăsta cu o studentă a lui. Adică vreau să spun cum o poate face pe ea să priceapă că vrea s-o curteze…

— Cred, zise Yardley, că ar avea multe ocazii în sensul ăsta. Îi poate vorbi în timpul seminariilor, o poate invita la masă, să discute despre cercetări…

— Bine-nţeles, dar nu despre asta e vorba. Ce mă intrigă e cum face primul gest. Cum o îmbrăţişează sau cum îi pune mâna pe fese. Imaginaţi-vă că ea începe să ţipe sau să strige după ajutor: e în pom! Atac la moravuri. Nici o carieră nu poate supravieţui unei asemenea afaceri. Altceva: imaginaţi-vă că ajunge la punctul final cu ea şi că realizează că nu, nu e ce a sperat. Rămâne cu fata în braţe: e imposibil să scape de ea, pentru că e studenta lui…

Se întrerupse la apropierea unei tinere femei brunete, timide, care venise să-i spună ceva.

— Da, draga mea, zise el cu o voce deodată mai blândă, ca şi cum un alt om ar fi intrat în pielea lui.

Tânăra femeie se îndepărtă. Brade o cunoştea: era Joan Foster, soţia lui Merrill. Ea era pe atât de distinsă, pe cât era soţul ei de vulgar, şi, totuşi, ea nu părea niciodată jenată de comportamentul lui deşi vorbea foarte liber în faţa ei, în afară de cazul când i se adresa ei direct. „Ce demon, gândi Brade cu dezgust, poate împinge pe un om inteligent, cultivat şi competent să joace rolul unui personaj grosier şi prost crescut? De ce cu o soţie atât de fermecătoare şi pe care, în realitate, el o adoră, simte nevoia să flirteze cu toate fetele din jurul lui?”

— Toate astea ţin, reluă Foster, de stilul în care ştii să te comporţi cu femeile. Un profesor, din acest punct de vedere, este o Scufiţă Roşie în pădure. Cade sub dintele

primului lup…

În acel moment observă prezenţa lui Brade şi faţa lui se lumină.

— Hello, Louis! Mă ascultai?

— Da, te-am auzit, spuse Brade cu prudenţă.

— Atunci te las să conduci operaţiile. Dumneata eşti expertul. Spune-ne cum se dă şah şi mat.

Făcu cu ochiul spre cei doi asistenţi, dar cei doi se temeau să se amestece între profesori, chiar şi numai cu un surâs.

— Dacă dumneata nu cunoşti regulile jocului dintre un profesor şi studenta lui, nu ştiu de ce ar trebui să te învăţ eu, replică Brade.

Izbucniră râsete în jurul lor şi Foster râse şi el. Era unul dintre procedeele lui favorite: îşi bătea joc primul de el, făcându-şi reputaţia de „jucător de elită”.

— Spune, Louis, ai un minut? întrebă după ce-şi reluă respiraţia.

Dar Brade dădu din cap, fără a răspunde precis.

— Imediat, Merrill.

Şi se îndepărtă, în timp ce Merrill rămase cu gura căscată.

Salonul începuse să se umple. În curând, a doua uşă conducând spre sufragerie fu deschisă şi invitaţii făcură coadă la bufet, pentru farfurioarele lor cu şuncă şi cu brânză, spaghetti cu carne tocată, salată de mazăre şi varză, prăjituri şi cafea.

Brade îl evită cu grijă pe Littleby şi se trezi lângă Otto Ranke. Se asigură că Foster nu era pe urmele lui: n-ar fi putut suporta simpatia şi condoleanţele omului care, după toate celelalte, ar fi beneficiat cel mai mult de plecarea lui. Atâta timp cât Brade era acolo, Foster greu ar fi putut fi titularizat: Littleby nu ar fi adus niciodată un asemenea afront unui profesor – să-l titularizeze înaintea unuia mai în vârstă. Însă odată Brade plecat din Universitate, drumul ar fi fost deschis pentru acest arivist.

Una peste alta, Anson avea dreptate, Universitatea este o junglă – ca şi restul lumii – cu singura diferenţă că aici

lucrurile se întâmplă unor oameni mai puţin dotaţi pentru luptă, tocmai pentru că ei şi-au ales această carieră pentru a fi la adăpost.

Doris vorbea cu doamna Gennaro, tânăra soţie a asistentului, paralizată de timiditate şi copleşită de sentimentul de demnitate al soţului ei. Oare se simţea la adăpost?

Brade realiză deodată că Ranke vorbea lângă el: se adresa unui mic grup de auditori.

— La urma urmei ce este cancerul? zicea. O boală. Ce este o boală? Altădată se credea că este un dezechilibru al umorilor organismului: când Pasteur a descoperit rolul microorganismelor şi-au bătut joc de el însă, într-o oarecare măsură, avea dreptate. Or, remarcaţi: el nu era medic, ci chimist. Doctorii au refuzat să deschidă ochii până când evidenţa i-a obligat.

În sensul ăsta trebuie să lucrăm. Toate bolile se datorează unei modificări a moleculelor proteinelor. Această modificare poate fi provocată prin reproducerea anormală a unei proteine şi atunci apare o mutaţie: sau ea poate fi rezultatul invaziei unor organisme străine – virus sau bacterie – când nu există o imunitate suficient de mare. Doar prin chimia fizică se poate ataca problema. Nucleo-proteina este însăşi viaţa: boala este o dereglare a nucleo-proteinei. Biochimiştii nu prea ştiu mare lucru despre asta; doctorii – nici atât (vorbind, el se ambala până la furie).

Ei bine, am cerut Ministerului Sănătăţii de la Washington o bursă de 200.000 dolari pentru studiul proteinelor: Şi ştiţi ce au răspuns? Se eschivează, tergiversează, vor să-mi dea doar 50.000 dolari, nimic mai mult Şi de ce? vă întreb. Pentru că de fapt cercetările căzând sub incidenţa etiologiei cancerului au nevoie de avizul specialiştilor în patologia respectivă. Or, ei nu ştiu nimic precis pe această temă…

Brade se îndepărtă. Ranke, cerând burse, îl făcea să se gândească la un industriaş reclamând de la guvern un împrumut pentru investiţii.

Deodată tresări. O mână i se aşeză pe umăr. Se întoarse brusc. Era Foster, cu figura gravă.

— Louis, trebuie să-ţi vorbesc. E ceva serios. Brade se forţă să râdă.

— Ai un aer macabru. Veşti rele?

— Nu ştiu. Am vrut să te ţin la curent.

Privi în jurul lui, temându-se să nu fie auzit de urechi indiscrete. Coborî vocea.

— E în legătură cu Ralph Neufeld. Se ocupă de chestia asta un sticlete. Unul mic şi gras, pe nume Doheny.

— Şi?

— Întreabă peste tot.

— Ţi-a vorbit?

— Nu, dar i-a luat la întrebări pe studenţii mei. Nu pare a fi convins că moartea lui Neufeld a fost un accident.

CAPITOLUL XIII

Brade fu luat pe nepregătite. În ultimele ore, el fusese convins că Foster vrea să-i vorbească despre viitoarea lui plecare din Universitate, nimic mai mult. Încercă să-şi revină.

— De ce n-ar fi fost întâmplătoare?

— Ei, bine, ştii… această confuzie între acetat şi cianură este destul de neverosimilă. Neufeld nu era un începător.

— Asta e şi părerea poliţiei?

— Nu ştiu nimic. El l-a întrebat pe unul dintre studenţii mei despre starea de spirit a lui Neufeld, despre cercetările lui, despre moralul lui…

Doamna Littleby le întrerupse conversaţia, adusese un platou cu sandvişuri, pe care Foster le refuză cu un surâs amabil, dar Brade luă un sandviş pe care-l mâncă fără a-l pierde din ochi pe Foster.

— Unde vrei să ajungi, Merrill?

— Am impresia că poliţia înclină spre ipoteza sinuciderii.

Era un cuvânt cumplit, dar mai puţin grozav decât „asasinat”.

— De ce? Lucrările lui mergeau bine.

— Poate, dar viaţa lui particulară?

Împotriva voinţei lui, Brade reacţionă agresiv; nervii începeau să-i cedeze, după tensiunea din ultimele două zile. Foster simţi şi-i vorbi cu cordialitate.

— De ce mă tratezi ca pe un duşman, Louis? Am vrut doar să te ajut, punându-te ia curent. Dacă nu-ţi place, eu nu sunt de vină.

— Atunci de ce te porţi ca şi cum chestiunea asta m-ar privi? întrebă Brade exasperat. Ce am eu cu sinuciderea unui student?

— Dar cine vorbeşte de sinucidere?

Deodată, Ranke veni să ia parte la discuţie. Brade îl privi fără să spună nimic Foster ridică din umeri cu aerul că el şi-a făcut datoria, acum ceilalţi n-au decât să se

descurce.

— Vorbim despre Ralph Neufeld, zise el.

Ranke schiţă un surâs răutăcios.

— Ah! S-a sinucis? Nu mă mir. Băiatul ăsta era nebun. Pur şi simplu nebun. Bine totuşi că n-a aruncat laboratorul în aer.

Brade simţea că fierbe. Ranke si Foster, fiecare în felul lui, voiau să acrediteze ideea că Neufeld s-a sinucis. De ce? (Insidioasă, o voce interioară îi şoptea: în definitiv, sinuciderea ar fi o explicaţie; un mod de a depăşi momentul, toată lumea ar putea crede aşa. Dar nevoia de adevăr era mai puternică. Doar adevărul ar fi putut face ca povestea să fie depăşită).

— Eu nu cred nimic, spuse el Nu avea nici un motiv să se omoare. Mai avea câteva luni până la doctorat…

— Dumneata ce ştii, de fapt, despre toate astea?

— Cercetările lui mergeau bine.

— Eşti sigur?

Brade înţelese cursa întinsă de Ranke. Nu putu s-o evite.

— Evident, spuse.

— Pentru că aşa ti-a zis el?

— Şi pentru că eu urmăream notele de observaţie.

Brade realiză că în salon se tăcuse linişte; că grupuri mici se apropiaseră de ei; că Doris răsucea o batistă între degete, tot muşcându-şi buza inferioară. Nimeni dintre cei de faţă nu credea că el ar fi fost suficient de priceput în cinetică pentru a aprecia într-adevăr cercetările lui Ralph.

— Nenorocirea, spuse Ranke, mieros, este că teoriile lui Neufeld în cinetică erau absurde, pot să-ţi garantez asta. Eu îl lăsasem să lucreze în speranţa că ar fi putut descoperi ceva interesant, dar nu a ieşit nimic. Şi era imposibil să-l faci să înţeleagă asta. A preferat să se transfere la dumneata. Din momentul acela a încurcat-o, pentru că a încerca să faci cercetări de acest gen fără ajutorul unui specialist nu poate duce decât la dezastru.

(Iată adevărata raţiune a acestei porniri, gândi Brade. Vanitatea profesorului rănită de încăpăţânarea studentului).

— Nu era o raţiune ca să-l trimiţi în iad, spuse.

— Eu? replică Ranke de sus. Ce mă privea? Mie mi-era egal. Dar băiatul ăsta era într-un impas total. Ajunsese în punctul unde trebuia să recunoască adevărul. Întorsese problema pe toate feţele ei şi înţelese că nu avea nici o şansă. Nici o şansă de a obţine doctoratul. Atunci s-a sinucis. E simplu.

— Nu, spuse Brade cu furie. Nu e simplu. E fals. Munca lui avansa bine. Eu poate că nu sunt un expert în cinetică, dar nu sunt nici un profan. Când e vorba de chimie, pot distinge o inversare Walden de o reacţie fotochimică în lanţ. Am studiat notele lui Neufeld şi vă pot garanta că ar fi reuşit de minune.

Brade avea impresia că se luptă cu o haită de lupi. Parcă un voal i-ar fi căzut peste ochi; el nu-i mai vedea decât pe interlocutorii săi apropiaţi, în primul rând – Foster şi Ranke. Restul salonului parcă nici n-ar fi existat. Avea impresia confuză că evenimentele ultimelor două zile dezlănţuiseră violenţa în calma incintă universitară şi că fiecare încerca să se salveze sacrificând pe cineva. Moartea lui Ralph fusese un accident? Era vina profesorului. Fusese o sinucidere? Inaptitudinea lui Brade era de vină. Se va pronunţa în final cuvântul „asasinat”? Ştim cine e responsabil.

Da, erau lupi dezlănţuiţi împotriva lui. Dar se înşelau dacă-şi închipuiau că el se va lăsa devorat fără a schiţa vreun gest.

— Dumneata, Ranke, pari foarte sigur că e vorba de o sinucidere, spuse. Poate că un sentiment de culpabilitate îţi dă această certitudine?

Ranke se crispă, lovit.

— Ce vrei să spui?

— Dumneata l-ai respins, dumneata l-ai condamnat să lucreze cu un profesor incapabil. Dumneata ai decis că teoriile lui erau absurde, chiar înainte ca el să fi avut posibilitatea să le experimenteze. Îl detestai şi nu i-ai ascuns-o.

Toată asistenţa se regrupase în jurul lor. Brade era ţinta

tuturor, dar îi era indiferent.

— Poate că Ralph avea impresia că dumneata l-ai fi respins indiferent de rezultatul cercetărilor lui, că l-ai fi încurcat la oral şi poate că a preferat să moară decât să mai înfrunte un tiran răzbunător, bolnav de vanitate rănită.

Ranke, alb cum e creta, bâlbâi câteva cuvinte confuze.

— Nu vreţi să lăsaţi asta pe seama poliţiei? interveni Foster.

Dar Brade nu mai putea fi oprit. Nimic nu-l mai putea opri.

— Doar dacă nota proastă pe care dumneata, Merrill, i-ai dat-o la sinteza organică nu l-o fi determinat să se sinucidă.

— I-am dat nota pe care a meritat-o, replică Foster, acru.

— Crezi? Am văzut copia lui, lucrarea era bună. Mulţumesc lui Dumnezeu, e o materie la care mă pricep.

— Nu era vorba numai de lucrarea respectivă, ci şi de munca lui în laborator, de atitudinea din timpul cursurilor…

— Păcat că nu se dau note şi pentru atitudinea voastră, pentru modul în care-i atacaţi pe bieţii studenţi care nu se pot apăra! Dar într-o zi cineva o să vă aştepte pe o alee întunecată şi o să regleze conturile cu voi!

Doamna Littleby, neliniştită, interveni cu o voce artificial dulce.

— Domnilor, vreţi să treceţi în sufragerie?

Ranke şi Foster se îndepărtară. Brade rămase singur şi Doris se apropie de el, cu trăsăturile sumbre.

— Oh, Louis! Ce s-a întâmplat? Cum a început totul?

— Nu mai contează, spuse el, cu dinţii strânşi. Bine că m-am eliberat.

Si era adevărat. Pentru că situaţia lui în Universitate oricum era jucată, această explozie de sinceritate îi făcuse bine. De acum încolo banda asta de Ranke şi Fosteri şi alţi arivişti nu aveau să-l mai atace fără a primi riposta.

Incidentul răcise atmosfera. În sufragerie toată lumea îl evita. Merse direct spre Littleby.

— Domnule Decan…

— A, bună seara, Brade. Ce s-a întâmplat?

— Cred, domnule Decan, că dacă eu urmează să mă ocup de conferinţele despre protecţie, cum mi-aţi cerut, este normal ca ăsta să fie considerat un nou curs, inclus în programa de învăţământ. În fine, cred că este o nouă răspundere pe care mi-o încredinţaţi şi nu este nici un motiv ca acest lucru să nu fie cunoscut oficial.

Fără a mai aştepta răspunsul, se îndepărtă. Se simţea bine. Plătise tot. Părăsi recepţia, cu Doris, cât de repede îi permiseră regulile de politeţe. Pe drum, conduse ca şi cum fiecare maşină ar fi fost Ranke şi Foster. Se impunea în întreaga circulaţie.

— N-o să mă mai prindă la asemenea recepţii, chiar dacă…(vru să zică: „chiar dacă rămân la Universitate”, dar îşi aminti la timp că Doris nu ştia nimic despre asta).

— Cum a început? întrebă ea din nou, cu o blândeţe neaşteptată.

— Foster mi-a zis că poliţia nu crede în teoria cu accidentul şi că nici el, Foster, nu crede. Bineînţeles că nu-i poţi face pe oamenii ăştia să creadă mult timp povestea cu prafurile confundate. Cineva a vorbit la poliţie.

— Dar de ce?

— Din simţ civic sau din plăcerea de a crea un scandal sau… ce ştiu eu? Dar se părea că toţi cred în teza sinuciderii şi că eu aş fi vinovat de asta. Bieţii cretini nu ştiu ce sunt pe cale de a declanşa.

— Dar…

— Nu, Doris, e vorba de un asasinat. De altfel sunt sigur că înţeleg şi ei; altfel nu ar fi atât de nerăbdători să facă poliţia să creadă că e vorba de o sinucidere. Modul în care s-a întâmplat e prea complicat pentru o sinucidere. El avea cianura la îndemână. Dacă ar vrut să se omoare, ar fi luat câteva cristale în gură. De ce toată înscenarea asta cu experienţa şi cu flacoanele? Nemaivorbind de faptul că ar fi putut rata, în timp ce invers era o cale mai simplă şi mai sigură.

Rezumând astfel lucrurile, Brade înţelese deodată că pericolul era iminent. Nu acela de a fi alungat din facultate:

acela de a fi acuzat de asasinat.

În noaptea aceea dormi profund, fără vise, graţie oboselii din nopţile precedente şi epuizării nervoase provocate de scena de la Littleby.

Când se trezi, cerul era cenuşiu şi gata de ploaie, cu un fel de prospeţime tipică, de toamnă. Se simţea deprimat. Privind în urmă, incidentul din ajun îi apărea ca o dispută meschină, mai mult decât un act de eroism. Parcă veneau pericole din toate părţile şi nu se vedea nici o soluţie de rezolvare a situaţiei.

Bineînţeles, dacă te gândeai mai bine puteai considera că acei care aveau cel mai mare interes să acrediteze ideea sinuciderii erau tocmai cei care se îndoiau de posibilitatea unui asasinat.

Bine, dar atunci Ranke? Foster? Ce mobil ar fi putut avea? Mobilul, totdeauna mobilul!

Brade dădu la o parte ouăle cu şuncă şi se ridică.

— Mă duc la Universitate, spuse.

— Duminica? remarcă Doris, surprinsă.

— Tocmai pentru că e duminică. Mă duc să mă uit mai atent la carnetele de observaţie ale lui Ralph.

— De ce?

— L-ai auzit ieri seară pe Ranke. El pretinde că Ralph mergea prost pentru că eu eram incapabil să-i urmăresc cercetările.

— Si e adevărat? întrebă ea cu o voce neutră.

— Nu ştiu nimic. Mă duc să mă asigur. Mai am câteva atu-uri în mânecă, pe care neghiobii ăştia nu le ştiu.

Doris îl privi cu ochi trişti…

— Oh, Louis, mi-e atât de frică!

Se apropie repede de ea, luând-o de după gât.

— Asta nu duce nicăieri, draga mea. Trebuie să luptăm, asta-i tot. Vom reuşi.

— Da. Ştiu.

Ea rămase aşa un moment, cu capul plecat pe umărul soţului ei, cu ochii închişi. Paşii lui Ginny răsunară pe scară şi Doris se ridică. Brade se îndepărtă.

— Virginia, ai întârziat. Vino să mănânci. S-au răcit

ouăle.

Universitatea – în liniştea acestei dimineţi fără maşini, fără studenţi, fără mirosul substanţelor – părea insolită şi ostilă, în mijlocul peluzelor. Brade se întrebă dacă această impresie se datora doar calmului straniu al dimineţii sau faptului că el se simţea străin în acest decor. Ceva se rupsese în ajun. O legătură fusese întreruptă.

În holul imens, paşii lui răsunară cu un ecou bizar. Luă ascensorul până la etajul patru. Toate uşile laboratoarelor şi birourilor erau închise în aşa fel încât culoarul era în obscuritate. El aprinse lumina şi intră în laboratorul lui Ralph.

Căutând cheia, avu impresia a ceva anormal… a, da, cheia lui Ralph pe care poliţistul i-o adusese cu o zi înainte! Vizita care-i lăsase o amintire neplăcută.

Deschise uşa şi rămase în prag.

Laboratorul nu era gol. Cineva era acolo şi acest cineva se întoarse brusc, la intrarea lui. Contemplându-l cu ochii mari, îngroziţi, cu gura deschisă, gata să strige.

CAPITOLUL XIV

— Bună dimineaţa, Roberta, spuse Brade cu o voce pe care se străduia să o păstreze calmă. M-ai surprins.

Roberta Goodhue rămăsese ca de piatră, în faţa biroului lui Ralph, cu carnetul de cercetări în mâini. Îl răsfoia.

— Bună dimineaţa, domnule.

— Ce faci aici?

— Eu… mă uitam la lucrurile lui. Voiam…să găsesc ceva pe care să-l pot păstra ca amintire… El a fost înmormântat ieri, ştiţi…

Brade se simţi plin de milă pentru ea. Ce obiect putea ea spera să păstreze ca martor al acestui roman de studenţie? O veche eprubetă cu un rest de soluţie lăsată de el? Câteva cristale într-o plic, găsit între paginile unei cărţi, ale uneia din cărţile lui? O linguriţă de laborator a lui?

— Sunt dezolat de a nu fi fost la înmormântare, spuse el. Nu ştiam când urma să aibă loc.

„Ce scuză! gândi. Parcă nu m-as fi putut interesa!”

— Nu vă scuzaţi! Nu eram decât mama lui şi cu mine. A fost mai bine aşa.

Toate astea nu explicau cum putuse intra Roberta în laborator. Brade era sigur că vineri seara când plecase, încuiase. Deci cineva intrase în acest interval si uitase uşa deschisă? Dar cine? Poate poliţistul. Sau pur şi simplu Greg Simpson, care împărţea laboratorul cu Ralph.

Roberta îi ghici gândurile.

— Eu aveam o cheie, spuse ea încurcată.

— A, cum aşa?

— Ralph mi-o dăduse.

Brade păstră un moment de tăcere. Închise uşa, îşi luă un taburet şi se aşeză, privind-o cu gravitate pe Roberta. Soarele, filtrând norii şi geamurile murdare ale ferestrei (prin geamurile laboratoarelor universitare abia se vede, de obicei) lumina braţele fetei, cu o culoare roşiatică, pe puful cu care erau acoperite. De fapt nu era urâtă, gândi el,

surprins. Desigur, nu era nici grasă, nici slabă, n-ar fi câştigat în nici un caz un concurs de frumuseţe, dar avea gene frumoase, buzele bine desenate, o piele dulce ca de piersică… Ralph putuse să fie atras de ea pur şi simplu din dorinţă…

— Nu ştiam că Ralph mai dăduse cuiva o cheie, spuse, în sfârşit. Nu era regulamentar. Avea un motiv special de a încălca regulamentul pentru dumneata?

Ea îl privi trist, fără a răspunde.

— Vreau să înţelegi, Roberta, că în mod normal nu m-aş amesteca în treburile dumitale, dar acum circumstanţele sunt puţin…speciale.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi, domnule. N-am să vă mint. Da, îl întâlneam aici după ore.

— Ca să…fii singură cu el?

— Da.

Brade simţi că a roşit, dar trebuia să continue interogatoriul şi să scoată adevărul de la fată, chiar prin întrebări brutale.

— Eşti gravidă, Roberta?

— Nu.

(Ea nu se cocoţase pe cai mari şi nu jucase scena virtuţii indignate. Doar lăsase capul în jos şi spusese „nu”.)

— Eşti sigură?

— Absolut.

— Foarte bine. Să nu mai vorbim despre asta.

— Mulţumesc, spuse ea. Îmi dau seama cât de lipsiţi de francheţe am fost faţă de dvs. şi regret. Dacă ne-ar fi surprins cineva, asta ar fi fost foarte… neplăcut şi dvs. aţi fi avut necazuri.

— Toţi am fi avut necazuri, Roberta.

— Înţelegeţi, noi ne-am fi căsătorit şi nu aveam unde să ne ducem. Dacă îmi cereţi să părăsesc Universitatea, o fac. Acum totul mi-e indiferent.

— Nu, nici vorbă. Nu-i vorba de asta. Ceea ce ai făcut cu Ralph ţine de trecut. Inutil să mai vorbim. Voiam doar să mă asigur, pentru că…

Se întrerupse brusc. Îi era greu să-i spună fetei că, timp

de un moment, şi-o imaginase gravidă, cu un bărbat refuzând poate s-o ia de soţie, poate înjurată de el – caracterul lui Ralph putea conduce la această idee – şi care decisă să se răzbune prin omor…

Dar ea nu era gravidă. Sau, cel puţin, aşa zicea: era, oricum, un lucru de care trebuia să-şi amintească.

— Pentru că, reluă, mi-am spus că s-a produs ceva grav între voi, ceea ce ar fi putut explica faptul că era distrat şi accidentul care a provocat moartea lui. Îmi dau seama că asta a însemnat o lovitură grea pentru dumneata, Roberta. De ce nu pleci undeva, o săptămână? Aş aranja să fii înlocuită timp de o săptămână.

— Nu, domnule, vă mulţumesc… Dimpotrivă, prefer să muncesc. E mai rău când nu sunt ocupată…

Ea se ridică, îşi luă geanta şi merse spre uşă. Tocmai o deschidea când lui Brade îi veni o altă idee.

— Aşteaptă o clipă, spuse.

Ea se opri, fără a se uita la el. Nu ştia cum să înceapă, fără a avea aerul unui imbecil.

— Aş putea să-ţi pun o întrebare cu caracter foarte personal?

— Mai personal decât cele de până acum?

— Într-un sens, da; dar am motivele mele pentru care le pun… ei… ai avut neplăceri cu profesorul Foster?

Ea se întoarse spre el, cu sprâncenele ridicate. Vocea îi era uşor stridentă.

— Neplăceri? Ce fel de neplăceri?

— Păi…ţi-a făcut curte?

— Oh, asta nu-i o problemă! Profesorul nu face nici un secret din galanteriile sale. Am avut şi eu parte de ele, ca toate studentele, dar nu mai mult. Dvs. ştiţi, el procedează egal. La fel cu toată lumea; nu stârneşte gelozii!

— Ralph ştia?

Ea se crispă, gata de confruntare.

— De ce această întrebare?

— Pentru că eu cred că era la curent. Mă înşel?

Ea nu răspunse.

— Pentru că, aşa cum ai spus, colegul meu nu este prea

discret în conversaţiile lui (poate nici în gesturi – „Mâna care umblă”…), deci era firesc ca Ralph să afle şi să se plângă profesorului Foster…

— Nu! Nimeni nu-i dă atenţie. Domnul Foster e cum e, nimeni nu-i dă prea multă importanţă. Uneori este plictisitor, dar asta e tot. Dacă din întâmplare o fată l-ar lua în serios, ar sări pe geam ca să scape de ea.

— Poate însă Ralph l-a luat în serios; şi l-a făcut şi pe profesor s-o priceapă.

Roberta deschise uşa.

— Scuzaţi-mă, domnule… Nu mă simt prea bine, trebuie să plec. Tocmai voiam să vă întreb dacă aveţi nevoie de carnetul pentru cercetări al lui Ralph?

— Da, cel puţin un timp. Apoi, dacă-l vrei, ţi-l voi da.

Ea deschise gura ca pentru a spune ceva, apoi tăcu. Ieşi şi închise uşa după ea. Câteva clipe după asta, Brade o văzu traversând peluza şi ieşind din campus.

Evitând să răspundă la ultima întrebare a lui Brade, Roberta Goodhue recunoscuse implicit exactitatea ipotezei sale.

Dat fiind caracterul său, era firesc ca Ralph Neufeld să fie gelos şi, în cazul ăsta, el avea să lupte cu disperare ca să păstreze bunul pe care îl considera proprietatea lui. Nu era bărbatul care să-l lase pe Foster să se învârte în jurul logodnicei lui fără să-i pese. Reacţia lui instinctivă era aceea de a-l găsi şi de a-l ameninţa că-l va denunţa autorităţilor universitare: risc enorm pentru cel în cauză. Căci decanul se putea face că nu observă comportamentul lui Foster, atâta timp cât nimeni nu se plângea, dar era cu totul altceva odată ce scandalul s-ar fi declanşat. Un profesor poate mânca până crapă, îi poate nenoroci pe studenţi cu cursuri de neînţeles, se poate spăla numai o dată pe an; poate fi grosier, plictisitor, odios: dacă e titularul catedrei lui, practic e inamovibil. Doar două crime îl fac vulnerabil: una relativ modernă, „falsul patriotism”, cealaltă veche ca Abelard: imoralitatea.

Foster se juca mereu cu riscul ăsta. O denunţare precisă i-ar fi fost fatală. Ralph trebuia neapărat oprit de a vorbi cu

decanul.

Dar ar fi fost asta o raţiune ca să-l omori? Sau chiar numai să-i pui o notă proastă la examen?

Şi, de altfel, cum ar fi putut Foster să ştie cum îşi aranja studentul flacoanele şi cum le folosea?

Brade ridică din umeri şi reveni la carnetele lui Ralph. Erau cinci, exact numerotate. În principiu, el avea copiile în biroul lui, dar cei mai mulţi studenţi tei notează în carnetele lor modificări şi remarci suplimentare, care nu sunt destinate profesorilor.

Răsfoind carnetele, Brade nu se putu împiedica să nu remarce, o dată în plus, că Ralph era un model de ordine şi metodă. Toate observaţiile erau clare, notate minuţios. Chiar vechile carnete de însemnări ale lui Cap Anson (bătrânul i le arătase cândva) nu atingeau o asemenea perfecţiune.

Nu voi avea nici o dificultate în a le înţelege, gândi Brade. E atât de detaliat totul că parcă Ralph s-a gândit la mine. Oare mă considera atât de ignorant încât să trebuiască să-mi explice totul?

Carnetul nr.l se deschidea cu o bibliografie a subiectului studiat, cu rezumatele critice ale unor articole, o prezentare a metodei de cercetare şi scopurile avute în vedere: totul, cu o claritate exemplară, lucrat pe timpul pe când Ralph era elevul lui Ranke. Brade îl mai văzuse, cu un an şi jumătate mai devreme, când studentul venise să-i ceară să-l ia în grupa lui şi-l impresionase favorabil.

Ce ciudat, gândi el, cum instabilitatea de caracter îi influenţa puţin munca! Toate aceste note erau impecabil de obiective! Chiar comentariile personale referitoare la Ranke erau despuiate de patimă: „Profesorul Ranke observă că acest, concept păcătuieşte prin aceea că…”, „Profesorul Ranke nu crede că…” în ceea ce priveşte ruptura cu Ranke, această frază simplă: „Azi am încetat să mai lucrez cu profesorul Ranke”.

Nici o răutate faţă de colegi, nici o ranchiună sau notă de mânie.

Pagina următoare se deschidea, rece: „Azi am început

să lucrez cu profesorul Brade”.

Notele următoare îi erau familiare lui Brade: erau cele pe care Neufeld, conform regulii generale, i le comunicase. La început, le adusese săptămânal, comentându-le oral; treptat, această punctualitate slăbise şi, în ultimul timp, se mulţumise să aducă notele fără să mai spună nimic.

Brade se întreba acum, cu remuşcare, dacă acest lucru nu se datora faptului că studentul sfârşise prin a aprecia că el era inapt să-i judece cercetările. De unde ura lui? Dar Charles Emmett vorbise mai degrabă de frică…

Brade îşi muşcă buza şi ezită să citească mai departe. Era ora mesei, dar cafeneaua facultăţii, duminica, era închisă.

Să meargă la restaurant? însă prin apropriere nu era nici unul. Cu atât mai bine; examinarea carnetelor era mai importantă decât masa.

Dacă Brade avusese temeri în ceea ce privea posibilităţile de a reconstitui cercetările lui Ralph, acum se putea linişti. Fiecare experienţă era relatată în detaliu, cu expunerea motivelor pentru care fusese întreprinsă şi cu interpretarea rezultatelor obţinute. Dacă se dovedise negativă ca rezultat, studentul căuta cauzele eşecului şi le interpreta. Dacă i se putea reproşa ceva, era obstinaţia cu care ţinea la teoriile sale; când o experienţă se conforma lor, era acceptată fără verificare; dacă nu, era repetată de mai multe ori, chiar dacă era clar că pista era greşită.

Ralph Neufeld mai degrabă se îndoia de materialul cu care lucra decât de valoarea ideilor lui. Comentariile de genul „Să-i cer lui Brade un termostat funcţionând normal, altfel e inutil să lucrez în asemenea condiţii” nu erau rare. (Omisiunea din timpul ăsta de comentarii a titlului „profesor” denotă iritarea studentului. Dar când lucra cu Ranke nu eludase protocolul. Trebuia să conchizi că în ochii lui, Ranke era o autoritate veritabilă, în ciuda limitelor lui de caracter, în timp ce Brade nu era… nimic?)

Pe parcursul primelor două carnete, Brade se simţi mulţumit. Chiar dacă raţionamentul matematic era uneori dificil, explicaţiile erau perfect clare. Totul se înlănţuia

desăvârşit. Dar începând de la carnetul nr.3 Brade realiză că greşise, nemaiurmărindu-l pe student. Din faza asta a cercetărilor, nu avea decât amintiri confuze. Fu invadat de un sentiment de vinovăţie şi îşi promise să nu mai repete acest lucru pe viitor cu nici unul din studenţii lui.

Într-adevăr, cercetările lui Ralph Neufeld păreau a fi progresat, în acea vreme, în chip promiţător. Pusese la punct o nouă metodă de experimentare şi o descria, după obiceiul iui, cu maximă meticulozitate…

„Atât de meticuloasă, gândi Brade cu un frison, încât un eventual ucigaş ar fi putut găsi aici toate indicaţiile necesare asupra modului în care Ralph îşi pregătea flacoanele, înainte de a le folosi şi modul în care le utiliza, pe măsura derulării experimentelor!”

Dar pentru moment, esenţial era de a şti dacă el, Brade, ar fi putut prelua, continua şi duce la bun sfârşit lucrările celui mort. Totul părea clar: graficele, ecuaţiile de la A la Z. Oricine ar fi văzut aceste carnete ar fi fost sigur că Ralph Neufeld ar fi reuşit în cercetările sale… (Oricine… Chiar Ranke. Atunci de ce această încăpăţânare în a susţine că ele nu duceau nicăieri?)

Ralph dusese scrupulozitatea atât de departe încât ştersese cu grijă un calcul greşit, jos pe o pagină. Brade încruntă sprâncenele, căci un asemenea gest era, în principiu, interzis; paginile unui carnet de cercetări trebuiau să fie oglinda exactă a cercetărilor, cu greşeli cu tot – ele se barau cu o linie, rămânând, însă, lizibile; poate că ulterior te raportezi la ele. Adevărat, pagina din spate a unui carnet nu făcea propriu-zis parte din notele de cercetare. Şi totuşi… Alte rateuri de acest gen se mai găseau şi pe alte pagini…

Brade se scufundă în lectura notelor studentului. La un moment dat, se simţi perplex. Înţelesese greşit ceva? Ceea ce vedea era foarte grav, de necrezut… Surprins, reluă lectura, refăcu calculele. Dar nu, nu se înşelase. Nici o îndoială nu mai era posibilă.

Niciodată, în toată cariera lui, nu i se întâmplase aşa ceva. Abia era de crezut şi totuşi dovada era absolută…

Deci Charlie Emmett avusese dreptate. Ralph Neufeld se temea cumplit de profesorul lui.

Acum, Brade înţelegea cauza. Şi asta îl umplea de un dezgust de nespus.

CAPITOLUL XV

Aşadar, el se înşelase acolo unde Cap Anson şi Otto Ranke văzuseră adevărul. Asta îl umplea de disperare mai mult decât pierderea speranţelor pe care şi le pusese în urmarea ce avea să vină din continuarea cercetărilor lui Ralph: articole senzaţionale în reviste ştiinţifice, referate la congrese, nimic din toate astea nu avea să se mai realizeze! Nimic cu care să-şi uimească colegii, nimic care să-l facă celebru… Gândurile astea îl absorbiră în aşa fel încât nu auzi când cineva ciocăni la uşă. Abia la a treia bătaie, răspunse: „Intraţi” îşi aminti că închisese uşa pe dinăuntru şi merse să o deschidă; spiritul lui era atât de preocupat că nici nu se întrebă cine ar fi putu să vină la Universitate duminica pentru a-l întâlni, nici nu se miră când se trezi cu poliţistul – în civil.

Doheny aruncă un ochi rapid împrejur şi intră.

— Sper că nu mă urâţi pentru că vă deranjez, Profesore.

— Nu, deloc, spuse Brade, fără ca măcar să mintă, atât era în clipa asta, de absent.

— Am telefonat la dumneavoastră şi soţia mi-a spus că sunteţi aici. Pot fuma?

— Da.

Doheny îşi aprinse ţigara şi se aşeză fără să mai întrebe.

— Am impresia că noi doi facem ore suplimentare duminica, zise.

— Aţi venit să-mi vorbiţi despre Ralph Neufeld sau pot să vă fiu de folos cu altceva?

— Nu, pentru Ralph Neufeld am venit Mă gândesc tot timpul la acest accident. E ceva care nu merge.

— Ce? întrebă Brade temător.

— Vedeţi, domnule Profesor, eu nu mă pricep la chimie. Deloc. Deci, prima oară când am venit aici am fost blocat. Dar în meseria mea până la urmă capeţi antene peste tot, în orice sens, şi când ceva nu e în regulă, intuiesc chiar dacă nu ştiu imediat ce e. Ei, bine, aici am avut această

senzaţie de la început.

— Nu înţeleg.

— Nu e uşor de explicat... Uitaţi, imaginaţi-vă că găsiţi un produs necunoscut într-o eprubetă. Eu sunt sigur că înainte chiar de a începe cu ea o experienţă, vă cam daţi seama despre ce fel de substanţă e vorba. Vă veţi spune: asta o să explodeze sau: dacă-i adaug cutare sau cutare substanţă va deveni neagră...

— Bineînţeles, zise Brade, dacă ştiu structura unui compus nou pot face nişte deducţii în legătura cu proprietăţile sale.

— Şi aţi fi foarte aproape de adevăr, nu?

— Da, am şanse să nu mă înşel.

— Chestiune de practică. Un fel de al şaselea simţ.

— Poate...

— Ei, bine, eu lucrez de douăzeci şi cinci de ani cu oamenii, cum lucraţi dumneavoastră cu substanţele chimice. Am învăţat despre oameni lucruri care nu se învaţă în nici o şcoală, credeţi-mă. Când îmi fac o părere despre cineva, rar mă înşel, ca şi dumneavoastră cu produsele chimice.

Brade simţea cum creşte neliniştea în el, dar îşi păstra destulă luciditate pentru a realiza că această conversaţie poate nu avea alt scop decât acela de a-l face pe el să-şi piardă controlul.

— Unde vreţi să ajungeţi, domnule Doheny? întrebă el, în fine.

— Nicăieri, domnule Profesor. Când am vorbit cu dumneavoastră, joi, am simţit că ceva nu e în regulă.

— Într-adevăr, şi asta mi se pare firesc. Era pentru prima dată când vedeam un cadavru, mai mult, era unul dintre studenţii mei şi tocmai eu îl descoperisem. Eram într-o stare de şoc.

— Înţeleg, Profesore. Sincer. Dar e vorba despre altceva...

Doheny vorbea calm, trăgând din ţigară, observând să nu se stingă.

— Chimia, pentru mine, este cam ca bucătăria.

Dumneavoastră aveţi ingredientele, le amestecaţi, le încălziţi, le frecaţi… Sunt de acord că este mai complicat ca bucătăria, dar este cam acelaşi gen de muncă. Deci îmi spun: să luăm o gospodină care face o prăjitură. Îi trebuie făină, lapte, ouă, vanilie, bicarbonat, Dumnezeu mai ştie ce. Ea pune toate astea pe masă şi începe să le amestece, conform reţetei. Pe măsură ce-şi ia substanţele necesare, ce face? Pune cutiile care nu-i mai sunt necesare pe masă. Poate mai pune între timp laptele la frigider, să nu se strice, dar făina sau vanilia nu le pune deoparte până nu termină cu ele. Oricum, nu va face naveta între dulapul cu produse şi planşeta pe care face prăjitura, până nu termină amestecul. De acord?

— Cred că aveţi dreptate, domnule Doheny, dar ce legătură au astea cu afacerea noastră?

— Ajung şi aici. Studentul dumitale era în plin proces de pregătire a prăjiturii şi în momentul în care trebuia să adauge… (Doheny se uită pe hârtia scoasă din buzunar)… acetatul de sodiu, se înşeală şi ia cianură. Respiră şi…hop. Gata. E mort. Dar… cum de n-a rămas sticla cu cianură pe masă? De ce nu era pe raft când am venit eu?

— Nu văd diferenţa.

(Brade minţea: Ei ştia, dar cum să se asigure că şi poliţistul cu alură ştearsă ştia acelaşi lucru?)

— Poate nici una, zise Doheny cu prudenţă. Poate, de exemplu, cianura era pe masă şi dumneavoastră aţi pus-o pe raft, mecanic, fără să vă gândiţi? Ei?

Brade simţi capcana. A te juca cu adevărul era prea periculos.

— Nu.

— Poate că studentul dvs. era un om ciudat, dintre aceia care pun o substanţă în amestec, fac cincisprezece paşi ca să ducă flaconul înapoi şi se întorc să continue experienţa? Dar asta e mai greu de crezut, pentru că am observat pe masă în spatele ustensilelor de lucru o mică fiolă, un flacon – sau nu ştiu cum îi ziceţi – gol, cu puţin praf pe fund. Deci, nu le aranjase înainte de a le folosi cu totul. Ciudat, nu?

Brade tăcu.

— Povestea asta cu flaconul mi-a sărit imediat în ochi când am văzut cadavrul. Pentru a-mi verifica impresia, v-am întrebat dacă nu vi se pare nimic anormal. Eram sigur că veţi spune: „Ia uite, flaconul cu cianură este pe raft, când ar fi trebuit să fie pe masă!” Dar nu: aţi privit, fără să spuneţi nimic. Atunci mi-am dat seama că e ceva care nu merge. Sunteţi prea inteligent şi prea competent ca să vă fi scăpat un asemenea detaliu.

— Eram bulversat, nu aveam nici o idee clară, spuse Brade iritat.

— De acord, Profesore, dar totuşi asta m-a frapat pentru că am luat unele informaţii. Ştiţi ce mi s-a spus? Că punând o linguriţă în flacon realizezi că nu are aceeaşi consistenţă ca acetatul. E adevărat?

— Da, într-un fel.

— Atunci, m-am gândit: poate că acest băiat, Neufeld, era distrat si n-a observat diferenţa. Dar oamenii cu care am discutat mi-au spus că nu, el era foarte atent, meticulos, metodic, prudent în munca sa. E exact, Profesore?

— Da.

— Atunci cum de nu v-a frapat absenţa flaconului de cianură de pe masă? După părerea dvs. este imposibil ca băiatul ăsta să se fi înşelat în privinţa flacoanelor? De acord, pe moment aţi fost sub şoc. Dar apoi aţi avut la dispoziţie două zile, în care aţi fi putut să reflectaţi şi să mă căutaţi pentru a-mi vorbi. Nu aţi făcut-o. Ce concluzie aş putea trage de aici?

Brade se simţi deodată înfuriat; surâsul nu părăsise faţa poliţistului.

— Nici una, în afara aceleia că eu nu sunt dotat pentru anchete poliţiste. Nu sunt detectiv.

— E adevărat, dar aţi avut destulă prezenţă de spirit pentru a-mi cere cheia de laborator a lui Neufeld.

— Şi?

— Pentru ce vă trebuia cheia asta? O puteaţi recupera de la comisariatul de poliţie în orice moment. De ce aţi vrut

s-o aveţi pe loc?

— Fără un motiv special. M-am gândit la acest lucru întâmplător, nu mi-am imaginat nimic mai departe. Faceţi din ţânţar armăsar.

„Doamne, gândi Brade, unde duce interogatoriul ăsta?”

— Bine, zise Doheny. Dar meseria mea îmi cere să-mi pun întrebări. Mi-am spus: poate că Profesorul nu vrea ca eu să intru în laborator în absenta lui. Poate că el nu vrea să ştie cheia laboratorului pe mâna poliţiei…

Brade înţelese că a greşit nemâncând nimic. Stomacul lui gol şi fumul de la ţigară începeau să-i facă rău.

— Vă înşelaţi categoric, zise el.

— Aş vrea foarte mult, dar vreau să fiu cu sufletul împăcat. Aveaţi, cu siguranţă, un aer ciudat. Am rămas prin apropiere, ca să mă asigur de unele lucruri. Lumina în laborator a rămas aprinsă, după plecarea mea, iar dvs. nu aţi plecat decât după o oră şi jumătate. Din ce în ce mai ciudat, nu? Atunci, am intrat în laborator şi ce să vezi? Că aţi aranjat cumva lucrurile. Pe masă erau flacoane care cu o oră înainte nu fuseseră acolo!

Brade abia mai înghiţea, dar Doheny continua imperturbabil.

— Am adus un expert în chimie, de la Poliţie. Mi-a zis că, după părerea lui, aţi făcut un test pentru a găsi cianura: dar că produsul din flacoane era acetat. Atunci, Profesore? Ce aţi fabricat în seara aceea în laborator?

Brade nu mai avea altă ieşire decât să spună adevărul. Lent, metodic, el îi explică lui Doheny stilul de muncă al lui Ralph, concluziile pe care le trăsese, verificările pe care le făcuse.

— De ce nu mi-aţi vorbit despre asta? întrebă poliţistul.

— Nu aveam chef să fiu amestecat în povestea asta.

— Vreţi să spuneţi: să fiţi bănuit de asasinat?

— Da.

— Atunci era chiar ultimul lucru pe care trebuia să-l faceţi. Comportamentul dvs. ar fi avut un efect deplorabil asupra unui juriu.

— De ce? Dacă eu l-aş fi otrăvit pe Ralph, nu trebuia să

mai verific conţinutul flacoanelor. Ştiam.

— Da, dar dacă eraţi nevinovat, de ce aţi ţinut toate astea în secret? Din momentul în care începeţi să lucraţi în favoarea poliţiei, trebuie să vă întrebaţi dacă e bine să ascunderi ceva. Poate că şi acum mă minţiţi…

— Vă jur…

— Inutil să juraţi, Profesore. La tribunal depuneţi jurământul, dacă veţi ajunge acolo. Eu vreau doar să vă spun ce cred: aţi ştiut că e vorba de crimă din primele minute.

— Crimă sau sinucidere. Era părerea dvs., mi se pare.

— Cum aşa?

— Se spune în Universitate că interogaţi oamenii în legătură cu starea de spirit a lui Ralph, înaintea morţii sale.

— Cine v-a spus asta?

— Nu contează.

— Da, am pus întrebări în sensul ăsta, dar, contrar a ce credeţi dvs., nu am avut nici un moment convingerea că este vorba de o sinucidere. De altfel, sinucigaşii lasă scrisori de adio.

— Dar cred că nu-i obligă nimic la acest gest.

— Nu, dar aproape întotdeauna se întâmplă aşa. Cineva care se omoară are un cont de reglat cu cei din cauza cărora se omoară: îi place să ştie că ei vor avea remuşcări şi că vor regreta că s-au purtat cum s-au purtat cu el. Nouă cazuri din zece, cel în cauză savurează această plăcere postumă dinainte şi, pentru a fi sigur, lasă o scrisoare persoanei pe care o detestă cel mai mult – în general mama sau soţia – cu speranţa că le va zdrobi inima. Dacă nu lasă nici o scrisoare înseamnă că ştie că persoana responsabilă de moartea lui va suferi oricum: dar asta se întâmplă, vă repet, rar… Or, studentul dvs. nu numai că nu a scris nimic, dar a făcut tot posibilul pentru ca sinuciderea lui să aibă alura unui accident. Sunteţi de acord, Profesore?

— Da.

— Atunci îmi pun întrebarea de ce această înscenare? Ca să fie sigur de ceva? Dar nu avea de plătit nimănui nici o poliţă. Chestiune de religie? Nu, mama lui nu mergea la

biserică. Cerc vicios: nu avea de ce să-şi ascundă sinuciderea. Dimpotrivă, dacă era vorba de o crimă, asasinul avea interes să se creadă că era un accident. Şi nu era greu să substituie acetatul cu cianura într-unui din flacoane.

— Dar cine e vinovatul? întrebă Brade.

— Pentru moment nu ştiu nimic. Poate dvs…

— Nu aveam nici un motiv.

— Asta spuneţi dumneavoastră, Profesore. Am aflat lucruri urâte, plimbându-mă şi punând întrebări. De exemplu că situaţia dumneavoastră la facultate nu este sclipitoare – poate chiar sunteţi pe punctul de a fi dat afară. Eu nu ştiu dacă acest lucru este adevărat, notaţi bine; dar au fost persoane care m-au lăsat să înţeleg acest lucru. Şi mi s-a spus că relaţiile dumneavoastră cu Ralph Neufeld nu erau grozave. Pentru un profesor în situaţia dumneavoastră, e periculos să aibă un student care povesteşte la toată lumea că nu valoraţi cine ştie ce. Poate că aţi vrut să-l faceţi să tacă definitiv.

Brade se simţi jignit la culme. Ipoteza era ridicolă.

— În ciuda oricăror raţionamente, domnule Doheny, Ralph avea un motiv extraordinar pentru a se sinucide. Tocmai l-am descoperit. Şi acest motiv explică perfect de ce el a vrut să dea impresia de accident.

Doheny nu păru prea interesat de această noutate.

— Se poate şti despre ce e vorba?

Brade privi trist carnetele de cercetări de pe birou. În ajun, seara, îi spusese lui Ranke că ştia destulă chimie pentru a putea afirma că lucrările lui Ralph progresau satisfăcător. Era o afirmaţie proferată în focul discuţiilor, dar era justificată de urmărirea studiilor băiatului. Singurul lucru pe care nu-i avusese Brade în vedere fusese autenticitatea si onestitatea celui care dăduse rezultatele.

— Iată, spuse. Ralph Neufeld avea unele teorii pe care încerca să le verifice prin experienţe. Dacă reuşea, îşi făcea un nume, ar fi avut şansa unui post în industrie sau la Universitate. Dacă eşua, pierdea doctoratul. Mă urmăriţi?

— Perfect.

— În dimineaţa asta, i-am studiat carnetele de cercetări si am constatat că la început experienţele lui nu mergeau prea bine. Apoi, deodată, lucrurile s-au remediat. Numai că, începând cu acest moment, carnetele lui sunt pline de ştersături. Asta înseamnă că el a falsificat deliberat notele de observaţie, pentru a face să corespundă rezultatele experienţelor cu teoriile lui.

— Aşa cum un funcţionar de bancă falsifică actele pentru a acoperi un furt?

— Exact.

Doheny se gândi un moment, cu sprâncenele ridicate.

— Aţi declara asta în fata unui Tribunal?

> >

Brade revăzu, în imaginaţie, ceea ce observase în carnete; îşi aminti unele detalii, ca povestea lui Greg Simpson sau furia pe care o manifestase când se apropiase de el un coleg, în timpul unei experienţe…

— Da, dacă trebuie. Dar înţelegeţi, domnule Doheny, ce s-a întâmplat? S-a simţit obligat să procedeze cu adevărat cu experienţele lui ca şi cum ar fi fost un cercetător onest. Ar fi putut inventa mereu piese false pentru rezultatele sale; dar nu, ceva i s-a refuzat, permanent. Ştia că e un compromis. În cele din urmă conflictul interior a fost prea puternic şi s-a omorât.

— Să admitem. Dar de ce această regie cu accidentul?

— Pentru că, în caz de sinucidere, s-ar fi căutat motivul şi s-ar fi aflat adevărul, jenant.

— Ar fi putut să-şi distrugă carnetele.

— Aveam dublura lor.

— N-ar fi putut prevedea că aţi fi vrut să-i continuaţi cercetările şi aţi fi descoperit falsurile?

— Nu cred. Vedeţi, domnule Doheny, Ralph nu avea o părere prea bună despre mine. El şi-a închipuit probabil că, după moartea lui, eu voi abandona cercetările sale. Acum înţelegeţi? Doheny îşi frecă bărbia.

— Ceea ce înţeleg acum, Profesore, este că dumneavoastră aveaţi un motiv extraordinar ca să-l ucideţi pe acest băiat, unul pe care eu nici nu-l puteam bănui.

CAPITOLUL XVI

Brade simţi că pământul se deschide în faţa lui.

— Deci respingeţi ipoteza de sinucidere fără nici o altă verificare? Poate nu este destul de concludentă încercarea de falsificare a datelor ca motiv de sinucidere? Vă asigur că pentru un om de ştiinţă este o crimă capitală.

Doheny, în loc de a răspunde, întinse mâna.

— Aş putea vedea acest carnet, Profesore?

Brade îi dădu şi poliţistul îl răsfoi în linişte.

— Pentru mine e ca în limba ebraică, zise. Dvs. puteţi şti ce e dincolo de aceste hieroglife?

— Da.

— Elemente de experienţă…

— Bineînţeles.

— Tocmai asta voiam să vă aud spunând. Ei bine, eu am experienţa sinuciderilor şi pot recunoaşte, fără a mă înşela, o sinucidere veritabilă de una falsă. Vedeţi, în general există două tipuri de oameni care au necazuri. Primii sunt cei care au răul în ei, care cred că nu sunt buni de nimic, care se dispreţuiesc; dacă li se întâmplă o nenorocire, cred că e doar din vina lor. Daţi-le o lovitură puternică, nu vă vor acuza, vor spune că e doar din vina lor, că au meritat-o. Îi vedeţi uneori fericiţi şi relaxaţi, dar nu e pentru mult timp. La prima ocazie, vor recădea în starea lor firească.

— Maniaci-depresivi, spuse Brade.

— Ah! aşa li se zice? Ei bine, cu ei trebuie multă atenţie, trebuie ferite din calea lor cuţite, frânghii, supravegheat gazul, pentru că sfârşesc de cele mai multe ori prin a se sinucide. Prin opoziţie, e o a doua categorie… dar poate vă plictisesc cu istorii de astea… scuzaţi-mă, mă las furat…

— Deloc. Continuaţi. De altfel, astea mă privesc acum foarte mult.

— E adevărat. Cealaltă categorie e formată din oameni care detestă restul lumii, nimeni nu contează în afară de ei. Întotdeauna ceilalţi greşesc. Dacă fac o mare măgărie, vă

vor explica întotdeauna că asta se datorează vecinului de la celălalt colţ al străzii. Vă dau o lovitură în fund şi se duc să se plângă la poliţie că s-au lovit din cauza dvs. la picior. Cred că lumea îi urăşte şi fac totul pentru a se răzbuna.

— Paranoici.

— Dacă vreţi. Neufeld al dvs. cărei categorii aparţinea? Celei de-a doua, nu?

— Cred că da, recunoscu Brade.

— Ei, bine, un om ca el nu are niciodată remuşcări pentru că nu se simte niciodată vinovat. Dvs., dacă aţi falsifica cercetările, v-aţi simţi compromis şi v-aţi sinucide; Neufeld – niciodată. El ar găsi mereu justificări şi explicaţii pentru gestul lui; legitimă apărare, forţă majoră… cine ştie? Poate chiar ar crede că a acţionat aşa pentru binele major al omenirii. Genul ăsta de oameni, orice li s-ar întâmpla, nu se sinucide. Ei mai degrabă îi omoară pe alţii – cu condiţia să nu fie ei omorâţi!

Brade abia înghiţi. Doheny, chiar neavând vocabular ştiinţific, spusese lucrurilor pe nume.

— Acum, urmă poliţistul, să facem abstracţie de povestea asta cu sinuciderea şi să ne imaginăm ce s-ar fi întâmplat dacă Neufeld şi-ar fi terminat experienţele. Probabil că şi-ar fi susţinut examenul de doctorat.

— Da, cu profesorul Ranke ca examinator.

— Falsurile din carnetele sale ar fi fost atunci descoperite?

— Poate, dar nu e absolut sigur. În principiu, nimeni nu mai pune la îndoială rezultatele unui student de un asemenea nivel.

— Deci, şi-ar fi luat diploma de doctor în ştiinţe.

— Da, dar cu prima ocazie s-ar fi aflat totul, chimiştii ar fi putut să înţeleagă.

— Atunci s-ar fi putut dovedi că falsificase calculele.

— Cu siguranţă.

— Şi care ar fi fost consecinţele, pentru dvs., personal?

— Deplorabile, desigur. La ce bun să neg acest lucru?

— Unele spirite de rea-credinţă ar fi putut crede că fuseserăţi complicele studentului dvs.?

— Nu cred că ar fi putut emite serios o asemenea ipoteză, spuse Brade, jignit.

(Dar se gândi la iritarea lui Ranke şi se întrebă de ce ar fi fost capabil în asemenea împrejurări.)

— Atunci, urmă implacabil Doheny, oamenii ar fi putut spune că Neufeld a făcut micile porcării sub ochii dvs., fără ca dvs. să vă daţi seama. Astfel spus, că dvs. eraţi un incapabil şi că studentul ştia.

Brade roşi dar nu găsi nici un răspuns.

— Doar dacă nu aţi fi găsit falsul mai demult…

— Azi l-am descoperit, spuse Brade.

— E posibil. Nu spun NU. Noi acum facem doar prezumţii. Deci, dacă aţi fi descoperit falsul mai demult, ar fi trebuit să-l opriţi, dar cum? Imposibil să-l denunţaţi pe băiat: asta v-ar fi pus pe dvs. într-o postură proastă. Singura ieşire: aranjarea unei morţi accidentale şi distrugerea carnetelor. Nevăzut; necunoscut.

— Dovada contrară, spuse Brade, este că până astăzi eu am vrut să-i continui cercetările. Am martori în acest sens.

— Ei pot depune mărturie că v-au auzit zicând că vreţi să-i continuaţi cercetările. Dar, dacă eu nu v-aş fi surprins azi, aici, cum le-aţi fi explicat că renunţaţi brusc la intenţiile dvs.?

Brade tăcu.

— Vedeţi, Profesore, de ce zic eu că aţi avut un motiv excelent să-l omorâţi pe Ralph?

— Mă arestaţi? întrebă Brade.

— Nu.

— De ce, dacă am avut un motiv atât de bun?

Doheny surise.

— N-am spus că vă cred vinovat Eu continui ancheta. Dar observaţi că situaţia este serioasă, în ceea ce vă priveşte. Dacă vreţi să scăpaţi trebuie să mă ajutaţi După părerea dvs., dacă nu dvs. l-aţi omorât pe acest băiat, cine a făcut-o?

— Nu ştiu.

— Nu aveţi nici măcar bănuieli?

— Orice ar fi, nu am dreptul să acuz pe nimeni şi mi-ar fi

foarte neplăcut să pronunţ nume, în aceste condiţii.

Doheny se agită pe scaunul său.

— Sunteţi un tip grozav, domnule Profesor. În general oamenii nu au scrupule când e vorba să acuze pe cineva, mai ales în asemenea circumstanţe. Ei se agaţă de orice pai, dovedindu-se porci, fără a lăsa senzaţia că o fac; ei se justifică în proprii lor ochi zicând că o fac în interesul poliţiei. Dvs. nu sunteţi aşa?

— Cred că semnalându-vă eventuali suspecţi mai mult mi-aş agrava situaţia.

— S-ar putea spune că nu aveţi încredere în mine, zise poliţistul surâzând. Atunci, să căutăm împreună, vreţi? Avem de-a face cu o crimă pregătită cu grijă, ceea ce exclude legitima apărare sau gestul impulsiv. Or, care ar fi motivele care ar determina pe cineva la omor cu premeditare? Mai întâi frica; dvs., de exemplu, aţi fi putut crede că, odată descoperite falsurile lui Neufeld, reputaţia dvs. ar avea de suferit. Sau banii: dar băiatul nu avea nici o para chioară şi nimeni nu profită de pe urma morţii lui, în afara celor de la pompe funebre. Sau iubirea, sau ura de care se leagă şi apar des în cazul crimelor: aici, dacă nu mă înşel, e vorba de o oarecare domnişoară Jane Makris pe care Neufeld nu mai voia s-o vadă şi care făcea o dramă din asta.

— Cum aţi aflat? întrebă Brade surprins.

— V-am spus, Profesore, când dai oamenilor ocazia să-i vorbească pe alţii de rău obţii întotdeauna rezultate surprinzătoare. Această Jane Makris avea cunoştinţele necesare pentru a schimba flacoanele?

— Poate, admise Brade cu o oarecare reticenţă. (Era el, oare, pe calea de a acuza pe alţii, cum spusese Doheny, pentru a scăpa el?). O secretară într-o Universitate sfârşeşte prin a şti multe lucruri referitoare la materiile care se predau acolo, chiar dacă doar din auzite. Bănuiesc că domnişoara Makris cunoaşte perfect proprietăţile cianurii.

— Deci, în ceea ce priveşte mobilul şi cunoştinţele necesare, corespunde perfect definiţiei noastre. Nu poate fi vorba de alibi, pentru că schimbarea flacoanelor s-a putut

face oricând, pe parcursul experienţelor.

— Exact.

— Dar mai există o fată care trăia o idilă cu el. Una din studentele dvs. Eraţi la curent?

— Am aflat alaltăieri.

— De ce? Era un secret?

— Se pare că nu voiau să se ştie din cauza mamei lui Ralph.

— Erau naivi, mama ştia tot; ea mi-a povestit. Ea zicea că atunci când un băiat face o vizită unei fete pentru a-i vorbi despre chimie, e posibil să fie aşa; dar când vizitele se repetă de două-trei ori pe săptămână – asta nu mai e chimie.

Brade spuse, timid:

— Mi se pare că, în general, iubirea nu e un motiv de crimă, în afară de cazul unei certe, a unei rupturi.

— Şi eu am gândit ia fel, dar mama spunea că n-a fost vorba despre asta. Cei doi se înţelegeau foarte bine, până în ajunul morţii băiatului. Şi are dreptate: am dovada prin martor – o chelneriţă dintr-un mic restaurant unde mergeau să mănânce când voiau să fie singuri şi să vorbească în linişte. Se certaseră cu o săptămână înainte.

— Ah! Dar vă contraziceţi.

— Deloc, pentru că cearta lor era pentru legume – ce să comande. Ea voia salată si el refuza.

— Si?

— Păi, gândiţi-vă: când doi îndrăgostiţi se ceartă pentru o salată, asta nu înseamnă că sunt în pragul despărţirii. Astea sunt mai degrabă discuţii de oameni căsătoriţi.

— Argumentul mi se pare slab, zise Brade. Poate că erau într-o stare atât de tensionată, încât căutau orice pretext de ceartă.

— Poate, recunoscu Doheny. Dar nu suntem la tribunal şi eu doar construiesc ipoteze. Mai ştiţi şi altceva referitor la viaţa privată a lui Neufeld?

Brade simţi că nu mai putea suporta conversaţia. Simţea că explodează.

— Domnule Doheny, vreau să vă spun că asta nu duce

nicăieri.

— Cum aşa?

— Nu sunt atât de tâmpit pe cât credeţi. Aveţi bănuieli în privinţa mea, dar nici o dovadă. Veniţi aici, cu tonul ăsta prietenesc, pentru a mă determina să mă trădez, să comit o greşeală, pentru a o folosi împotriva mea.

— De exemplu, să-mi spuneţi povestea carnetelor găsite?

— Da. Nenorocirea face că această istorie e reală şi eu am crezut că ea poate conduce la ideea de sinucidere. Dvs. credeţi că nu şi poate că aveţi dreptate; dar mie nu-mi puteţi face nimic, pentru că sunt nevinovat. Puteţi crede contrariul, e meseria dvs.; mi-e indiferent Dar ce nu pot admite este acest mod de a încerca să-mi smulgeţi o mărturisire de vinovăţie, cu orice preţ.

Faţa bucălată a poliţistului deveni gravă.

— Vă înşelaţi, Profesore. Aş putea să vă întind curse şi să vă împing să cădeţi în ele. De fapt ele fac parte din metodele mele de lucru. Dar nu e cazul şi am să vă spun de ce: sunt de partea dvs., oricât de ciudat ar părea. Nu vă cred vinovat. Dacă l-aţi fi ucis pe Neufeld ca să vă apăraţi reputaţia de om de ştiinţă, ar fi însemnat că sunteţi un on extrem de vanitos; unul dintre aceia care simt nevoia imperioasă de a ului lumea cu geniul lor şi care vor să-i strivească pe alţii cu ştiinţa lor. Or, eu v-am vorbit joi seară şi eram în faţa dvs. un ignorant în faţa unui profesor. Nu mă pricepeam deloc la chimie, a trebuit să-mi explicaţi totul Aţi făcut-o fără să mă trataţi ca pe ultimul cretin şi fără să mă striviţi sub propria mea ignoranţă. Un om ca dvs., capabil să explice aşa unui profan fără a folosi termeni prea complicaţi, nu ucide doar pentru a nu se pune într-o postură proastă faţă de colegii lui.

— Mulţumesc, spuse Brade simplu.

— Şi as merge chiar mai departe: îmi sunteţi simpatic. Noi suntem puţin asemănători – dvs. În chimie, eu în ce priveşte natura umană. În general avem intuiţii, uneori ne înşelăm… La revedere, Profesore. Atât pentru azi.

Poliţistul se ridică, îşi luă rămas bun şi plecă… Brade

rămase mult timp imobil, meditativ, privind uşa.

Cina avu loc în linişte: chiar Ginny îşi dădu seama că era mai bine să fie cuminte şi urcă repede în camera ei. Brade şi Doris se aşezară la televizor, fără a vedea ce e pe ecran. La un moment dat, ea nu mai rezistă.

— Louis, e ceva despre care vrei să-mi vorbeşti?

Brade ridică ochii spre ea. Era mai palidă ca de obicei, dar calmă. În sinea lui, el se mirase că ea nu-l întrebase nimic despre incidentul de la Littleby. Se aştepta să-i reproşeze că se dăduse în spectacol în faţa decanului, în propria lui casă; dar nu, nimic, nici un cuvânt.

Calm, începu să-i povestească evenimentele zilei, de la confidenţele Robertei până la conversaţia cu Doheny, trecând şi prin descoperirea cu carnetele lui Ralph.

Doris îl ascultă, fără a-l întrerupe.

— Ce vei face acum? întreabă ea, când el termină.

— Vreau să-l descopăr pe vinovat.

— Vei putea?

Ea lăsă ochii în jos cu chipul grav.

— Trebuie.

— Tu prevăzuseşi toate astea de joi. Eu ţi-am complicat viaţa, înfuriindu-mă. Iartă-mă. Acum mi-e frică.

Văzând-o aşa, speriată şi fără apărare, el simţi un val de tandreţe pentru ea. Se aşeză lângă ea şi îi luă mâna.

— De ce, Doris? Nu sunt vinovat.

— Ştiu Louis. Dar o poţi dovedi?

— Desigur. Nu trebuie să te îndoieşti de asta.

Vorbind, el îşi dădea seama că este sincer. Groaza care îl stăpânise timp de trei zile trecuse sau aproape, deşi, în realitate, pericolul era acum mult mai mare. Cvasi-certitudinea de a-şi pierde situaţia de la Universitate risipise incertitudinea. Iminenţa unei vinovăţii de asasinat era ca o uşurare faţă de nesiguranţa ultimelor zile.

— E o încercare de trecut, Doris. Nimic mai mult. O să o depăşim. Nu plânge, draga mea, nu ajută la nimic.

Ea încercă să zâmbească.

— Doheny ăsta pare a fi un tip grozav, zise ea.

— Da, nu e cum îţi imaginezi de obicei detectivii. Are

mult bun simţ. Necazul e că îi cad de multe ori în cursă, când îmi pune întrebări, pentru că nu prea pot să-l iau în serios, aşa seamănă cu un actor de comedie.

Doris se ridică, tremurând.

— Cred că un pahar ne-ar face bine la amândoi.

— Dacă vrei tu…

Ea reveni cu paharele şi le puse pe măsuţa joasa dintre fotolii.

— M-am gândit la ce ţi-a spus Doheny referitor la caracterul omului care l-ar fi ucis pe Ralph. Vanitos şi plin de sine. Nu crezi că Ranke e aşa?

— Ba da. Însă Ranke nu avea nimic de pierdut dacă s-ar fi descoperit necinstea lui Ralph; el a spus de la început că Ralph nu e pe un drum bun şi că nu va ajunge nicăieri. În realitate, singurul care şi-ar fi riscat reputaţia în problema asta eram eu.

— Atunci, cine l-a omorât? întrebă Doris cu o voce nesigură.

Brade tăcu o clipă, cu ochii fixaţi pe pahar.

— De o oră îmi sparg capul cu asta. În ce mi-a spus Doheny era un detaliu care m-a frapat. Un mic detaliu – poate neînsemnat. Totul depinde de un cuvânt, de interpretarea unui cuvânt.

CAPITOLUL XVII

— Ce cuvânt? întrebă Doris cu interes.

— Pentru moment nu sunt în stare să-mi amintesc. O să-mi aduc aminte, bineînţeles. Până atunci hai să încercăm să dormim puţin.

Îşi petrecu un braţ după umărul soţiei lui şi o trase spre el.

— Tu ai cursuri mâine…

— Sunt obişnuit, nu te nelinişti!

— Atunci lasă-mă să pun vesela în maşină şi vin în cameră.

— Grăbeşte-te, draga mea, şi nu-ţi face griji. Mă ocup eu de toate.

Ea surâse şi dispăru în bucătărie.

Peste un timp, lungit pe spate, cu ochii deschişi în întuneric, el revăzu acest surâs tandru şi plin de încredere şi se întrebă ce îl determinase. O simţea pe Doris lângă el respirând calm, atentă să nu îl deranjeze, dacă el ar fi dormit.

Sărind de la o idee la alta, îşi aduse aminte de Ranke. Vanitos, desigur! Dar în fond de ce? Reputaţia lui era sigură, toată lumea ştia că era un savant strălucitor. Atunci la ce bun această inteligenţă care se vrea ostentativă? Nu era, oare, în spatele acestei faţade, o lipsă teribilă de încredere în sine, o nelinişte fundamentală care îl determina să-şi etaleze tot timpul calităţile sale tocmai pentru a-şi epata interlocutorii şi a se asigura pe sine?

Şi Foster – arivist şi ambiţios, cu o soţie tânără şi fermecătoare, care îl accepta aşa cum era – de ce simţea nevoia să joace rolul lui Don Juan pe lângă toate femeile? Şi pe lângă bărbaţi rolul unui om de spirit, chiar în comparaţie cu un student fără apărare?

Bietul Cap însuşi, după o carieră exemplară şi cu toată vechea lui reputaţie, se îndoia de viitor şi se îndârjea să cucerească posteritatea cu o carte, invidios pe celebritatea

nemuritoare a lui Berzelius…

Insecuritatea! Răul universal! Nimeni nu e, de fapt, sigur. Abia ieşit de la sânul matern, trebuie să lupţi pentru a mânca şi a respira, trebuie să suferi de frig sau din cauza luminii. Niciodată, niciodată nu vor mai fi căldura şi siguranţa dinaintea naşterii…

Brade avu o mişcare bruscă şi murmură:

— Doris!

Îi fu teamă că o trezise, dar ea răspunse îndată, cu o voce liniştită:

— Ce e, Louis?

— N-ai fost disperată cum aş fi crezut (voia să vorbească despre incidentul de la Littleby, dar nu fu în stare să spună mai mult…).

— Am încredere în tine, zise ea simplu.

Sub cearceaf, îi luă mâna şi rămaseră aşa, nemişcaţi.

În fine, se gândi el, parcă acum ea începe să poarte cuiva de grijă. Dar de ce abia acum?… Până acum ceva nu era în regulă… până acum… până acum…

Respiră profund şi aţipi încet.

A doua zi, la micul dejun, el realiză că reţeaua delicată de pace şi înţelegere dintre el şi Doris dura. Ouăle erau gata, iar Doris îi surâdea.

Ginny se plimba prin camera ei. Brade se strădui să termine masa şi să plece înainte de venirea bruscă a fiicei lui în cameră.

— Plec, zise el, ştergându-se la gură. Vreau să fiu devreme la Universitate.

— Louis, promite-mi…

— Ce, draga mea?

— Că mă ţii la curent dacă intervine ceva.

— Dacă nu-ţi telefonez, înseamnă că totul e bine.

O trase spre el şi o îmbrăţişă cu drag.

— Nu te nelinişti! Tu ştii că eu mă ocup de toate.

Ei îi tremurau puţin buzele. Paşii lui Ginny răsunaseră pe scări. Brade coborî, fără să mai întoarcă privirea.

La cursuri, studenţii îşi reluaseră comportamentul normal. Afluenţa în primele rânduri se diminuase, iar cei

care de obicei căutau altitudinea stratosferică a ultimelor gradene reveniseră acolo.

Brade folosi o voce mai puternică şi scrise pe tablă cu litere mai accentuate, ca pentru a demonstra că totul revenise la normal. Expozeul său asupra produselor de adaos din grupa carbonil se desfăşura fără probleme – compuşii bisulfitici, cianhidrinele, hidrazonele, fenilhidrazonele, semi-carbozonele cu accent pe fenilhidrazone, în scopul obţinerii osazonelor înlocuite cu monozaharide: subiect important, căci chimia organică este, din ce în ce mai mult, servanta umilă a biochimiei şi acest capitol este unul din punctele de contact.

După curs, Brade rămase ca să răspundă la întrebările studenţilor – altă întoarcere la starea normală. Pe urmă, îşi luă corespondenţa de la secretariat şi urcă la etajul patru, spre lumea unde se comisese o crimă.

Mecanic, parcă pentru a întârzia contactul cu această lume, o luă pe scări în loc de a chema ascensorul.

Urcând, îşi aruncă un ochi pe corespondenţă. În focul evenimentelor, uitase să-şi mai ridice în ultimul timp scrisorile, de la moartea lui Ralph, dar nici nu păreau a fi prea importante: mai mult materiale publicitare privind produse chimice şi materiale ale unor edituri ştiinţifice.

Un plic galben, cu antetul facultăţii, îi atrase atenţia. Era deja urmarea incidentului de sâmbătă seara? Probabil că decanul a dictat scrisoarea la prima oră…

Dar nu, plicul nu conţinea decât o foaie dactilografiată pe care era scris: „Cursul despre măsurile de securitate va figura în programa analitică. Littleby”.

Brade rămase surprins. Nu se aştepta ca decanul să fie atât de receptiv la o cerere făcută atât de puţin protocolar.

Era absorbit de aceste gânduri, când se trezi faţă în faţă cu Otto Ranke, care cobora. Simţi că i se descarcă adrenalina în sânge, dar Ranke vorbi primul:

— Hello, Louis! Cum merge? Ai un aer grav, bătrâne!

Şi cu un surâs, îl bătu prieteneşte pe umăr, continuându-şi drumul.

Brade plecă, plin de perplexitate. Era atât de uşor? Era

suficient să muşti o dată pentru ca lumea să ştie şi să te respecte în consecinţă? Ranke, Littleby – trebuia atât de puţin ca să-i pui cu botul pe labe?

Când să bage cheia în broasca laboratorului, realiză că intrase cineva aici, înaintea lui. Cine?… Ah! Nu putea fi decât Cap Anson. Brade avu un recul. Acum chiar nu avea chef de el.

Dar ce putea face? Neliniştit, deschise uşa. Cap Anson era la biroul lui, însă cu un străin care îl însoţea.

Anson părea preocupat s-o facă pe gazda. Îi arăta necunoscutului fişele cu extrasele din presă ale lui Brade, îngrijit etichetate şi numerotate – obicei preluat de la bătrânul Cap, ca şi altele, – din viaţa lui profesională –, carnetele de cercetări ale studenţilor, cu grijă citite şi clasate. S-ar fi zis – o bucătărie bine întreţinută, gândi Brade.

— Tocmai te elogiam, Louis, zise Anson.

Vizitatorul era un om de vreo şaizeci de ani, uşor adus de spate, cu faţa bronzată, cu părul puţin grizonat, cu o gură mare – cu o cută, parcă de râs. Când se întoarse, Brade îl identifică imediat: îl văzuse de mai multe ori la congrese şi fotografia lui apăruse chiar pe coperta revistei Chemical and Engineering News.

— Bună ziua, doctore Kinsky, zise.

— Încântat, doctore Brade. Am auzit vorbindu-se de lucrările dumitale şi le-am urmărit cu interes. Noi, de fapt, am fost amândoi elevii lui Cap, nu?

Brade se întrebă dacă un om atât de important ca Joseph Kinsky avusese timp să se ocupe de activităţile unui chimist atât de puţin important ca el, dar oricum intenţia musafirului era foarte bună.

— Sunt flatat, spuse.

Kinsky avu un gest mic cu mâna şi continuă.

— Am găsit facultatea mult schimbată, dar Cap e ca pe vremuri. Sper că nu v-aţi supărat că am intrat la dvs. Cap se simte peste tot ca la el acasă!

Privi în jur cu nostalgie.

— De cincisprezece ani nu am mai fost pe aici.

— Să ne aşezăm, spuse Brade. Aveţi timpul necesar pentru a lua masa împreună, doctore Kinsky?

— Nu, din nefericire. Îmi pare rău. Poate altă dată. Am vrut să profit de acest oraş ca să vin până în campus… pentru amintiri… Fericiţi anii de studenţie… sau poate par aşa, retrospectiv…

— De mult timp sunteţi în oraş? întrebă Brade.

— De o săptămână. Am afaceri de reglat. Dar mi-am aranjat două zile ca să le petrec cu bătrânul Cap!

„Bătrânul Cap”! Brade se simţi iritat de această expresie. Bineînţeles, Cap avea peste şaptezeci de ani; dar şi Kinsky avea şaizeci. Şi totuşi Cap, departe de a se simţi vexat, privea pe celălalt cu afecţiunea unui tânăr soţ pentru soţia sa sau cu a unei mame pentru copilul superdotat. Brade fu aproape gelos.

— Pot să vă spun cât de mult am admirat lucrările dvs. despre sinteza tetraciclinei? spuse.

— Oh, asta nu-i nimic. Moran-Minter din Cambridge e mult mai avansat decât mine.

— Poate, dar din alt punct de vedere. Eu sunt sigur că dvs. veţi sintetiza aldosteronul înaintea lui.

— Credeţi? E interesant ce spuneţi, pentru că eu tocmai…

Cap Anson întrerupse dialogul cu oarecare nerăbdare.

— Joseph a avut amabilitatea de a petrece seara de ieri cu mine şi i-am arătat cartea. I-a plăcut.

— Da, zise Kinsky. Este o carte utilă. Mulţi chimişti trăiesc doar în prezent. Matematicienii, fizicienii îşi cunosc trecutul, mă refer la disciplinele lor, fiindcă pentru ei noile descoperiri se adaugă la cele vechi; în chimie s-ar zice că ele le înlocuiesc. E deplorabil, pentru că multe lucruri excelente sunt uitate. Sunt convins că nu poţi înţelege cu adevărat starea actuală a ştiinţei, dacă nu-i ştii şi istoria.

— Adevărat, spuse Brade.

— Or, Cap este exact omul care trebuie pentru aşa ceva; nu numai un chimist, ci şi un filosof.

Cap Anson mormăi ceva, fericit. Brade se simţi un pic deprimat. Avusese impresia că asistase la un dialog de

îndrăgostiţi. Fu mulţumit că se terminase.

— Remarcaţi, urmă Kinsky, altădată aş fi fost surprins să fi fost Cap considerat un filosof. În ochii mei era mai degrabă un om practic.

— Şi într-ai mei, zise Brade, fără a se putea împiedica să surâdă.

— Când l-am avut profesor, avea treizeci de ani şi, credeţi-mă, nu era comod. Numai sare şi oţet. Într-o zi – îţi aduci aminte, Cap? – m-a pus să fac metilaţia totală a compusului ciclic şi i-am replicat că ăsta mi se pare o pierdere de timp. Doamne, ce mi-a făcut! Abia am scăpat cu viaţă. În ziua aia i-am dat porecla. O poartă şi azi, nu? Kinsky părea că străluceşte de mulţumire de sine. Brade fu curios.

— Vreţi să spuneţi că dvs. i-aţi dat porecla?

— Sigur. Ştiţi ce înseamnă?

— Nu. Mi se pare că era un jucător cu numele ăsta…

— Poate, dar asta nu are nimic de-a face cu porecla.

— Pe vremea mea se spunea despre Cap că avea un vapor…

Bătrânul asculta dialogul cu o mânie crescândă; deodată explodă:

— E ridicol! zise el, lovind în parchet cu bastonul.

— Deloc, Cap. Este exact. Când am terminat cu istoria cu metilaţia, mi-ai spus chiar aşa – n-am uitat: „De-acum înainte, Kinsky, să-ţi aminteşti că eu sunt căpitanul vasului. Voi veţi avea propriile voastre păreri, până în momentul în care eu voi spune: fă aşa sau fă altfel. Şi mă veţi asculta cu toţii, pentru că eu sunt căpitanul vasului – iar voi – marinarii”. Te-am ascultat, Cap, notează asta! Dar din acel moment ţi-am zis Cap şi aşa ţi-a rămas numele.

Anson protestă cu indignare.

— N-am zis niciodată nimic asemănător. E fals totul.

Brade încercă un sentiment de milă pentru vechiul lui profesor şi schimbă conversaţia.

— Ca să revenim la cercetările noastre, doctor Kinsky, pot să vă întreb ce şansă are sinteza aldosteronului?

— Depinde, spuse celălalt. Personal cred că e pe un

drum bun. Dar am impresia că nu asta e şi părerea dvs…

— A mea? făcu Brade surprins. Dar eu nu ştiu nimic sau aproape nimic despre asta…

— Atunci este părerea studentului dvs.

— Care student?

— Un oarecare Neufeld… da, am aflat că a fost victima unui accident. E cumplit.

— Da… dar ce legătură e între Neufeld şi lucrările dvs.?

— Mi-a spus pe faţă că metoda mea nu mă va conduce niciodată la obţinerea aldosteronului. Era un tânăr foarte sigur pe el.

— L-aţi cunoscut?

— Da, anul trecut, la Congresul ACS, la Atlantic City.

— Mi-aduc aminte că urma să meargă acolo. Obţinuse o bursă. Dar nu mi-a spus că a vorbit cu dvs.

— Nu considera faptul prea important. A venit la mine după ce am susţinut comunicarea, s-a prezentat şi m-a avertizat cu răceală că n-o să realizez nimic cu metoda mea. Doar de imbecil nu m-a tratat. Dar nu l-am putut face să-mi spună ce anume nu mergea, după el, în teoria mea… Vedeţi, a trecut un an şi nu l-am putut uita. Apropo, ce se va întâmpla acum cu cercetările lui?

Brade se întrebă dacă imaginaţia lui îi făcea figuri, dar i se păru că – zicând aceste cuvinte – Kinsky avea o lucire ciudată în ochi.

CAPITOLUL XVIII

Brade rămase un moment fără să răspundă, gânditor, cu privirea fixată pe Anson, ale cărui buze palide se stinseră la evocarea acestui subiect penibil.

— Nu am avut încă timp să reflectez la acest lucru, minţi el într-un târziu.

Dar ce ar fi putut spune?

Anson interveni, pe un ton iritat.

— El îi va continua cercetările. Eu nu l-aş sfătui. Îmbătrânesc, Kinsky. Altădată, elevii mei m-ar fi ascultat.

— Noi îmbătrânim cu toţii, Cap, zise blând Kinsky.

Dar o stare dezagreabilă se instală între cei trei.

— Am fost încântat să vă cunosc, zise musafirul, ridicându-se. Dacă veţi trece vreodată prin oraşul meu, veniţi şi pe la mine.

— Voi veni.

Pentru a doua oară, Anson întrerupse conversaţia.

— Brade, am să trec să te văd pe la ora cinci ca să vorbim despre conferinţele legate de protecţie.

(Ca întotdeauna, Cap fixa o întâlnire fără a ţine seama de interlocutor.)

— Bine.

— Şi când Cap zice ora cinci nu înseamnă cinci şi cinci minute – remarcă Kinsky cu un surâs, sau, dacă nu, s-a schimbat.

— Fiţi liniştit, nu s-a schimbat, spuse Brade, conducându-şi musafirii.

Rămas singur, un fel de amărăciune puse stăpânire pe el. În faţa lui Kinsky, Anson părea mândru ca un tată în faţa fiului iubit care l-a ascultat, care a suportat observaţiile lui fără a cârti, care – în final – i-a adus glorie şi onoare. În timp ce Brade e ca fiul cel mic, fructul sec, fără ambiţie şi care, fiind pe cale de a-şi pierde situaţia, nu ascultă de sfaturile părinteşti…

„Doris are dreptate, nu am parte decât de eşecuri, gândi el.

Studenţii mei mor în laboratoare, cercetările se înfundă în necinste şi falsuri, Universitatea mă contestă şi Cap Anson… tata, tata nu mă mai iubeşte”, conchise el cu un surâs amar.

Pentru a-şi schimba gândurile, decise să treacă în laborator şi să lucreze. Şi asta era una din teoriile lui Anson – că orice profesor de chimie, chiar bătrân şi ruginit – trebuie să-şi păstreze legăturile sale cu elementele din laborator, că trebuie tot timpul să facă o experienţă, chiar de mică amploare, pentru a-şi păstra mâna. Brade urmase cu fidelitate sfatul ăsta. Refacerea sa în ceea ce privea cataliza acidă sub oxigen era un fleac, dar era important pentru că îi oferea plăcerea de a-şi folosi creierul şi mâinile.

Totuşi, în ziua asta privea fără chef la instalaţia dezafectată şi nu simţea nici o chemare să-şi reia lucrul. Mai rău: retorta spartă îi evoca amintiri neplăcute, atât prin conţinut, cât şi prin asocieri.

El nu se mai atinsese de nimic, aici în laborator, din joia în care intrase şi descoperise cadavrul lui Ralph.

De atunci, circuitul între retortă şi butelia de oxigen rămăsese întrerupt. Mecanic, Brade le privi. Ciudat… Manometrul care trebuia să indice o presiune sub 1 500 kg pe cmp marca 0. Deci butelia era goală? Nu. Ea fusese schimbată chiar în ajunul începerii experienţei. Atunci?…

„Fără îndoială, îşi zise Brade, am lăsat-o deschisă şi gazul a scăpat.” Dar robinetul era bine închis, nu era nici o scăpare. Totuşi, circuitul indicat de manometru arăta zero.

Singura explicaţie ar fi fost că Brade închisese robinetul general, golise manometrele de puţinul oxigen pe care îl conţineau şi închisese şi al doilea robinet. Era un lucru normal, singurul rezonabil; dar era nenorocit pentru că nu-şi amintea să-l fi făcut şi după moartea lui Ralph…

Puse mâna pe robinet şi verifică să fie într-adevăr închis. Mecanic, îl învârti pentru a măsura oxigenul înregistrat de manometru şi văzu acul bătând…Se opri brusc.

În clipa aceea, viaţa lui depinsese de un fir de păianjen. O fracţiune de secundă. Se salvase, oprindu-se la timp.

La drept vorbind, raţiunea în clipa asta nu-i folosea. Singurul lucru care-l salvase fusese un semnal de alarmă, din subconştient, care-i strigase: „Pericol!”

Acum înţelesese ce-i alertase cel de-al şaselea simţ: reflexul unui lichid uleios care rămăsese între manometru şi butelie.

Îşi frecă o unghie şi respiră. Lichidul avea consistenţa glicerolului.

Brade avu senzaţia că se pierduse într-o tăcere imensă, în timp ce cu o cheie englezească desfăcea manometru! care se răsuci încet. Şurubul cedă: filetul era uns. Dacă Brade ar fi deschis într-adevăr robinetul, cum începuse, la intrarea oxigenului tot laboratorul ar fi sărit în aer.

Lăsă manometrul repede pe masă şi se aşeză, greoi. Corpul îi tremura de pe urma acestei întâlniri cu moartea.

Când îşi reveni, Brade verifică dacă uşa din afară era închisă; pe urmă întoarse cheia în broasca uşii care comunica cu biroul său şi reveni pe scaun. Dacă cineva l-ar fi căutat şi-ar fi putut închipui că s-a dus la masă. (Doar amintindu-şi de mâncare îi veni să vomite).

Cu fruntea încruntată, se uită la manometru, la butelia de oxigen, la urmele de şuruburi umede, transformate în arme ale morţii.

El folosise butelia în joia din ziua morţii lui Ralph; atunci totul funcţiona perfect. De atunci cineva intrase în laborator, în general, Brade încuia laboratorul cu cheia când pleca, dar uneori îl lăsa deschis; nu-l închidea nici când se ducea să mănânce, când urca în bibliotecă sau când făcea un tur prin laboratoarele studenţilor.

Pe cine văzuse Brade – cu ochii lui – intrând în laborator începând cu ziua de joi? Faimoasa zi de joi…

Mai întâi Anson – de două ori. (Brade şi-l imagină pe Anson decis să-şi suprime elevul nedisciplinat, refuzând să-şi asculte profesorul şi surise). Apoi Kinsky, cu Anson. Roberta mai fusese în laboratorul lui Ralph, dar ce-ar fi împiedicat-o să vină şi într-al lui?… Inutil acest raţionament:

nu ducea nicăieri.

În ciuda voinţei lui, se gândi din nou la Kinsky. Cap îi făcuse, cum spusese, „onorurile de gazdă”. Şi ar fi fost uşor, dacă ar fi vrut să-i distragă atenţia lui Cap, semnalându-i de pildă ceva într-o carte; Kinsky ştia asta. Dar de ce Kinsky?...

Treptat, o teorie se construi în capul lui Brade. Kinsky îl întâlneşte pe Ralph la Congresul de la Atlantic City. Ralph îl ofensează pe Kinsky, tratându-l aproape ca pe un imbecil. Dorinţă de răzbunare la Kinsky? – dar era un motiv suficient ca să-l omori pe student? Şi apoi să fi ucis şi profesorul dornic de a-i continua cercetările? Când Kinsky îl întrebase pe Brade dacă ar fi vrut să lucreze mai departe, pe urmele lui Neufeld, maşina infernală era deja montată cu ajutorul buteliei de oxigen. Ar fi oprit reacţia glicerolului dacă răspunsul lui Brade ar fi fost negativ? Sau întrebarea fusese pusă doar dintr-o curiozitate morbidă, decis fiind să lase lucrurile să-şi urmeze cursul firesc?

Nu, totul era ridicol. Kinsky fusese în oraş în ajunul morţii lui Ralph, dar cum ar fi putut să ştie el metodele de lucru şi să pregătească substituirea flacoanelor? Brade îşi trecu mâna peste fruntea arzândă. Gelozia lui faţă de Kinsky mergea prea departe. Nici un chimist, doar dacă n-ar fi fost nebun, n-ar fi comis o crimă pentru a împiedica o experienţă. Mai mult, ar fi reluat experienţele şi le-ar fi terminat...

Dar putea elimina ipoteza nebuniei?

Pe de altă parte, nu avea dreptul să nu asocieze moartea lui Ralph cu tentativa contra lui. Să fie doi asasini diferiţi? Coincidenţă, poate; nu era imposibil. În cazul ăsta, trebuia găsit cineva care să fi avut o ură personală contra lui Brade. Foster sau Ranke, după cearta de la Littleby? Ranke se arătase chiar în dimineaţa asta de-o amabilitate anormală. Să fi fost cordialitatea asasinului pentru o victimă, odată crima decisă şi cursa întinsă? Chiar şi Littleby, neobişnuit să fie înfruntat, ar fi putut să vrea să se răzbune pe Brade; nota pe care i-o trimisese cu privire la subiectul conferinţelor de protecţie păruse ciudată.

Destul! Depăşea orice limită bănuindu-l pe Littleby. Brade simţea că-şi pierde controlul.

Dar, dincolo de toate, trebuia să-l informeze pe Doheny despre butelia de oxigen; pentru că acum, fiind el posibila victimă, era în afara oricărei bănuieli.

Luă receptorul şi formă numărul poliţiei.

— Comisariatul nr.9. Ce doriţi? întrebă o voce neutră.

— Aş vrea să vorbesc cu ofiţerul Doheny.

— Un moment, vă rog… Ofiţerul Doheny lipseşte. Este o comunicare personală?

— Da. Ştiţi când se întoarce?

— Nu ştiu. Aveţi să-i lăsaţi un mesaj?

— Nimic urgent. Vă rog să-i spuneţi când revine că l-a căutat profesorul Brade. El mă cunoaşte. Vreau să-l văd, când e liber.

Odată telefonul închis, Brade rămase pe gânduri. „Ar trebui să mănânc ceva, îşi zise.” Dar în loc să meargă la restaurant, coborî şi îşi luă un sandviş, revenind în birou. Nu putea ieşi în lume până nu avea să ştie cine voise să-l omoare. Aici, în spatele uşilor închise…

Şi totuşi, aici, în spatele uşilor, închise îl aşteptase moartea…

Constată că trecuse o oră şi hotărî să se ducă la laboratorul studenţilor. Ieşind, verifică cu grijă cheia în broască. „Nu mai pot – gândi el – să las uşa deschisă când ies din birou…”

În laborator, Charlie Emmett, în calitatea lui de student-doctorand, conducea lucrările practice ale studenţilor din primul an. Tocmai se pregătea să facă demonstraţia formării semicarbonului sub presiune, fabricând „o bombă” în paharul ermetic închis, cu pereţii fasonaţi sub puterea flăcării; dacă bomba reuşea, fără cusur, în pahar, ea ar fi putut suporta, fără să se spargă, odată încălzită, presiunea mai multor atmosfere degajate de vaporii de lichid conţinut.

Brade era întotdeauna neliniştit de o asemenea experienţă, care trebuie făcută, însă care prezintă riscuri pe care nu le poţi evita întotdeauna…

Emmett, e adevărat, era foarte bun pentru acest gen de

experienţe. Brade îl văzuse, de multe ori, făcând experienţa cu mână sigură…

Mâna sigură, calmă, ca şi a asasinului care pusese glicerol pe filetajul manometrului. Lui Brade îi fu ruşine de acest gând. Charlie Emmett, atât de egal lui însuşi? El nu avea, nu putea avea nici un mobil…

Roberta Goodhue intră în laborator, salutând parcă împotriva voinţei ei, şi se instală la o masă laterală pentru a termina de pregătit substanţele necesare experienţelor zilei.

Brade îşi privi ceasul. Unu fără cinci minute. În cinci minute vor fi aici toţi studenţii. Viaţa unui profesor este împărţită în tranşe, după orarul universitar: cursuri, şedinţe de laborator, seminarii, consilii…

Primul student intră la ora unu. Îşi luă şorţul de cauciuc negru, îl salută pe Brade conform ceremonialului, îşi puse cărţile pe pupitru şi-şi deschise manualul plin de acid.

Făcând asta, îi căzură nişte foi din carte; le privi consternat. Le strânse şi i le dădu lui Charles Emmett.

— Domnule Emmett, am uitat să vă dau raportul meu de experienţe de vineri. Acum e prea târziu? Charles, conştient că Brade e atent la el, luă un ton autoritar.

— Dă-mi-l, dar să nu se mai repete!

Veneau şi alţi studenţi. Ceasul avansa. Maşina de tocat timp funcţiona; maşina care toacă şi viaţa profesorilor…

Ora… o oră… şi ce ar fi putut să se întâmple… Doamne! gândi Brade.

I se păru că studenţii, laboratoarele, Universitatea dispăruseră şi că el rămăsese singur într-un vid imens. Cu un gând – unul atroce, monstruos…

Ieşi brusc din sală, urmărit de studenţi ce-l priveau stupefiaţi… dar nu asta era acum grija lui…

Căută febril în cartea de telefon şi formă un număr.

— Alo, domnişoară, spuse el tinerei persoane care îi răspunse. Este ceva foarte important. Nu am decât un minut… Să aştept trei ore? Dar, domnişoară, nu e posibil.

Era adevărat. Nu mai putea aştepta. Trebuia să ştie, fără amânare. Nu mai putea suporta această incertitudine

şi angoasă. Auzi, în fine, o voce mică, palidă, îngrozită. Abia spuse cine e şi puse întrebarea care îl chinuia. Răspunsul fu cel de care se temea sau în care spera.

— E sigur? întrebă. Sigur, absolut sigur? în detaliu?

Trebuia să se convingă pe sine. Fără milă, sugeră alte variante, întinse curse, aproape până la o criză de nervi. Doar ajuns în acest punct, închise. Acum ştia totul – mobil, derularea faptelor…

Dar cum să dovedească? Nu era poliţist. Care sunt probele necesare într-un asemenea caz? Cum să le lege?

Rămase scufundat în gânduri, până ce soarele, apunând, îi veni în ochi, obligându-l să se scoale pentru a lăsa storurile.

O lovitură discretă în uşă. De data asta, Brade recunoscu silueta îndesată din spatele uşii.

— Intraţi, domnule Doheny, spuse ridicându-se.

Închise încet uşa, în urma poliţistului.

— Bună seara, Profesore. Am primit comunicarea dvs. destul de târziu şi am venit imediat Sper că nu e prea târziu.

— Nu, deloc.

— Nu aveţi curs?

— Nu.

— De ce aţi vrut să mă vedeţi? Cred că e ceva serios, un om ca dvs. nu apelează la poliţie decât în caz extrem.

— A fost o tentativă de asasinat la adresa mea.

Doheny, care-şi căuta o ţigară în buzunarul interior al vestei, se opri. Fixă asupra lui Brade o privire brusc dură.

— Tentativă de omor. Sunteţi rănit?

— Nu. Nu am nimic. Dar m-am salvat la secundă.

Figura poliţistului îşi pierduse orice urmă de cordialitate. Brade simţi un junghi în inimă; pentru prima dată, Doheny îl privea ca pe un virtual asasin.

CAPITOLUL XIX

Brade ezită un moment, apoi relată fidel descoperirea cu butelia de oxigen sabotată.

Doheny ascultă, cu ochii pe jumătate închişi. Nu manifestă nici un interes decât când Brade numi lichidul „glicerol” sau cum se spune de obicei greşit „glicerină”.

— Glicerină? Vreţi să spuneţi nitroglicerină?

— Nu! Nu chiar glicerină, de fapt – glicerol. În stare normală e un produs inofensiv, folosit în cofetărie şi cosmetică, dar dacă uitam deschis robinetul buteliei, spaţiul mic din interiorul manometrului ar fi fost umplut de oxigen sub o presiune de circa 1 500 kg/cmp. Sub influenţa acestei forţe, glicerolul ar fi reacţionat violent, eliberând o mare cantitate de căldură…

— Adică ar fi explodat.

— Da. Asta ar fi smuls robinetul buteliei, în aşa fel încât tot oxigenul ar fi scăpat, şi butelia s-ar fi transformat în rachetă. Laboratorul ar fi fost distrus, iar eu nu aş fi avut nici o şansă să scap.

Doheny respiră adânc şi îşi frecă obrazul.

— Chestia ar fi putut să fie pusă acolo accidental?

— Nu. Fileturile unei butelii de oxigen nu trebuie niciodată unse şi în nici un caz asta nu se poate produce din întâmplare. De altfel, totul era perfect joi seara, asta s-a întâmplat ulterior.

— Ca să vă omoare pe dvs., Profesore?

— Nu văd altă explicaţie. Doar eu folosesc această butelie de oxigen. Era firesc ca într-o zi sau alta să dau drumul la robinet. Azi am fost la un pas…

Doheny era foarte distant.

— Şi ce concluzie aţi tras? Că asasinul lui Ralph Neufeld a pus glicerină în aparatul dvs.?

— Mi se pare, domnule Doheny, că doi asasini într-o facultate ar fi o mult prea ciudată coincidenţă…

— Într-adevăr. Deci, dacă cineva a încercat să vă ucidă,

nu sunteţi dvs. asasinul?

— Pe cuvântul meu…

— Numai că, Profesore, nu sunteţi mort. Ba chiar vă simţiţi minunat, deoarece nu aţi dat drumul la robinet. Doar dacă nu aţi pus dvs. înşivă lichidul!

— Dar e monstruos!

— Deloc. E logic. Mă întreb dacă nu m-am înşelat, la început, crezând în inocenţa dvs. Dacă un tip e bănuit de crimă, el poate, dacă e vinovat, să stea liniştit, să facă pe mortul. Este cea mai bună tactică pentru el, căci poliţiei îi e greu să adune probe contra lui. Dar, pentru asta, e nevoie de un tip calm, cu nervii solizi şi fără imaginaţie, adică total opus firii dvs. O altă soluţie: fuga; în ceea ce vă priveşte, nu poate fi vorba de aşa ceva: sunteţi cap de familie, aveţi o situaţie. Atunci, mai e o cale: cea mai rea. Aceea de a fabrica probe false de nevinovăţie, de a te crede mai tare decât poliţia. Pentru un profesor e o tentaţie: de altfel, inteligenţa este instrumentul dvs. de lucru, nu? Brade reacţionă cu putere.

— Vă asigur că totul este absolut fals.

— Să admitem, zise Doheny. Dar lăsaţi-mă să vă mai spun ceva: din probele false de nevinovăţie cea mai curentă constă în a face pe victima unei crime asemănătoare celei deja comise.

Astfel, când o casă e spartă şi bănuielile cad pe vecini, şi casa vecinului va fi spartă. E clasic.

— Deci, am sabotat butelia de oxigen tocmai pentru a vă chema şi povesti istoria mea?

— Chiar asta aţi făcut. Şi totuşi, îmi sunteţi drag, Profesore.

Brade luă manometrul şi întrebă, calm:

— Deci asta nu vă trebuie, ca probă?

— Nu constituie deloc o probă.

Brade şterse cu grijă filetajul manometrului şi butelia cu un şifon muiat în alcool, apoi în eter şi suflă pe deasupra aer comprimat; apoi prinse manometrul la butelie cu cheia englezească şi se întoarse spre poliţist.

— Trucurile voastre de psihologie nu mă intimidează

deloc, domnule Doheny. Vreţi să mă încurcaţi cu şiretlicuri de logică, pentru ca eu să-mi pierd capul şi să trec la mărturisiri.

Din nefericire pentru dvs., eu nu sunt vinovat, aşa încât metoda dvs. nu dă rezultate. Şi, mai mult decât atât, ştiu cine e vinovatul.

Doheny surise.

— Acum dvs. folosiţi trucuri cu mine.

— Mă feresc de asta.

— Atunci, spuneţi-mi numele asasinului.

Brade se simţi la limita exasperării, văzându-l pe celălalt că îl tratează ca pe un maniac cu care te porţi cu mănuşi.

— Nu am încă dovezi, spuse. Dar fiţi liniştit: le voi avea.

Aşteptaţi puţin.

Trase telefonul spre el, formă un număr pe interior şi vorbi.

— Alo, aici profesorul Brade. aţi terminat a doua şedinţă de laborator? Perfect. Atunci vrei să vii până la mine? Te aştept Mulţumesc.

Închise.

— În câteva minute vom şti tot, spuse.

Roberta bătu încet şi intră. Purta o bluză gri, puţin cam mare, pătată de roşu – sus, lângă buzunarul superior unde-şi păstra creionul pentru însemnat pe sticlă – şi decolorată din cauza produselor chimice. Emana acel miros caracteristic laboratoarelor, pe care studenţii încep prin a-l detesta şi sfârşesc prin a-l uita.

Figura ei purta o expresie ştearsă, iar ochii îi erau uşor rătăciţi. „Biata fată”, gândi Brade.

I-l prezentă pe Doheny, fără a obţine altceva de la ea decât un salut indiferent.

— Domnul Doheny este poliţistul care anchetează moartea lui Ralph, preciză el.

— Ştiu. L-am mai văzut.

Brade îşi aminti că, într-adevăr, Roberta îl întâlnise pe detectiv la mama lui Ralph, în seara crimei.

— Roberta, domnul Doheny nu crede că e vorba de un accident, ci un asasinat. A fost omorât.

Deodată, ea se trezi.

— Oh! Mi-am dat seama că nu putea el să facă greşeala asta cu flacoanele. Dar cine l-a ucis? Şi de ce?

— Tocmai asta vrem să elucidăm. Vreau să te previn că în cursul anchetei, domnul Doheny a descoperit… intimitatea dumitale cu Ralph.

— Ar fi trebuit doar să mă întrebe, spuse ea cu un oarecare dispreţ. I-aş fi răspuns.

— Domnul Doheny a mai descoperit că te certaseşi cu Ralph.

— Când asta?

— Aşează-te, Roberta. E vorba de un detaliu pe care vreau să-l lămuresc şi cred că dumneata m-ai putea ajuta. Nu sta în picioare.

Ezită un moment, apoi luă un scaun şi se aşeză lângă uşă.

— Ce e povestea asta cu cearta? întrebă ea.

— La un restaurant. Acum circa zece zile.

— Nu-mi amintesc. Cine v-a povestit asta?

Părea stinsă, surprinsă, nu se simţea bine.

Doheny nu spunea nimic. „Mă lasă să-mi întind coarda şi să mă spânzur”, gândi Brade.

— V-aţi certat referitor la o salată. Părea că dumneata erai foarte nervoasă.

— Este ridicol!

— Chelneriţa restaurantului i-a povestit domnului Doheny. Asta nu-ţi aminteşte nimic, Roberta? Eşti sigură că nu te-ai certat cu Ralph din cauza salatei? Nu-ţi aminteşti?

Roberta păli si-si întoarse capul.

— Nu.

— Nu încerci să falsifici ceva?

Ea tăcu, cu un aer îngrozit.

— Nu minţi, Roberta. Ieri te-am găsit în laboratorul lui Ralph. Mi-ai spus că de fapt căutai un obiect ca amintire. Nu cumva căutai să smulgi nişte pagini din carneţelul lui pentru a-i salva memoria? Sunt la curent, doar vezi. Eu le-am găsit, paginile, cu observaţiile si calculele falsificate.

> >

— Nu înţelegeţi, spuse ea cu violenţă. El era disperat. Nici nu-şi mai dădea seama ce face.

— Ba da, Roberta. Ai francheţea să accepţi asta. A falsificat timp de mai multe luni. Era perfect responsabil de actele lui. Ştii bine că ceea ce a făcut nu se putea scuza în nici un fel.

— Eu vă spun că nu era în stare normală. Voia să obţină doctoratul cu orice preţ. Era atât de sigur de justeţea teoriei sale, încât avea certitudinea că într-o zi sau alta îi va reuşi experienţa.

— Şi, aşteptând ziua aia, fabrica fel de fel de calcule false, pentru cazul în care nu ar fi obţinut la timp rezultatul scontat? Asta e, nu?

— Vă jur că nu ar fi folosit niciodată falsuri pentru a obţine doctoratul… V-ar fi mărturisit totul.

Lupta cu lacrimile, patetică şi demnă de plâns. Lui Brade îi fu milă de ea, dar trebuia să obţină adevărul.

— I-ai spus? o întrebă.

— Ştiu că ar fi trebuit s-o fac.

Doheny, care de la început urmărea conversaţia fără să scoată un cuvânt, interveni, în fine, aplecat fiind peste birou.

— Dăcă-mi permiteţi, Profesore, vă întrerup un minut. Cum aţi descoperit povestea asta cu falsurile, domnişoară? Logodnicul dvs. nu v-a mărturisit asta?

— Nu. Eu aveam,… aveam o cheie a laboratorului. Uneori intram aici şi mă amuzam să-l surprind…

— Cucu, ghiceşte cine e? Ştiu! spuse Doheny.

— Într-o zi l-am găsit scriind în carnet şi am văzut că nota cifre, fără să privesc insistent la ce scrie. L-am întrebat ce face.

— Şi v-a spus?

Ea scutură din cap.

— Nu. Mi-a dat o palmă. A fost prima dată… Singura dată. M-a pălmuit pentru că îl întrebasem. Pe urmă m-a îmbrăţişat, şi-a cerut iertare…

— Dar dumneata ai ghicit despre ce era vorba?

— Da.

— Când a fost asta?

— Acum circa trei săptămâni.

— Asta discutaţi în restaurant? încercai să-l convingi să nu continue?

— Da.

Doheny se aşeză surâzând.

— Câştigaţi partida asta, Profesore. Aveţi şi alte atu-uri în mânecă?

— Poate, zise Brade.

În momentul ăsta uşa se deschise şi se întoarseră toţi spre ea. În prag era Cap Anson.

Bătrânul privi intruşii cu un aer nemulţumit nedisimulat şi fără a saluta sau cere scuze, i se adresă direct lui Brade.

— Aveam o întâlnire, Louis.

— E adevărat, Cap. La ora cinci. Dar mai acordă-mi zece minute. Ia-ti un scaun.

Brade se ridică, puse mâna blând pe umărul bătrânului profesor şi-l aşeză.

— Grăbeşte-te. Avem mult de lucru, zise Anson. Brade făcu un semn că a înţeles şi se duse la Roberta.

— Acum spune-mi: de când ai descoperit că Ralph falsifica, cum au decurs relaţiile dintre voi?

— Ce falsuri? interveni Anson.

— Ralph trucase calculele pentru experienţă, pentru a nu trebui să recunoască eşecul teoriilor lui. Tocmai îi explicam domnului Doheny, poliţistul care anchetează. Domnule Doheny, iată-l pe profesorul Anson.

Bătrânul ignoră prezentarea şi replică furios:

— Atunci de ce vorbeai sâmbătă că vei continua cercetările acestui tip?

— N-am descoperit falsurile decât ieri, spuse Brade. Dar, Roberta, nu mi-ai răspuns la întrebare. Cum s-au transformat relaţiile dumitale cu Ralph după descoperire?

— Eu… eu eram sigură că el va reveni, cu onestitate.

— Dar el? Cum s-a purtat el cu dumneata din acel moment? Era un băiat bănuitor, gata mereu să creadă că lumea avea ceva cu el…

— Avusese o viaţă grea, spuse Roberta.

— Nu îl judec: afirm. Chiar dumneata, persoana în care avea încredere, deveniseşi în ochii lui un duşman, gata să-l denunţi…

Doheny întrerupse din nou.

— Ascultându-vă, Profesore, s-ar zice că Neufeld şi-a ucis logodnica, dar ea trăieşte şi-o ştiţi.

— Ştiu, spuse Brade. Dar, fără ca s-o omoare, se putea ca Ralph să vrea să întrerupă orice relaţie cu ea. Ar fi avut toate motivele s-o facă.

— Nu! strigă ea.

— Şi o tânără se poate răzbuna pe băiatul care face asta.

— E fals, e fals!

— Cine, în afara dumitale, ar fi avut interes să-l omoare pentru povestea asta cu carnetele falsificate? Mai mult: cine ar fi fost ia curent cu aceste lucruri? V-a mai auzit cineva vorbind despre asta, în afara chelneriţei?

— Nu… în fine, aşa cred.

— V-aţi certat vreodată pe acest subiect, în laborator, când eraţi singuri?

— Da. O dată.

— Atunci poate v-a auzit cineva. Cineva care trecea pe culoar. Roberta era înnebunită, abia mai respira.

— Nu! Nu! Nu era nimeni.

Cap Anson interveni.

— Louis, de ce o înnebuneşti pe biata fată?

— O să-ţi spun cine v-a auzit atunci, în seara aceea, Robert, urmă Brade, făcând abstracţie de întrerupere.

— Nu era nimeni! Nu ştiu nimic!

— Era el. Nu-i aşa Roberta?

Şi Brade îl arătă cu degetul pe Cap Anson.

CAPITOLUL XX

— Asta ce mai înseamnă? strigă Anson, furios.

Vreme de o clipă, scena păru teribilă: Brade cu degetul întins, Anson cu bastonul ridicat în aer, Roberta în lacrimi, Doheny – impasibil.

Apoi Brade coborî braţul, vag derutat. Îşi calculase regia cu grijă, ştiind că Anson avea să sosească la ora cinci fix şi făcând în aşa fel încât Roberta să fie, în acel moment, pe fundul prăpastiei. Sperase ca Anson, sub violenţa şocului, să fie pierdut şi să mărturisească. Dar lovitura fusese ratată.

— Într-adevăr, spuse Doheny. Ce înseamnă asta, Profesore?

— Cap este vinovat, zise Brade fără chef.

— Vinovat de ce? întrebă bătrânul.

— De moartea lui Ralph. Dumneata l-ai ucis pe Ralph, Cap.

— Este o calomnie ridicolă. Nu îţi permit…

— Este adevărul. I-ai auzit pe Roberta şi Ralph certându-se. Numai dumneata te plimbi la orice oră pe culoarele facultăţii. Este obiceiul dumitale dintotdeauna. Aşa ai aflat de falsurile lui Ralph.

— Nu ai nici o dovadă în acest sens, Brade. Dar şi dacă ai avea ce dovedeşte asta?

— Multe lucruri, Cap, pentru cei care te cunosc, ca mine. Eu am fost studentul dumitale şi Ralph era al meu. Pentru dumneata, asta înseamnă că el era întrucâtva şi propriul dumitale student. Dezonoarea mea ar fi fost şi a dumitale.

Vorbind, Brade se ridicase, cu ochii pe bătrân. S-ar fi zis că erau singuri în încăpere încleştaţi într-o luptă pe viaţă şi pe moarte.

— Onoarea mea, mulţumesc lui Dumnezeu, e la adăpost de orice, spuse Anson cu o voce fremătătoare.

— Nu, Cap. Toată viaţa te-ai luptat pentru această

onoare şi ai tremurat pentru ea, cu disperare. Aminteşte-ţi ce-a zis Kinsky în dimineaţa asta: erai căpitanul vasului. Căpitanul – cu drept de viaţă şi de moarte asupra echipajului, atât cât dura traversarea.

— E absurd.

— Dimpotrivă: este corolarul logic al atitudinii dumitale faţă de studenţi, de-a lungul carierei. Ţi-a plăcut să ţi se spună Cap. Patronul. Or, iată că un student al unui fost elev al dumitale face o crimă de neiertat, cea mai gravă din decalogul ştiinţific. L-ai condamnat la moarte, era normal din punctul dumitale de vedere. Căci dacă ar fi continuat falsurile şi ar fi fost descoperit, reputaţia dumitale…

Doheny interveni şi intervenţia lui îi făcu pe cei doi adversari să tresară.

— Vreţi să spuneţi, Profesore, că acest bătrân domn a pătruns în laboratorul lui Neufeld şi a inversat flacoanele?

— Are un şperaclu, spuse Brade.

— Dar cum ar fi putut şti la ce lucra băiatul? Are obiceiul să umble prin dulapurile studenţilor?

— Este tot timpul în biroul meu. De exemplu, vineri, când am urcat, după cursuri, mă aştepta aici. În dimineaţa asta, la fel… Şi aţi văzut cum a intrat aici acum o jumătate de oră. Or, eu am în dulap copiile notelor de experienţă ale lui Ralph, cu toate calculele falsificate.

— Asta tot nu-mi spune cum a putut să cunoască metodele de lucru ale lui Ralph Neufeld.

— Păi, totul e scris, detaliat, în aceste note, inclusiv prepararea anticipată a flacoanelor. De altfel, e metoda cea mai comodă de descifrat de către Cap, pentru că e şi propria lui metodă.

— Ăsta e un roman foileton, spuse Anson. Nici nu-mi fac probleme să răspund…

— Greşeşti, Cap. Pentru că atunci când ai descoperit că aveam să continui cercetările lui Ralph, ai făcut tot ce-ai putut să mă opreşti. Mai întâi, sâmbătă, la Zoo. Apoi, azi dimineaţă, cu Kinsky. Şi când ai văzut că nu reuşeşti…

— Un moment, spuse Doheny. Să lucrăm în ordine. Să venim la moartea lui Neufeld. Nu aveţi nici o dovadă în

acest sens.

Brade era transpirat tot. Îşi şterse faţa cu o batistă.

— Ba da, am una. La început nu am văzut-o, dar ea există. Cap e sclavul punctualităţii. Este proverbial: îşi reglează toate mişcările cu precizie. Aţi văzut cum a venit la ora cinci fix.

— Într-adevăr, am remarcat.

— El cere aceeaşi punctualitate de la toată lumea. Turbează pentru o întârziere de un minut. Or, joi seara, când a murit Ralph, aveam întâlnire la cinci, cu el, la mine acasă. Nu am putut ajunge din cauza accidentului şi a anchetei care a început. Cum se face, Cap, că ai ştiut anticipat că nu voi fi acolo la ora respectivă? Nu v-am vorbit despre asta. Ce ai aşteptat de la ziua respectivă?

— Ce tot baţi câmpii acolo? zise Anson, sarcastic.

— Despre asta e vorba, Cap: la ora cinci fix, joi după masă, ai întâlnit-o pe fiica mea şi, fără a încerca să intri înăuntru, i-ai dat un plic, spunându-i: „Să-l dai tatălui tău când se întoarce”. Nu aveai nici o raţiune, nici una să presupui că nu m-am întors, o dată ce stabilisem o întâlnire. Şi, cum nu fuseseşi în ziua respectivă la Universitate, nu puteai şti că Ralph e mort. Chiar soţia mea a aflat mai târziu.

— Raţionamentul tău nu stă în picioare, Brade. Fiica dumitale mi-a spus că nu eşti acasă.

— Nu, Cap. Mai întâi că n-ai întrebat-o. Şi apoi, în clipa aceea nu ştia nici ea. M-am asigurat de asta azi, la telefon. Am pus-o să repete în detaliu conversaţia şi asta este concluzia.

— Între cuvântul unui copil de unsprezece ani şi cuvântul meu, nu trebuie ezitat. Ea nu-şi poate aminti detaliile unei conversaţii în faţa uşii, acum o săptămână.

— Să nu crezi asta, are o memorie excelentă. Există o singură explicaţie a atitudinii dumitale: ştiai că Ralph murise în după amiaza aceea, pentru că dumneata îi pregătiseşi flaconul cu cianură. Ştiai că îi voi descoperi corpul ducându-mă să-i spun la revedere după modelul pe care mi-l inoculaseşi. Şi deci, ştiai că nu voi putea ajunge

acasă la ora cinci.

— Profesore Brade, făcu Doheny, bătrânul domn are dreptate: acest raţionament nu constituie o probă pentru un juriu.

— Totuşi, spuse Brade, aveţi tot ce vă trebuie: mobil, oportunitate... totul concordă.

— Poate, dar astea nu sunt raţiuni suficiente pentru a condamna pe cineva. E uşor să construieşti o acuzaţie plauzibilă împotriva oricui. Eu pot construi imediat una contra dvs. sau contra domnişoarei aici de faţă. Sunt sigur că şi în chimie puteţi face raţionamente logice, la infinit, dar singurul lucru care contează este ceea ce se poate demonstra prin experienţe. Nu?

— Este exact, recunoscu Brade.

Lăsă capul în jos, învins. Făcuse cum crezuse că este mai bine şi eşuase.

— Deci, urmă Doheny, trebuie să înţelegeţi că pentru a aduce un om ca profesorul Anson în faţa unui tribunal trebuie altceva, nu raţionamente. Trebuie ceva solid, pe care să te poţi sprijini, ca această poveste...

Şi, cu pumnul, lovi butelia de oxigen, care sună înfundat. Mâna lui ajunse la robinetul de gaz şi fu gata să-i dea drumul...

Cap Anson se ridică, înnebunit, cu bastonul ridicat.

— Nu, idiotule!

Doheny îşi retrase mâna şi se apropie de bătrân.

— De ce, Profesore? E ceva anormal în această butelie?

Anson se retrase deodată şi nu mai fu, parcă, decât umbra lui.

Nu răspunse.

— De unde ştiţi că a atinge acest robinet constituie un pericol? insistă poliţistul.

— Dumneavoastră l-aţi ucis pe Ralph! strigă Roberta. Dvs. l-aţi ucis!

Brade o trase de braţ pentru a o opri să se arunce asupra bătrânului.

În timp ce acesta mormăia ceva.

— Merita. Trădase ştiinţa.

— Recunoaşteţi că l-aţi otrăvit? întrebă Doheny. Fiţi atent: vorbiţi în faţa unor martori.

— Pe dumneata ar fi trebuit să te omor mai întâi, Brade! strigă bătrânul. Dumneata eşti cauza. Dumneata. Incompetenţa dumitale. Dacă n-ai fi fost un incompetent, nu ţi-ai fi lăsat studentul să falsifice lucrările. M-ai obligat să acţionez în locul dumitale.

Avu un fel de suspin şi se cufundă în scaun.

— Da, eu l-am omorât pe Ralph Neufeld, spuse, fără să respire.

Rămas singur, în birou, cu Brade, Doheny se spălă pe mâini şi se şterse cu prosopul.

— Credeţi că vor fi dur cu el? întrebă Brade. Odată trecut momentul furiei, el se gândea din nou la Cap ca la bătrânul, dragul lui profesor, un mare chimist pentru care avea o afecţiune respectoasă, aproape filială… Imaginea lui Cap în închisoare, pe banca acuzaţiilor…

— După părerea mea, spuse Doheny, nu va merge în justiţie.

Şi cu un gest semnificativ, îşi duse degetul la tâmplă. Brade îl privi trist.

— Vreau să vă spun, Profesore, reluă poliţistul, că sunt fericit că am avut dreptate în ceea ce vă priveşte. Scuzaţi-mă că m-am îndoit un moment.

— Îndoiala face parte din meseria dumitale, spuse Brade.

— Da, dar dvs. aţi făcut o muncă excelentă de detectiv.

— Credeţi?

— Cum nu! Aţi găsit soluţia la fel de bine ca un profesionist. Şi eu aş fi ajuns la aceeaşi concluzie dacă aş fi deţinut elementele necesare, dar poate că nu atât de repede ca dvs.

— Ştiţi, spuse Brade, nu am fost atât de extraordinar. Ar fi trebuit să înţeleg mai devreme totul, de când fiica mea mi-a repetat pasajul lui Cap. Dar nu mi-a trecut prin minte ideea vinovăţiei lui Cap şi deci detaliile mi-au scăpat mult timp. Azi dimineaţă, când am găsit butelia de oxigen sabotată, m-am gândit la Cap, dar şi atunci ideea mi s-a

părut absurdă. Nu înţelegeam ce mobil ar fi putut să aibă. Nu ştiam că descoperise falsurile şi că îşi simţea reputaţia în pericol…

— Când aţi înţeles adevărul?

— Oh, un mic detaliu mi-a sărit în ochi în timpul şedinţei de lucru de ieri după-amiază. Mă gândeam la dependenţa unui profesor faţă de orarul lui, şi tocmai atunci un student a venit cu notele de observaţie la asistentul lucrării… Asta m-a determinat să mă gândesc la foile pe care le dăduse Cap fiică-mi şi totul mi-a fost deodată foarte clar…

— Într-adevăr, excelent! Dar ştiţi că la un moment dat era să stricaţi totul?

— Cum aşa?

— Este o chestiune de tehnică poliţistă: dar, la urma urmei nu sunteţi decât un amator. Când bănuieşti pe cineva, nu-i spui totuşi tot ce ştii. Îi laşi o margine oarecare, pentru a se trăda. Astfel, când am văzut că eraţi gata să vorbiţi despre butelia de oxigen, v-am oprit. Ceea ce mi-a permis, puţin mai târziu, punând mâna pe robinetul manometrului, să-l oblig să spună tot.

— Deci în momentul acela eraţi convins că am spus adevărul?

— Speram să fie aşa, Profesore. În sfârşit, bine că s-a terminat totul. Sper că nu ne vom mai întâlni… cel puţin nu profesional.

Îi întinse mâna lui Brade şi acesta i-o strânse mecanic.

— Ce ciudat, spuse Brade, că toată povestea asta n-a durat decât aproape o sută de ore.

— Vi s-a părut mai mult?

— Un secol.

Doheny îl privi, cu faţa uşor plecată.

— Şi cum evoluează situaţia dvs. profesională, acum?

Brade râse, fără veselie.

— Ca să fiu sincer, nici nu-mi pasă. Într-adevăr. Când am înţeles că urmează să-mi pierd postul, am încetat să-mi mai fac griji. Cea mai rea era incertitudinea. Asta poate părea absurd…

— Nu cred. Oricum vă înţeleg. Dar de fapt de ce sunteţi

atât de sigur de concedierea dvs.? Aţi primit o hârtie oficială în acest sens?

— Nu. Cap Anson mi-a spus…

Brade se întrerupse. Era posibil ca Anson să-l fi minţit pentru a-l determina să înceteze continuarea cercetărilor lui Ralph? Era un gen de viclenie de război psihologic? De fapt, tonul notei lui Littleby primite în dimineaţa aceea era mai degrabă conciliant…

Dar Brade era sincer: de acum încolo totul îi era egal.

— Am descoperit altceva, spuse el. Plăcerea luptei. Până azi, mi-am petrecut viaţa şters, fără să mă fac remarcat prin nimic. Dar ţinând piept lui Ranke şi Foster, alaltăieri, am înţeles că este mult mai plăcut să loveşti pentru fiecare lovitură primită decât să cedezi şi am constatat că eram la fel de bun pentru asta ca oricine altcineva.

Doheny, surise, cu interesul unui amator de psihologie.

— V-aţi luptat admirabil în această poveste, spuse.

— Aşa cred, admise. Şi ce este mai important e că am câştigat.

Izbucni în râs. Littleby nu-l mai intimida. Era un om ca toţi ceilalţi cu propriile lui probleme. Fusese o crimă în facultate, trebuia acum să-l înfrunte pe rector, un monstru de egoism cu privire de felină – preşedintele consiliului de administraţie pe Universitate, presa şi lui îi era temă pentru situaţia lui, pentru securitatea lui. Nimeni nu e scutit de nelinişti, de angoase. Şi, în definitiv, câştigă cel care are nervii mai tari.

— Trebuie să mă duc acasă, zise el. Am întârziat şi vreau s-o ţin la curent pe soţia mea, cu toate…

— Nu vă neliniştiţi pentru ea, spuse Doheny. Mi-am dat seama că sunteţi prea absorbit de problemele de aici şi i-am telefonat eu. I-am spus că poate veţi merge la comisariat pentru a răspunde la câteva întrebări, dar poate că în cele din urmă acest lucru nu este indispensabil. Vă cheamă mai târziu, dacă va fi nevoie.

— Atunci, la revedere, domnule Doheny.

Îşi dădură mâna şi ieşiră împreună.

În momentul în care ajunseră în parking, Brade se întoarse.

— Ştiţi ce e cel mai ciudat? E că pentru prima oară în viaţă am sentimentul stabilităţii. Chiar dacă mă concediază. Am căpătat adevărata titularizare. Singura care contează. Asta.

Şi se lovi în piept.

Nu-i păsa dacă poliţistul a înţeles sau nu ce a vrut să spună.

El avea să-şi regăsească acum căminul şi pe Doris.

Şi stabilitatea lor era definitivă.

SFÂRŞIT

Moartea este întotdeauna prezentă într-un laborator de chimie, numai că, dacă poți s-o pui în umbră, uiți de prezența ei. De fapt, stă ascunsă acolo, în flacoanele mici, maronii, sau sub formă de cristale asemănătoare cu cele de sare și simpla atingere duce la moarte, se află în "bomboanele" de acizi, din care o singură picătură desfigurează sau orbește; în buteliile de gaz comprimat - care explodează la cea mai mică greșeală de manipulare. Cea mai mică neatenție și moartea își înșfacă prada.

Lei 499

ISBN 973-95820-0-1